

ВІСНИК

Державного комітету архівів України

(квітень—червень 2004 року)

Випуск 2 (18)

Київ

ЗМІСТ

Видавець
Державний комітет архівів України

Редакційна колегія

Г. В. Боряк (голова),
Л. М. Васько, І. Б. Матяш, К. Є. Новохатський,
В. С. Оснач (секретар), *Г. В. Папакін* (заст. голови),
Г. В. Портнов

Редактор

Б. В. Хитровська

Технічний редактор

М. А. Притикіна

Оригінал-макет

Р. М. Семчук

Вісник Державного комітету архівів України

on-line: <http://www.archives.gov.ua/Publicat/index.ua.html#Visn>

Офіційні акти вищих органів державної влади і управління

Постанова Кабінету Міністрів України від 2 червня 2004 р. № 741 “Про затвердження Порядку передачі до архівних установ або підрозділів документів з обліку виплат (доходу) застрахованих осіб”	6
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 червня 2004 р. № 349-р “Про затвердження Сельченкової С. В. та Федорука О. К. членами колегії Держкомархіву”	9

Накази Державного комітету архівів України

Про внесення змін до наказу Держкомархіву України від 5 травня 2001 р. № 37 від 1 квітня 2004 р. № 41	10
Про внесення змін до наказу Держкомархіву України від 15 травня 2001 р. № 39 від 1 квітня 2004 р. № 42	18
Про організацію роботи з підготовки і проведення 4–8 травня у Києві міжнародних заходів від 13 квітня 2004 р. № 44	21
Про оголошення конкурсу науково-методичних і науково-інформа- ційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2003 рік від 23 квітня 2004 р. № 46	23
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 20 квітня 2004 р. “Про стан виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”, Національної програми боротьби з корупцією, по- ложень Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки” від 23 квітня 2004 р. № 47	24
Про проведення нарад з питань впровадження Основних правил роботи державних архівів України від 27 квітня 2004 р. № 48	26
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 20 квітня 2004 р. “Про стан збереженості документів Національного ар- хівного фонду в Державному архіві м. Києва” від 14 травня 2004 р. № 56	28
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 трав- ня 2004 р. “Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву України від 28 жовтня 2003 р. “Про стан архівної справи у Дніпро- петровській області” від 19 травня 2004 р. № 57	31

Про затвердження Примірною положення про Трудовий архів від 20 травня 2004 р. № 58	34	У колегії Державного комітету архівів України	66
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про практику взаємодії Держкомархіву України і Верховної Ради України” від 24 травня 2004 р. № 59	37	Консультації та роз’яснення	
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про діяльність комерційних підприємств, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів, і досвід взаємодії з такими підприємствами Державного архіву Чернігівської області” від 24 травня 2004 р. № 60	41	Лист Міністерства праці та соціальної політики України щодо встановлення працівникам архівних установ надбавки за особливі умови роботи	68
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про діяльність державних архівів зі створення страхового фонду НАФ” від 25 травня 2004 р. № 61	44	Архівний практикум	
Про організацію виявлення документів до 150-річчя Східної (Кримської) війни 1853–1856 років від 26 травня 2004 р. № 62 ..	47	Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам, у державних архівних установах м. Києва та Київської області	70
Про затвердження Положення про Галузевий державний архів гідрометеорологічної служби від 2 червня 2004 р. № 226/64	48	Хроніка архівного життя	
Про відзначення 90-річчя від дня народження Ф. П. Шевченка від 2 червня 2004 р. № 65	56	У Держкомархіві України	75
Про забезпечення виконання Програми підтримки та збереження культурної спадщини лемків на період до 2009 року від 8 червня 2004 р. № 66	57	У державних архівних установах України	78
Про започаткування рубрики “Влада очима історії” на УР-1 та в газетах “Урядовий кур’єр” і “Робітнича газета” від 14 червня 2004 р. № 68	57	Міжнародні контакти	
Про проведення практики студентів у ЦДА України та Державному архіві м. Києва від 21 червня 2004 р. № 69	58	Державного комітету архівів України	
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 червня 2004 р. “Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам, у державних архівних установах м. Києва та Київської області” від 25 червня 2004 р. № 71	59	Засідання Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів у Києві	110
Про результати конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2003 рік від 25 червня 2004 р. № 72	62	Засідання Комітету збереження архівів у Таллінні	111
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 червня 2004 р. “Про підготовку бюджетного запиту Держкомархіву України на 2005 р.” від 25 червня 2004 р. № 74	63	Урочисте передавання бази даних на колишніх радянських військовополонених періоду Другої світової війни	112
		Ювілейні Сковронківські читання	113
		Зустріч у Придністров’ї	114
		Нові видання	
		Публікації державних архівних установ	117
		Документальні, джерелознавчі та довідкові видання інших установ України	125
		Архіви в мас-медіа	126
		Ювілеї	131
		Людмила Іванівна Лозенко	134

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2 червня 2004 р. № 741

Київ

Про затвердження Порядку передачі до архівних установ або підрозділів документів з обліку виплат (доходу) застрахованих осіб

Відповідно до статті 17 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” Кабінет Міністрів України постановляє:

Затвердити Порядок передачі до архівних установ або підрозділів документів з обліку виплат (доходу) застрахованих осіб, що додається.

Прем’єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 2 червня 2004 р. № 741

Порядок передачі до архівних установ або підрозділів документів з обліку виплат (доходу) застрахованих осіб

1. Цей Порядок визначає процедуру передачі для зберігання в архівних установах або підрозділах документів з обліку виплат (доходу) застрахованих осіб (далі – документи).

2. До документів належать особові рахунки застрахованих осіб та розрахунково-платіжні відомості.

3. Документи, сформовані за період до 1 липня 2000 р., зберігаються страхувальниками протягом 75 років. По закінченні цього строку знищуються у порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

4. Документи, сформовані після 1 липня 2000 р., зберігаються страхувальниками протягом усього періоду сплати страхових внесків та протягом п’яти років після припинення їх сплати. По закінченні цього строку документи передаються до архівної установи або підрозділу.

Страхувальники – юридичні особи державної і комунальної форми власності, визначені в абзаці другому пункту 1 та пунктах 2–4 статті 14 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон), передають документи до архівних підрозділів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій.

Страхувальники – юридичні особи приватної форми власності, визначені в абзацах другому і третьому пункту 1 статті 14 Закону, передають документи до архівних підрозділів об’єднань громадян, релігійних організацій, а також підприємств, установ та організацій приватної форми власності.

Страхувальники – фізичні особи, визначені пунктами 3 і 4 статті 11, частиною першою статті 12, абзацами другим і п’ятим пункту 1 статті 14 Закону, передають документи до місцевих архівних установ.

5. Дипломатичні представництва, консульські установи України передають документи до архівного підрозділу МЗС з подальшим зберіганням їх в особових справах застрахованих осіб.

6. Упорядкування та опис документів здійснюється страхувальниками у порядку, визначеному спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

7. Документи на паперових носіях формуються страхувальниками у справі окремо за кожним роком, за який вівся облік виплат (доходу) застрахованих осіб, з січня по грудень.

Електронні копії документів переносяться на електронні носії у хронологічному порядку років та місяців, за які вівся облік виплат (доходу) застрахованих осіб. На електронному носії зазначаються прізвище, ім’я та по батькові застрахованої особи і період обліку (виплат) її доходу.

8. Передача документів на паперових та електронних носіях від страхувальників до архівної установи або підрозділу здійснюється за актом приймання-передачі документів та описами, зразки яких затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

Акт приймання-передачі документів складається у двох примірниках, перший з яких передається до архівної установи або підрозділу, другий залишається у страхувальника.

Описи документів складаються у трьох примірниках, з яких два передаються до архівної установи або підрозділу, третій залишається у страхувальника.

9. Передача документів до архівних установ або підрозділів здійснюється за рахунок коштів страхувальників.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 1 червня 2004 р. № 349-р

Київ

Про затвердження Сельченкової С. В. та Федорука О. К. членами колегії Держкомархіву

Затвердити членами колегії Держкомархіву Сельченкову Світлану Вікторівну та Федорука Олександра Касьяновича.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

**НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ
АРХІВІВ УКРАЇНИ**

**Про внесення змін до наказу
Держкомархіву України від 5 травня 2001 р. № 37**

від 1 квітня 2004 р. № 41

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
15 квітня 2004 р. за № 480/9079

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2004 р. № 166 “Про підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”

НАКАЗУЮ:

1. Унести зміни до наказу Держкомархіву України від 5 травня 2001 р. № 37 “Про впорядкування умов оплати праці працівників архівних установ”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції 14 травня 2001 р. за № 410/5601 (зі змінами і доповненнями, внесеними наказами Держкомархіву від 4 лютого 2002 р. № 9, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 19 лютого 2002 р. за № 161/6449, та від 9 липня 2003 р. № 94, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 липня 2003 р. за № 646/7969), виклавши додатки 1–5 у новій редакції, що додаються.

2. Керівникам архівних установ у межах затвердженого фонду заробітної плати встановити з 1 березня 2004 р. працівникам посадові оклади (ставки заробітної плати), виходячи з розмірів, що передбачені додатками 1–5.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ПОГОДЖЕНО

Заступник Міністра
праці та соціальної
політики України

Заступник Міністра
фінансів України

Голова Центрального
комітету профспілки
працівників державних
установ України

В. І. Тьоткін

А. І. Мярковський

Т. В. Нікітіна

Додаток 1
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

**Схема посадових окладів
керівних працівників державних архівів та інших архівних установ**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.		
	I група	II група	III група
Директор	304	287	269
Головні: зберігач фондів, інженер	269	245	236
Завідувач відділу з основної діяльності	269	254	236
Завідувач реставраційної майстерні, лабораторії мікрофільмування і реставрації документів	254	236	219
Головні: архівіст, археограф, палеограф, методист	254	236	219
Завідувач сектора з основної діяльності	236	219	212
Завідувачі (начальники) інших відділів (секторів), лабораторій	254	236	—
Завідувач архівосховища	236	219	212
I групи			
II групи			

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 2
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

Закінчення додатка 2

**Схема посадових окладів
фахівців, керівників інших структурних підрозділів
та інших працівників архівних установ**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Головний науковий співробітник	295
Провідний науковий співробітник	254
Старший науковий співробітник	245
Науковий співробітник	227
Молодший науковий співробітник	212
Провідний: архівіст, археограф, палеограф, методист, реставратор, інженер, бухгалтер, економіст	245–254
Архівіст, археограф, палеограф, методист, інженер, бухгалтер, економіст, редактор	
I категорії	236–245
II категорії	227–236
Архівіст, археограф, палеограф	219
Провідний: бібліотекар, бібліограф	236–254
Бібліотекар, бібліограф	
I категорії	227–236
II категорії	219–227
Бібліотекар, бібліограф	219
Старший зберігач фондів	227–236
Зберігач фондів	219
Завідувач фільмотеки, фонотеки	227
Старший зберігач експонатів, старший му- зейний доглядач	227
Зберігач експонатів, музейний доглядач	219

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Реставратор архівних документів, фільмо- копій, фільмових матеріалів, фотодоку- ментів	
I категорії	227
II категорії	212
Старший майстер, старший контрольний майстер	245
Старший лаборант, який має вищу освіту	245
Майстер, контрольний майстер	219
Установник кольору і світла фільмів	219
Проявляч кіноплівки	212
Копіювальник фільмових матеріалів	212
Підготовник вихідних матеріалів фільмів	212
Техніки всіх спеціальностей	
I категорії	219
II категорії	212
без категорії	203

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 3
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

**Схема посадових окладів
фахівців, керівників інших структурних підрозділів
і технічних службовців загальних професій**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Завідувач канцелярії	219
Завідувач господарства	219
Завідувач бюро перепусток	212
Завідувач складу	219
Завідувач камери схову, експедитор	203
Завідувач копіювально-розмножувального бюро	219
Старший інспектор	219
Старший касир	219
Інспектор	212
Касир	212
Агент із забезпечення	212
Діловод	212
Друкарка всіх категорій	212
Секретар-друкарка	212
Секретар	212
Табельник	212

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 4
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

**Схема посадових окладів
керівних працівників бібліотек**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
	III група
Директор (завідувач)	269
Головні: бібліотекар, бібліограф, методист	254

Примітка. Група за оплатою праці визначена згідно з галузевими нормами Міністерства культури і мистецтв України.

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 5
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

**Схема місячних окладів (тарифних ставок)
робітників наскрізних професій,
зайнятих обслуговуванням архівних установ**

Професії	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Водій автомобіля в залежності від класу автомобіля:	
особливо малий та малий (робочий об'єм двигуна до 1,8 л)	203
середній (від 1,8 до 3,5 л)	212
великий (понад 3,5 л)	212
Робітник з ремонту та налагодження електронного та іншого особливо складного обладнання	227
Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	219
Оператор апаратів мікрофільмування та копіювання	219
Оператор копіювальних та розмножувальних машин	212
Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин	203
Палітурник документів	203
Слюсар-електрик, слюсар-ремонтник, слюсар, електромонтер, електрик, столяр, маляр-штукатур, машиніст холодильних установок, оператор з кондиціонерів, будівельник та інші робітники	219
Прибиральник виробничих (службових) приміщень, території	203
Підсобний робітник	203

Закінчення додатка 5

Професії	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Сторож	203
Гардеробник	203
Ліфтер	203
Натирач підлоги	203
Садівник	203

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

**Про внесення змін до наказу
Держкомархіву України від 15 травня 2001 р. № 39
від 1 квітня 2004 р. № 42**

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
15 квітня 2004 р. за № 481/9080

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2004 р. № 166 “Про підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”

НАКАЗУЮ:

1. Унести зміни до наказу Держкомархіву України від 15 травня 2001 р. № 39 “Про впорядкування умов оплати праці працівників Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства”, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 24 травня 2001 р. за № 443/5634 (зі змінами і доповненнями, внесеними наказами Держкомархіву України від 26 лютого 2002 р. № 12, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 23/6518, та від 9 липня 2003 р. № 93, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 липня 2003 р. за № 646/7966), виклавши додатки 1, 2 у новій редакції, що додаються.

2. Директору УНДІАСД (І. Б. Матяш) встановити з 1 березня 2004 р. працівникам посадові оклади (ставки заробітної плати), виходячи з розмірів, що передбачені додатками 1, 2.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ПОГОДЖЕНО

Заступник Міністра
праці та соціальної
політики України

Заступник Міністра
фінансів України

Голова Центрального
комітету профспілки
працівників державних
установ України

В. І. Тьоткін

А. І. Мярковський

Т. В. Нікітіна

Додаток 1
до наказу Держкомархіву України
від 15 травня 2001 р. № 39
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

Схема посадових окладів наукових працівників

Посади	Науковий ступінь	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Керівні працівники		
Директор інституту	доктор наук кандидат наук	624 582
Вчений секретар	доктор наук кандидат наук	556 514
Завідувач науково-дослідного відділу	доктор наук кандидат наук	556 514
Завідувач науково-дослідного сектора (лабораторії)	доктор наук кандидат наук	547 505
Наукові співробітники		
Головний науковий співробітник	доктор наук	547
Провідний науковий співробітник	доктор наук кандидат наук	540 496
Старший науковий співробітник	кандидат наук який не має наукового ступеня “кандидат наук”	490 439
Науковий співробітник	кандидат наук який не має наукового ступеня “кандидат наук”	439 379
Молодший науковий співробітник	кандидат наук який не має наукового ступеня “кандидат наук”	403 353

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 2
до наказу Держкомархіву України
від 15 травня 2001 р. № 39
(у редакції наказу Держкомархіву України
від 1 квітня 2004 р. № 41)

**Схема посадових окладів
фахівців, службовців та окладів робітників**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Провідний інженер	219–254
Інженер, бухгалтер	
I категорії	235–245
II категорії	227–235
без категорії	212–227
Завідувачі: господарства, канцелярії	203–236
Секретар-друкарка	203–212
Прибиральниця	198–203

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

**Про організацію роботи з підготовки
і проведення 4–8 травня у Києві міжнародних заходів**

від 13 квітня 2004 р. № 44

На виконання доручень Кабінету Міністрів від 12 червня 2003 р. № 24443, від 9 липня 2003 р. № 28443, від 11 березня 2004 р. № 10331/1, від 1 квітня 2004 р. № 14805/2/1-04 щодо проведення в Україні 4–8 травня ц.р. засідання Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів (ICA/CLM) та міжнародних архівних семінарів “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції”, “Архіви і катастрофи”

НАКАЗУЮ:

1. З метою організації і координації цієї роботи створити організаційний комітет (голова – Боряк Г. В., заступник голови – член Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів Папакін Г. В.).

2. Включити до складу організаційного комітету:

Авраменко Н. Г., начальника фінансово-економічного відділу Держкомархіву;

Богунова С. М., начальника Державного архіву Служби безпеки України (за згодою);

Даниленка В. П., директора Державного архіву Київської області;

Кокодзєя І. П., начальника відділу інформаційних технологій Держкомархіву;

Кулініча Ю. Я., директора ЦДАМЛМ України;

Купченко В. П., директора Державного архіву м. Києва;

Лозицького В. С., директора ЦДАГО України;

Маковську Н. В., директора ЦДАВО України;

Матяш І. Б., директора УНДІАСД;

Музичук О. В., директора ЦДІАК України;

Новохатського К. Є., першого заступника Голови Держкомархіву;

Прилепішеву Ю. А., завідувача сектора міжнародного співробітництва відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву (секретар оргкомітету);

Рижкову Г. П., начальника відділу зберігання та обліку НАФ Держкомархіву;

Слободянюка П. Я., директора Державного архіву Хмельницької області;

Терещук Л. В., директора ДЦЗД;

Топішко Н. О., директора ЦДКФФА України;

Фролова О. С., директора ДЕКС ЦДА України.

3. Покласти на членів оргкомітету такі обов'язки:

на Папакіна Г. В. – підготовку і проведення засідань Комітету з правових питань МРА 4–6 травня;

на Новохатського К. Є., Папакіна Г. В. – підготовку і проведення семінару “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції” 7 травня;

на Рижкову Г. П., Матяш І. Б., Слободянюка П. Я. – підготовку і проведення семінару “Архіви і катастрофи” 7 травня;

на Даниленка В. П., Кулініча Ю. Я., Купченко В. П., Лозицького В. С., Фролова О. С. – транспортне забезпечення перевезення учасників заходів 4–8 травня за маршрутом Бориспіль – Пуща-Озерна–Бориспіль;

на Музичук О. В. – забезпечення учасників заходів канцелярським приладдям і сувенірами;

на Купченко В. П. – контроль за проведенням Київською міською держадміністрацією заходів (транспортне обслуговування 5–7 травня, прийом від імені Київського міського голови, екскурсії по місту);

на Прилепішеву Ю. А. – організацію розміщення учасників заходів у санаторному комплексі “Пуща-Озерна”, синхронний переклад під час роботи семінарів “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції”, “Архіви і катастрофи” 7 травня;

на Кокодзєя І. П. – забезпечення учасників заходів демонстраційним та електронним обладнанням (у тому числі засобами електронного зв’язку);

на Кулініча Ю. Я. – організацію документальної виставки “Державні архіви України: минуле і сьогодення” 6 травня;

на Маковську Н. В., Музичук О. В., Топішко Н. О. – ознайомлення учасників заходів з комплексом споруд ЦДА України 6 травня;

на Авраменко Н. Г. – фінансове забезпечення проведення зазначених заходів.

4. Просити директорів державних архівів, розташованих у м. Києві, про сприяння виходу в світ спеціального числа журналу “Архіви України”, присвяченого світовому досвіду вирішення правових проблем архівної справи.

5. Зобов’язати членів оргкомітету Новохатського К. Є., Папакіна Г. В., Матяш І. Б., Слободянюка П. Я. підготувати відповідні доповіді та матеріали для міжнародних семінарів “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції”, “Архіви і катастрофи” 7 травня.

6. Запросити до участі в семінарі “Архіви і катастрофи” керівників та спеціалістів ЦДІАК, ЦДАМЛМ, ЦДНТА, ДЦЗД, держархівів Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської областей, м. Києва і Севастополя, а також представників Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

7. Провести перше засідання організаційного комітету 15 квітня 2004 р.

8. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про оголошення конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археології за 2003 рік

від 23 квітня 2004 р. № 46

З метою стимулювання та удосконалення методичної та науково-інформаційної діяльності державних архівних установ, заохочення творчої активності працівників галузі

НАКАЗУЮ:

1. Оголосити конкурс науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археології за 2003 рік та затвердити його умови (додаються).

2. Встановити першу премію в розмірі 125 грн., другу – в розмірі 100 грн., третю – в розмірі 75 грн.

3. Рішення про присудження премії опублікувати у “Віснику Державного комітету архівів України” і на веб-сайті Держкомархіву.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету

архівів України

від 23 квітня 2004 р. № 46

УМОВИ

конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археології за 2003 рік

1. Для участі у конкурсі приймаються роботи, виконані в плановому або ініціативному порядку окремими працівниками або колективами авторів.

2. Роботи для участі у конкурсі подаються у вигляді науково-методичних посібників, аналітичних оглядів, баз та банків даних, статей, фотоаль-

бомів, буклетів, каталогів і макетів документальних виставок, сценаріїв телерадіопередач, випусків наукових та науково-популярних журналів тощо.

3. Роботи, подані на конкурс, повинні містити оригінальні ідеї, нові методичні положення та технології роботи, апробовані на практиці.

4. Право висунення робіт на конкурс надається:

- вченій раді УНДІАСД;
- колегіям, науково-методичним радам центральних державних архівних установ, галузевих державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, держархівів областей, міст Києва та Севастополя;
- Правлінню Спілки архівістів України.

5. Роботи для участі в конкурсі повинні бути подані до Держкомархіву України до 1 червня 2004 р. у двох примірниках з додаванням таких документів:

- рішення колегіального чи науково-дорадчого органу з обґрунтуванням висунення роботи, до якого включено характеристику роботи, відомості про характер і масштаби її практичного впровадження;
- коротких біографічних відомостей про авторів (прізвище, ім'я, по батькові, паспортні дані, ідентифікаційний номер, посада). Відомості підписуються автором, засвідчуються підписом керівника і печаткою установи (організації), що подає роботу для участі в конкурсі.

6. Подані матеріали розглядаються Методичною комісією до 1 липня 2004 року. Висновки затверджуються наказом Держкомархіву.

7. Для заохочення авторів кращих робіт встановлюються три заохочувальні премії з врученням дипломів I–III ступеня.

Грошова премія між членами авторського колективу розподіляється порівну. Дипломи вручаються кожному співавтору колективної роботи.

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 20 квітня 2004 р. “Про стан виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”, Національної програми боротьби з корупцією, положень Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки”

від 23 квітня 2004 р. № 47

1. Оголосити до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 20 квітня 2004 р. “Про стан виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”, Національної програми боротьби з корупцією, положень Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки”.

2. Контроль за виконанням цього рішення залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України**

від 20 квітня 2004 р.

**Про стан виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”,
Національної програми боротьби з корупцією, положень
Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки**

Заслухавши і обговоривши інформацію начальника відділу кадрів Держкомархіву України І. М. Калініченко, колегія відзначає, що Держкомархівом та державними архівними установами проводиться певна робота щодо виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”, Національної програми боротьби з корупцією, Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки. Відповідальність за проведення роботи щодо запобігання корупційним і злочинним проявам покладено на начальника відділу кадрів Держкомархіву. Річними планами роботи з кадрами державних архівних установ України та планами роботи з кадрами державних архівів передбачаються заходи щодо забезпечення дотримання вимог законодавства по боротьбі з корупцією. У особових справах державних службовців знаходяться підписані ними Попередження про спеціальні обмеження, встановлені Законами України “Про боротьбу з корупцією”, “Про державну службу”. Держкомархівом подаються Головдержслужбі щоквартальні зведені звіти державних архівів України про виконання вимог Закону України “Про боротьбу з корупцією”. До планів занять, семінарів включаються питання ознайомлення та організації виконання нормативно-правових актів антикорупційного спрямування. Держкомархівом аналізуються дані про результати декларування доходів державними службовцями Державного комітету архівів та установ сфери його управління, зведений звіт подається до Головдержслужби.

Разом з тим, колегія відзначає, що Держкомархівом, державними архівними установами не вжито вичерпних заходів щодо запобігання проявам корупції. Минулого року виявлено порушення вимог щодо декларування доходів у Державному архіві Миколаївської області. На працівника, винного у порушенні ч. 1 ст. 9 Закону України “Про боротьбу з корупцією” (зазначено неповні відомості про доходи членів сім'ї) накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу. Держкомархів інформував державні архівні установи про виявлений випадок порушення вимог щодо декларування доходів.

Колегія **вирішує:**

1. Начальникам відділів Держкомархіву, керівникам державних архівних установ забезпечити безумовне виконання Закону України “Про

боротьбу з корупцією”, положень Національної програми боротьби з корупцією, положень Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки та завдань боротьби з організованою злочинністю, корупцією, які були порушені у виступі Президента України на Всеукраїнській нараді 29 січня 2004 р.

2. Керівникам державних архівних установ
 - забезпечити подання достовірних звітів про стан виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”;
 - посилити роз’яснювальну роботу, спрямовану на запобігання корупційних діянь.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

Про проведення нарад з питань впровадження Основних правил роботи державних архівів України

від 27 квітня 2004 р. № 48

Відповідно до Плану впровадження Основних правил роботи державних архівів України

НАКАЗУЮ:

1. Провести наради архівних працівників з питань впровадження Основних правил роботи державних архівів України за графіком, що додається.
2. Керівникам держархівів відрядити для участі у нарадах працівників, відповідальних за впровадження Основних правил у практичну роботу архівних установ.
3. Начальникам відділів Держкомархіву України, членам редколегії Основних правил взяти участь у підготовці та проведенні нарад і роз’ясненні норм Правил.
4. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву, директорам держархівів Волинської, Луганської та Миколаївської областей вирішити організаційні питання проведення нарад (приміщення для засідань, узагальнення матеріалів, проживання, харчування учасників).
5. Керівникам державних архівних установ до 15 травня ц.р. для формування програми нарад подати до організаційно-аналітичного відділу Держкомархіву проблемні питання щодо удосконалення норм Основних правил, які необхідно обговорити на нарадах. Надалі пропозиції щодо доопрацювання Правил надсилати до організаційно-аналітичного відділу щомісячно.
6. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву проаналізувати питання, порушені учасниками нарад, узагальнити пропозиції щодо внесення змін і доповнень до Основних правил і у тижневий строк передати їх редколегії.

7. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Додаток
до наказу Держкомархіву України
від 27 квітня 2004 р. № 48

Графік проведення нарад
м. Київ, 26 травня 2004 р.
(початок о 10.00)

1. ЦДАВО України
 2. ЦДАГО України
 3. ЦДІА України, м. Київ
 4. ЦДКФФА України
 5. ЦДАМЛМ України
- Держархіви*
6. Вінницької обл.
 7. Житомирської обл.
 8. Київської обл.
 9. Полтавської обл.
 10. Сумської обл.
 11. Черкаської обл.
 12. Чернігівської обл.
 13. м. Києва
- Галузеві держархіви*
14. МО України
 15. МВС України
 16. Державного картографо-геодезичного фонду України
 17. Гідрометслужби України
 18. СБ України
 19. Фінансових посередників Фонду державного майна України
 20. Державного департаменту з питань виконання покарань України
 21. Державного інформаційного геологічного фонду України
 22. Управління державної охорони України

м. Миколаїв, 8 червня 2004 р.
(початок о 10.00)

1. Державний архів в АРК
Держархіви
2. Кіровоградської обл.
3. Миколаївської обл.
4. Одеської обл.
5. Херсонської обл.
6. м. Севастополя

м. Луганськ, 16 червня 2004 р.
(початок о 10.00)

1. ЦДНТА України
Держархіви
2. Дніпропетровської обл.
3. Донецької обл.
4. Запорізької обл.
5. Луганської обл.
6. Харківської обл.

м. Луцьк, 22 червня 2004 р.
(початок о 10.00)

1. ЦДІА України, м. Львів
Держархіви
2. Волинської обл.
3. Закарпатської обл.
4. Івано-Франківської обл.
5. Львівської обл.
6. Рівненської обл.
7. Тернопільської обл.
8. Хмельницької обл.
9. Чернівецької обл.

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 20 квітня 2004 р. “Про стан збереженості документів
Національного архівного фонду
в Державному архіві м. Києва”**

від 14 травня 2004 р. № 56

1. Оголошується до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 20 квітня 2004 р. “Про стан збереженості документів Національного архівного фонду в Державному архіві м. Києва”.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Держкомархіву України Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету Г. В. Боряк

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 20 квітня 2004 р.

**Про стан збереженості документів
Національного архівного фонду
в Державному архіві м. Києва**

Заслухавши і обговоривши доповідь директора Державного архіву м. Києва В.П.Купченко, колегія відзначає, що в архіві проводиться певна робота із забезпечення збереженості фондів.

Порядок розміщення фондів закріплено у схемі розміщення. У кожному сховищі є пофондові та постелажні покажчики, ведуться книги обліку видачі документів, журнали реєстрації показників температурно-вологісного режиму, книги обліку відвідувань сховищ сторонніми особами, є картотеки обліку фізичного стану документів та документів із згасаючим текстом, а також документів, що знаходяться в розшуку. Організовано виявлення та відокремлене зберігання особливо цінних документів. Планові показники з реставрації, ремонту, опрацювання документів щорічно перевиконуються.

Значна увага приділяється керівництвом архіву питанням забезпечення пожежної безпеки і охоронного режиму зберігання документів. Приміщення архівосховищ на вул. О. Теліги обладнано пожежною сигналізацією. Для архівосховища на вул. Котовського, 33а виконано проектно-кошторисну документацію на обладнання пожежною сигналізацією і системою газового пожежогасіння та проведено тендер на їх закупівлю і встановлення на суму 199 тис. грн. Дотримується порядок опечатування й розпечатування сховищ. Порядок доступу сторонніх осіб до приміщень і сховищ архіву відповідає нормативним вимогам. Заслужує схвалення намагання архіву посилити охоронний режим зберігання документів власними силами за рахунок коштів, отриманих від надання платних послуг. Так, за спецкошти придбано і встановлено металеві двері й ґрати на суму 11,0 тис. грн.

Проблема створення належних умов зберігання документів шляхом зміцнення матеріально-технічної бази архіву постійно знаходиться в центрі уваги керівництва архіву. Питання забезпечення збереженості фондів заслуховуються на засіданнях колегії архіву та виробничих нарадах, знахо-

дять відображення в наказах директора архіву. В результаті організаційних і практичних заходів, вжитих керівництвом архіву, та за сприяння Київської міської державної адміністрації впродовж 2002–2004 рр. на ремонтні роботи і обладнання витрачено більш 387,6 тис. грн. З метою поліпшення умов зберігання документів архівом розроблено і подано до Київської міської державної адміністрації проект Міської програми розвитку архівної справи на 2004–2008 роки.

Разом з тим, розміщення основного приміщення архіву в житловому будинку не може гарантувати належну збереженість документів Національного архівного фонду, що мають велику науково-історичну цінність і відображають соціально-демографічне, економічне, політичне і культурне життя Києва, починаючи з 1645 р. Архів постійно потерпає через залиття його службових приміщень мешканцями будинку. Проект основного приміщення архіву є застарілим і не відповідає нормативним вимогам. Відсутність приміщень для акліматизації документів, їх дезінфекції і дезінсекції, для читання мікрокопій, для проведення робіт з аудіовізуальними документами не дозволяє здійснювати повний комплекс технологічних процесів із забезпечення фізичної збереженості документів. Не відповідає вимогам забезпеченість архіву протипожежним устаткуванням, відсутні система автоматичного пожежогасіння та пристрій для автоматичного відключення системи вентиляції при спрацюванні пожежної сигналізації.

Архівосховища перевантажені документами. Вичерпано резерви площ для приймання документів на державне зберігання. З 1996 р. Держархів м. Києва майже не комплектується внаслідок чого в архівних підрозділах установ і підприємств міста накопичилося понад 150 тис. справ із строками зберігання, що минули. Децентралізоване зберігання фондів Держархіву м. Києва у трьох територіально віддалених приміщеннях негативно впливає на фізичний стан документів, посилюючи їх зношеність під час транспортування до читального залу.

У результаті майже сорокарічної експлуатації без капітального ремонту системи життєзабезпечення архіву, як і всього будинку, знаходяться в незадовільному технічному стані. Внаслідок аварійного стану каналізаційного колодязя 20 жовтня 2003 р. сталося залиття водою через санвузол першого поверху частини службових приміщень і архівосховища, пошкоджено 27 архівних справ. Завдяки самовідданим і професійним діям працівників архіву вдалося оперативно ліквідувати наслідки затоплення і не допустити втрати документів. Через технічну зношеність системи вентиляції в архівосховищах влітку порушується температурно-вологісний режим. Термін експлуатації ліфтів вичерпано.

В умовах постійної реальної загрози пошкодження або повної втрати документів Національного архівного фонду особливої гостроти набуває питання створення страхового фонду. Проте виготовлено страхові копії

тільки 30,4 тис. справ, за даними архіву має бути створений страховий фонд ще 166974 особливо цінних справ. На даний час робота зі створення страхових копій не проводиться через відсутність технологічного обладнання. Страховий фонд розміщено у пристосованому приміщенні, не придатному для зберігання мікрофільмів на рулонній плівці, параметри температури і вологості повітря не відповідають встановленим нормам.

З метою забезпечення гарантованої збереженості документів Національного архівного фонду в Держархіві м. Києва і уникнення надзвичайних ситуацій, колегія **вирішує:**

1. Керівництву Держкомархіву України звернутися до Київської міської державної адміністрації з приводу будівництва або виділення окремої будівлі для Держархіву м. Києва.

2. Керівництву Держархіву м. Києва:

- наполегливіше вирішувати питання щодо розширення площ архівосховищ архіву;
- вжити заходів щодо відновлення створення страхового фонду особливо цінних документів;
- переглянути і, у разі необхідності, привести у відповідність з “Основними правилами роботи державних архівів України” бланки документів, у яких фіксуються результати робіт із забезпечення збереженості документів.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

**З оголошенням рішення колегії
Держкомархіву України від 18 травня 2004 р.
“Про хід виконання рішення колегії
Держкомархіву України від 28 жовтня 2003 р.
“Про стан архівної справи у Дніпропетровській області”
від 19 травня 2004 р. № 57**

1. Оголошується до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву України від 28 жовтня 2003 р. “Про стан архівної справи у Дніпропетровській області”.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України

від 18 травня 2004 р.

Про хід виконання рішення колегії
Держкомархіву України від 28 жовтня 2003 р.
“Про стан архівної справи у Дніпропетровській області”

Колегія відзначає, що архівними установами Дніпропетровської області проведено значну роботу щодо усунення недоліків, виявлених у ході комплексної перевірки, проведеної Держкомархівом у жовтні 2003 р.

За результатами комплексної перевірки проведено розширене засідання колегії держархіву області. Розроблено та виконуються заходи щодо усунення недоліків, зазначених у рішенні колегії Держкомархіву від 28 жовтня 2003 р.

Забезпечена охорона приміщень корпусу № 1 держархіву області підрозділами Державної служби охорони при МВС. Охорона корпусу № 2 здійснюється за рахунок штатної чисельності працівників архіву. Установлено охоронно-пожежну сигналізацію в архівних відділах Криничанської, П'ятихатської райдержадміністрацій, Павлоградської і Першотравенської міських рад.

Здано в експлуатацію 550 кв. м нового приміщення архівного відділу Криворізької міської ради. Отримано нове приміщення архівним відділом Жовтводської міської ради, додаткове приміщення площею 150 кв. м архівним відділом Криворізької райдержадміністрації.

Проведено поточний ремонт у трьох архівних відділах, установлено стелажне обладнання у восьми архівних відділах загальною протяжністю 258 пог. м, придбано пожежний інвентар сімома архівними відділами.

Затверджено наказом директора та зареєстровано в обласному управлінні юстиції Порядок доступу до приміщень і на територію Державного архіву Дніпропетровської області.

Проведено перевірку наявності та фізичного стану ф. 134. 22 справи, уражені плісневим грибом, вилучено з фонду та ізольовано. Створено страховий фонд документів на споруди та інженерні мережі держархіву області.

Затверджено списки юридичних осіб-джерел комплектування документами НАФ держархіву області та архівних відділів. Розглядаються 25 списків джерел формування НАФ.

Протягом першого кварталу поточного року архівними установами області прийнято 5955 справ, що зберігалися в установах понад встановлені строки. Погоджено 436 номенклатур справ, 340 положень про ЕК

і архівні підрозділи. Станом на 1 березня 2004 р. погоджені номенклатури справ мають 72% установ обласної і 89% установ районної і міської ланок. Положення про ЕК і архівні підрозділи мають 85% джерел комплектування держархіву області та 74% архівних відділів.

Проводиться робота щодо створення трудових архівів. Розглядається питання про створення архівних підрозділів для зберігання документів з особового складу при сільських (селищних) радах.

На 14 одиниць збільшено штатну чисельність працівників архівного відділу Дніпропетровської міської ради, на 2 одиниці – архівного відділу Нікопольської міської ради.

Проводяться різнопланові заходи щодо впровадження Основних правил роботи державних архівів України.

Розроблено структуру веб-сайту держархіву області.

Робоча група з підготовки Путівника по фондах держархіву області зміцнена двома кваліфікованими працівниками, групі виділено додатковий комп'ютер. Для міжархівного довідника “Документи з історії і культури євреїв в архівах України” переглянуто 10 фондів.

Проте рішення колегії Держкомархіву від 28 жовтня 2003 р. виконано не в повному обсязі. Не здійснено капітальний ремонт дахів обох корпусів архіву та ліфтового обладнання. Не проведено заміну технічно застарілої пожежної сигналізації та електропроводки у сховищах корпусу № 1. Не проведено консерваційно-профілактичне оброблення справ, уражених плісневим грибом.

Не здійснюється мікрофільмування документів для страхового фонду через брак коштів на придбання плівки й обладнання для її оброблення, а також відповідних фахівців.

Обласна наукова бібліотека залишається у приміщенні держархіву області.

Потребують поліпшення умови зберігання документів у ряді архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад.

Колегія **вирішує:**

1. Схвалити в цілому роботу архівних установ Дніпропетровської області щодо поліпшення організації зберігання, формування та використання Національного архівного фонду.

2. Зобов'язати директора Держархіву Дніпропетровської області Юркову В.О. вжити необхідних заходів для виконання рішення колегії Держкомархіву від 28 жовтня 2003 р. в повному обсязі.

3. Порушити перед Дніпропетровською обласною державною адміністрацією питання про відселення із приміщень Держархіву Дніпропетровської області обласної наукової бібліотеки.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

Про затвердження Примірного положення про Трудовий архів

від 20 травня 2004 р. № 58

Відповідно до статей 24 і 29 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Примірне положення про Трудовий архів (додається).
2. Державному архіву в Автономній Республіці Крим, держархівам областей, міст Києва і Севастополя надавати допомогу органам місцевого самоврядування у розробленні індивідуальних положень про архівні установи, зазначені в пункті 1 цього наказу, та організації діяльності цих архівних установ.
3. Вважати таким, що втратив чинність, наказ Держкомархіву України від 13 травня 2002 р. № 33.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву України Портнова Г. В.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державного комітету
архівів України
від 20 травня 2004 р. № 58

Примірне положення про Трудовий архів

Місцева архівна установа для централізованого тимчасового зберігання документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових або інших правовідносин юридичних і фізичних осіб, та інших архівних документів, що не належать до Національного архівного фонду (далі – Трудовий архів), відповідно до підпункту 10 пункту “а” частини першої статті 38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” та статті 29 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” створюється в селі, селищі, районі, місті, районі у місті України.

1. Трудовий архів створюється за рішенням відповідного органу місцевого самоврядування і утримується за рахунок коштів місцевого бюджету, коштів, отриманих за науково-технічне опрацювання і зберігання архівних документів, та коштів з інших надходжень, не заборонених законом.

2. Організаційно-правовий статус Трудового архіву визначається органом, який його створив, залежно від покладених на архів завдань і обсягів роботи.

3. У своїй діяльності Трудовий архів керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, рішеннями і розпорядженнями органів місцевого самоврядування, іншими нормативно-правовими актами та положенням, затвердженим з урахуванням цього Примірного положення.

З питань організації й методики ведення архівної справи Трудовий архів керується наказами та методичними рекомендаціями Державного комітету архівів України (Держкомархіву), Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва та Севастополя, відповідного архівного відділу районної, районної у місті державної адміністрації, міської ради.

4. Трудовий архів працює відповідно до річного плану, який затверджує відповідний голова (керівник виконавчого органу місцевого самоврядування), та звітує перед зазначеною посадовою особою про проведену роботу. Примірник річного плану та звіту про його виконання надається відповідному архівному відділу районної, районної у місті державної адміністрації, міської ради.

5. Службові обов’язки працівників Трудового архіву визначаються посадовими інструкціями, що затверджуються відповідним керівником виконавчого органу місцевого самоврядування.

6. Основним завданням Трудового архіву є:

- виявлення та внесення до джерел комплектування документами, за погодженням з відповідним архівним відділом районної, районної у місті державної адміністрації, міської ради, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, що розташовані на відповідній території;
- зберігання відповідно до умов, визначених Держкомархівом, документів з особового складу та документів тимчасового зберігання підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності та підпорядкування, що розташовані на відповідній території, або ліквідованих підприємств, установ та організацій, що діяли (були зареєстровані) на цій території;
- приймання від підприємств, установ і організацій-джерел комплектування архівних документів з особового складу, фінансово-господарської діяльності та інших документів, строки зберігання яких не закінчилися;
- науково-технічне опрацювання документів, що надійшли на зберігання, згідно з правилами Держкомархіву, створення необхідного довідкового апарату до них;

- облік документів, що зберігаються, в тому числі шляхом створення та підтримання облікових баз даних;
- організація користування документами у службових, соціально-правових, наукових та інших цілях, видавання юридичним особам і громадянам у встановленому Держкомархівом порядку архівних довідок, копій та витягів з документів, що знаходяться на зберіганні;
- проведення експертизи цінності документів, що знаходяться на зберіганні, подання на затвердження експертній комісії архівного відділу відповідної районної, районної у місті державної адміністрації, міської ради описів справ тимчасового зберігання, документів з особового складу підприємств, установ і організацій-джерел комплектування та актів про вилучення для знищення документів, строки зберігання яких закінчилися;
- участь у заходах з підвищення кваліфікації працівників служб діловодства, архівних підрозділів та експертних комісій підприємств, установ і організацій-джерел комплектування.

7. Для виконання покладених на Трудовий архів завдань йому надається право:

- одержувати від підприємств, установ і організацій-джерел комплектування або ліквідаційних комісій (ліквідаторів) архівні документи згідно з номенклатурами справ з оплатою цими суб'єктами відповідно до цін і тарифів, затверджених в установленому порядку, вартості їхнього опрацювання та наступного зберігання у Трудовому архіві на договірних засадах;
- одержувати від підприємств, установ і організацій-джерел комплектування або ліквідаційних комісій (ліквідаторів) відомості, необхідні для роботи;
- інформувати керівництво відповідної районної, районної в місті державної адміністрації, відповідного органу місцевого самоврядування про стан зберігання документів підприємств, установ і організацій-джерел комплектування та вносити пропозиції щодо поліпшення цієї роботи;
- надавати рекомендації підприємствам, установам і організаціям-джерелам комплектування або ліквідаційним комісіям (ліквідаторам) з питань, що входять до компетенції Трудового архіву;
- брати участь у засіданнях експертних комісій у разі розгляду на них описів справ тимчасового зберігання, документів з особового складу підприємств, установ і організацій-джерел комплектування Трудового архіву та актів про вилучення для знищення документів, строки зберігання яких закінчилися;
- брати участь у нарадах, які проводить районна, районна у місті державна адміністрація, орган місцевого самоврядування, ліквідаційна

комісія (ліквідатор), Державний архів в Автономній Республіці Крим, державний архів області, міст Києва та Севастополя, архівний відділ районної, районної у місті державної адміністрації, міської ради, в разі розгляду на них питань роботи з документами.

8. Трудовий архів очолює керівник, який призначається на посаду та звільняється з посади рішенням виконавчого апарату (органу) відповідного органу місцевого самоврядування.

9. Керівник Трудового архіву:

- організує діяльність архіву, персонально відповідає за виконання покладених на архів завдань;
- розподіляє завдання між працівниками архіву, контролює їх виконання;
- вирішує відповідно до законодавства питання щодо доступу представників підприємств, установ і організацій-джерел комплектування та інших користувачів до документів, що знаходяться на зберіганні;
- проводить прийом громадян, розглядає звернення, що належать до компетенції архіву;
- представляє архів з усіх питань, пов'язаних з його діяльністю.

10. Штатний розпис Трудового архіву затверджує відповідний орган місцевого самоврядування з урахуванням виконання всіх покладених на архів завдань, кількості документів, що знаходяться на зберіганні і підлягають зберіганню в архіві, обсягів довідкової роботи.

11. Порядок взаємодії Трудового архіву з іншими підрозділами органу місцевого самоврядування визначають керівники зазначених підрозділів.

12. Трудовий архів, якщо він є юридичною особою, має власну печатку із своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, штампи і бланки, рахунок у банку.

Якщо Трудовий архів не має статусу юридичної особи, то він має штампи і бланки. Для засвідчення архівних довідок, копій, витягів з архівних документів використовується гербова печатка відповідного органу місцевого самоврядування.

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про практику взаємодії Держкомархіву України і Верховної Ради України”

від 24 травня 2004 р. № 59

1. Оголошується до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про практику взаємодії Держкомархіву України і Верховної Ради України”.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **Г. В. Борjak**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України

від 18 травня 2004 р.

Про практику взаємодії Держкомархіву України
і Верховної Ради України

Колегія відзначає, що в Держкомархіві України питанням забезпечення ефективного співробітництва з Верховною Радою України, організації розгляду запитів і звернень народних депутатів України приділяється постійна увага. Ці питання систематично розглядаються на оперативних апаратних нарадах, висвітлюються у “Віснику Держкомархіву України”.

На виконання Указу Президента України від 25 березня 2003 р. № 267 “Про додаткові заходи щодо вдосконалення взаємодії органів виконавчої влади з Верховною Радою України” Указом Президента України від 26 грудня 2003 р. № 1522/2003 на посаду першого заступника Голови Держкомархіву в зв’язках з Верховною Радою України призначено Новохатського К. Є. Взаємодію Держкомархіву з Верховною Радою забезпечує сектор з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України, утворений у 2003 р. у складі організаційно-аналітичного відділу.

Народний депутат України Пхіденко С. С. затверджений членом колегії Держкомархіву.

Протягом останніх років питання взаємодії з Верховною Радою України чотири рази розглядалися на засіданнях колегії Держкомархіву. Прийняті рішення спрямовано на активізацію процесу проходження законопроектів, вдосконалення механізму співпраці з комітетами, депутатськими фракціями Верховної Ради України, підвищення рівня організації роботи із запитамі та зверненнями народних депутатів України.

Започатковано планування законопроектної роботи Держкомархіву та проводиться контроль за виконанням плану. Для уникнення розробки та внесення законопроектів, які дублюють вже внесені іншими суб’єктами законодавчої ініціативи, проводиться моніторинг законопроектів, внесених на розгляд Верховної Ради України.

Держкомархівом розроблено проект Закону України “Про діловодство”, який погоджено з Міністерством фінансів України, Національною академією наук України, Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики та подано в установленому порядку до

Кабінету Міністрів України. Проект доопрацьовується за зауваженнями Кабінету Міністрів України.

З метою поліпшення організації роботи з депутатськими запитамі та зверненнями народних депутатів України видано наказ про встановлення єдиного дня прийому народних депутатів України.

Починаючи з другої половини 2002 р., Держкомархів щомісячно інформує Кабінет Міністрів України про стан організації роботи із запитамі та зверненнями народних депутатів України. Протягом 2003 р. розглянуто і виконано 10 звернень народних депутатів України, за 4 місяці 2004 р. вже виконано 11 звернень народних депутатів України. Контроль за додержанням термінів надання відповідей народним депутатам України на їх запити і звернення здійснюється сектором документального забезпечення, контролю та перевірки виконання актів і доручень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України відділу кадрів Держкомархіву.

ЦДАВО України спільно з Головним управлінням документального забезпечення Апарату Верховної Ради України проведено семінар-навчання “Архів Верховної Ради України – як складова Національного архівного фонду”.

Працівники Держкомархіву брали участь у громадських слуханнях “Державна стратегія управління місцевим і регіональним розвитком (реформування місцевих органів виконавчої влади та системи місцевого самоврядування)”.

Працівник сектора з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України взяв участь у заняттях з вивчення нового законодавства у Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції Міністерства юстиції України.

У квітні 2004 р. вийшов друком спеціальний випуск журналу “Архіви України” “Правові проблеми архівної справи” українською та англійською мовами. Спеціальний випуск журналу та видання “Архівне законодавство України” англійською мовою передано до Комітету Верховної Ради України з питань культури та духовності.

У травні 2004 р. проведено засідання Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів. 7 травня 2004 р. Держкомархівом за участю членів зазначеного комітету проведено міжнародний науковий семінар “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції”. Обговорювалися нормативно-правове поле сфери архівної справи і діловодства та проблеми гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу.

На веб-сайті Держкомархіву систематично розміщується інформація з роз’ясненням основних положень нормативно-правових актів.

Разом з тим, колегія зазначає, що законодавство у сфері діяльності архівних установ потребує подальшого вдосконалення, зокрема в частинах,

пов'язаних з різноманітністю форм власності на документи НАФ, організацією доступу до архівних документів у зв'язку з необхідністю захисту персональних даних та конфіденційною інформацією, що міститься в цих документах, забезпеченням реалізації законів щодо електронних документів тощо.

Робота з підготовки проектів нормативно-правових актів потребує підвищення її якості в частині більш чіткого дотримання вимог Тимчасового регламенту Кабінету Міністрів України, оскільки окремі регламентні вимоги виконуються не повною мірою.

Відсутній порядок розгляду та опрацювання запитів і звернень народних депутатів України.

З метою подальшого вдосконалення взаємодії Держкомархіву з комітетами та фракціями Верховної Ради України колегія **вирішує**:

1. Робочій групі з підготовки проекту Закону України “Про діловодство” доопрацювати законопроект за зауваженнями Кабінету Міністрів України та в установленому порядку подати його Кабінету Міністрів України.

2. Начальникам відділів Держкомархіву, директору УНДІАСД забезпечити приведення нормативно-правових актів Держкомархіву України у відповідність із Законом України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”.

3. Запровадити практику залучення до робочих груп з підготовки запланованих законопроектів народних депутатів України.

4. Відділам Держкомархіву:

– забезпечити в установлені строки розгляд законопроектів, що надходять на погодження, вносити обґрунтовані пропозиції щодо покращення якості цих законопроектів;

– подати організаційно-аналітичному відділу до 1 липня 2004 р. пропозиції щодо вдосконалення законодавства в частині діяльності архівних установ;

– організувати вивчення новопризначеними працівниками вимог Тимчасового регламенту Кабінету Міністрів України щодо підготовки проектів актів законодавства та супроводжувальних матеріалів до них;

– дотримуватися під час підготовки законопроектів та нормативно-правових актів вимог Тимчасового регламенту.

5. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву (Прись Т. П.):

– розробити план роботи з адаптації законодавства у сфері архівної справи та діловодства до законодавства Європейського Союзу;

– створити інформаційну базу експертних висновків до законопроектів;

– розробити та затвердити посадові інструкції працівників сектора з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України;

– узагальнити подані відділами пропозиції щодо вдосконалення законодавства в частині діяльності архівних установ та підготувати їх для розгляду на засіданні колегії Держкомархіву.

6. Відділу кадрів Держкомархіву (Калініченко І. М.) до 1 серпня 2004 р. розробити порядок розгляду та опрацювання запитів і звернень народних депутатів України.

Головуючий, перший заступник Голови Державного комітету архівів України **К. Є. Новохатський**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про діяльність комерційних підприємств, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів, і досвід взаємодії з такими підприємствами Державного архіву Чернігівської області”

від 24 травня 2004 р. № 60

1. Оголосити до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 18 травня 2004 р. “Про діяльність комерційних підприємств, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів, і досвід взаємодії з такими підприємствами Державного архіву Чернігівської області” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділ формування НАФ та діловодства Держкомархіву (Сельченкова С. В.).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України

від 18 травня 2004 р.

Про діяльність комерційних підприємств, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів, і досвід взаємодії з такими підприємствами Державного архіву Чернігівської області

Заслухавши та обговоривши доповідь директора Держархіву Чернігівської області Р. Б. Воробей та співдоповідь головного спеціаліста відділу формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву України В. Г. Мещеріна, колегія відзначає, що за останні роки в Україні істотно зросла мережа комерційних підприємств, що здійснюють на договірних засадах упорядкування документів підприємств, установ

і організацій різних форм власності. Цей процес відбувається на фоні ліквідації госпрозрахункових підрозділів державних архівів. Так, станом на 1 квітня 2004 р. у складі державних архівів з постійним складом документів діяло 10 госпрозрахункових підрозділів. У цих підрозділах працювало 63 співробітники. Протягом 2003 р. ними упорядковано 23891 справу постійного зберігання і 29564 справи із особового складу. В той же час у регіонах України функціонувало 23 комерційні підприємства, в яких працювало 115 чоловік. У 2003 р. ними опрацьовано 31449 справ постійного зберігання та 58998 справ із особового складу.

Умови сьогодення вимагають від державних архівних установ активно взаємодіяти з комерційними підприємствами, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів підприємств, установ, організацій, надавати їм організаційну, методичну, практичну допомогу. Вартий уваги досвід Держархіву Чернігівської області щодо співпраці із зазначеними комерційними структурами.

Наприкінці вересня 1997 р. на базі госпрозрахункового відділу Державного архіву Чернігівської області було створене командитне товариство “Архівіст” з колективною формою власності. Основним напрямом діяльності товариства є науково-технічне упорядкування документів та виконання робіт з удосконалення діловодства в організаціях, установах та підприємствах незалежно від їх форм власності. За період свого існування товариство досягло вагомих показників у діяльності, а саме: сформувалося коло постійних клієнтів завдяки помірним цінам та відповідній якості робіт, отримується постійний прибуток, частина якого спрямовується на поліпшення матеріально-технічної бази товариства, розширено напрямки його діяльності, стабілізовано кадровий склад, кістяк якого становлять досвідчені архівісти.

З 30 березня 2000 р. паралельно з товариством “Архівіст” в м. Чернігові стало діяти приватне підприємство “Кошик”, яке теж досягло певних успіхів у роботі. Підприємство виконує науково-технічне опрацювання документів, роботи з удосконалення діловодства в організаціях, палітурні роботи, надає поліграфічні послуги, виготовляє продукцію виробничо-технічного призначення. Нещодавно підприємством освоєно випуск гумових наперстків, застосування яких при виконанні технічних операцій, таких, як нумерація, перенумерація, перевірка нумерації аркушів, перегляд справ, значно підвищує продуктивність праці.

Виручка від реалізації послуг і продукції підприємства становила у 2003 р. 106,7 тис. грн., чистий прибуток – 21 тис. грн. На 2004 рік планується розширення номенклатури продукції, що випускається, та її реалізації.

Діяльність комерційних підприємств сприяла поліпшенню деяких звітних показників роботи держархіву області за минулий рік. До описів,

затверджених ЕПК, внесено 88% справ постійного зберігання установ обласної ланки (показник середній в Україні становить 63%), а також 80% справ зазначених установ з особового складу (середньореспубліканський аналогічний показник становить 56%). Силами зазначених підприємств упорядковано 92% справ із загальної кількості опрацьованих документів постійного зберігання. Крім упорядкування документів, комерційні підприємства займаються складанням інструкцій з діловодства, номенклатур справ, виготовленням картонажів.

Держархів Чернігівської області постійно контролює якість упорядкування документів, що проводиться комерційними підприємствами, здійснює перевірки, результати яких заслуховуються на засіданнях ЕПК, консультує з питань упорядкування складних та специфічних фондів, проводить курси підвищення кваліфікації працівників комерційних підприємств та госпрозрахункових груп. Комерційні підприємства постійно інформуються про надходження нових нормативно-методичних документів з архівної справи та діловодства, їм надсилаються оперативні відомості про підприємства, установи, організації, що потребують упорядкування документів та надання інших послуг. У 2004 р. держархівом області розроблено методичні рекомендації, метою яких є методична допомога приватним підприємствам у здійсненні науково-технічного опрацювання документів, складанні номенклатур справ, інструкцій з діловодства підприємств, установ, організацій різної форми власності, в тому числі ліквідованих і реорганізованих, що сприяє збереженості документів, що мають соціальне значення.

Колегія вирішує:

1. Схвалити досвід взаємодії Державного архіву Чернігівської області з комерційними підприємствами, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів.

2. Рекомендувати центральним державним архівам, Державному архіву в Автономній Республіці Крим, державним архівам областей, мм. Києва, Севастополя запозичити зазначений досвід Держархіву Чернігівської області з метою його застосування в своїх зонах комплектування.

3. Запропонувати керівництву Держархіву Чернігівської області підготувати для журналу “Архіви України” статтю на тему “Про взаємодію Державного архіву Чернігівської області з комерційними підприємствами, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів”.

4. Доручити Держархіву Чернігівської області до 1 липня 2005 р. доопрацювати Методичні рекомендації з питань організації роботи з упорядкування документів підприємств, установ і організацій різних форм власності з метою їх впровадження в практику роботи комерційних підприємств інших регіонів України і подати їх проект для схвалення Держкомархіву України.

5. Відділу формування Національного архівного фонду та діловодства Держкомархіву (Сельченкова С. В.) надати методичну допомогу Держархіву Чернігівської області в доопрацюванні зазначених рекомендацій.

6. Рекомендувати державним архівам областей, м. Севастополя прискорити реорганізацію госпрозрахункових підрозділів у самостійні суб'єкти господарювання, передбачивши в процесі цієї реорганізації укладання відповідних угод про співробітництво і взаємодію.

Головуючий, перший заступник Голови Державного комітету архівів України **К. Є. Новохатський**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

**З оголошенням рішення колегії
Держкомархіву України від 18 травня 2004 р.
“Про діяльність державних архівів
зі створення страхового фонду НАФ”**

від 25 травня 2004 р. № 61

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України “Про діяльність державних архівів зі створення страхового фонду НАФ”.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Держкомархіву України Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України**

від 18 травня 2004 р.

**Про діяльність державних архівів
зі створення страхового фонду НАФ**

Заслухавши й обговоривши доповідь начальника відділу зберігання та обліку Держкомархіву Г. П. Рижкової про діяльність державних архівів зі створення страхового фонду НАФ, колегія констатує, що сучасний стан цієї роботи, зумовлений загальним рівнем розвитку матеріально-технічної бази державних архівних установ, не відповідає завданням збереженості Національного архівного фонду.

Українське незадовільне бюджетне фінансування архівної сфери впродовж останнього десятиліття унеможливує реалізацію найнагальніших заходів зі створення та організації страхового фонду. Невирішеним лишається

питання щодо його централізованого відокремленого зберігання. Внаслідок відсутності коштів для заміни технічно зношеного і морально застарілого обладнання, придбання високоякісної плівки ДЦЗД НАФ та більшість державних архівів припинили створення страхових копій документів.

Минулого року страхове копіювання документів з паперовою основою здійснювали 11 держархівів: ЦДІАК, ЦДІАЛ, держархіви Вінницької, Волинської, Донецької, Запорізької, Сумської, Тернопільської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей. Створено страховий фонд на 7 334 од. зб. Держархіви Житомирської та Херсонської областей поповнили страховий фонд фотодокументів, Держархів Миколаївської області – фото- і фонові документи. Поточного року очікується збільшення обсягів цієї роботи: планами 16 держархівів передбачено створення страхових копій на 19,7 тис. од. зб. документів з паперовою основою. Виходячи з того, що до переліків особливо цінних документів, на які має бути створено страховий фонд, внесено 2,5 млн справ з паперовою основою, а також з огляду на те, що 70% з них потребують суттєвого поліпшення фізичного стану і підлягають першочерговому мікрофільмуванню, темпи і масштаби створення страхового фонду не можна визнати задовільними.

Відновлення процесу страхового копіювання та збільшення його обсягів мають стати одними з найпріоритетніших завдань державних архівів, зважаючи на існуючу тенденцію до зростання ризику виникнення надзвичайних ситуацій різного ступеня, що зумовлюються незадовільним технічним станом архівних будівель, систем їх життєзабезпечення, недостатністю та технічною зношеністю протипожежного устаткування, а також геологічними чинниками. За відсутності копій страхового фонду такі події можуть спричинити незворотну втрату не лише архівних першоджерел, а й зафіксованої в них інформації. Наочним підтвердженням тому є катастрофічні наслідки пожежі, що сталася в квітні 2003 р. у Кам'янець-Подільському міському архіві: за попередніми підсумками загинуло майже 70% справ п'яти фондів, загальна кількість яких дорівнювала 101 225 од. зб. Страхові копії було створено тільки на 8,5% цих справ.

Серйозне занепокоєння викликає те, що більшість страхових копій виготовляється завдяки участі держархівів у міжнародних проектах. Зокрема, починаючи з 1994 р. поповнення страхового фонду відбувається насамперед у результаті мікрофільмування документів генеалогічного змісту для Генеалогічного товариства Юта (США). На різних етапах реалізації до участі в проєкті залучалися ЦДІАК, ЦДІАЛ, Держархів в Автономній Республіці Крим, держархіви Донецької, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Сумської, Тернопільської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей. Визнаючи таку співпрацю загалом як позитивну, колегія наголошує, що вона не може бути єдиним шляхом створення страхового фонду НАФ, оскільки задіяні при цьому документи не завжди підлягають першочерговому страховому копіюванню.

На 1 січня 2004 р. страховий фонд НАФ налічував копії 1 068 626 од. зб. документів з паперовою основою, 82 645 од. зб. НТД, 4 086 од. обл. кіно-, 24 754 од. зб. фото-, 921 од. обл. фоно-, 1 од. обл. відеодокументів. Проте відсутність стабільних оптимальних умов зберігання, різкі сезонні коливання температурно-вологісного режиму в сховищах згубно позначаються на якості копій страхового фонду. Згідно з результатами обстеження його технічного стану не відповідають нормативним вимогам і підлягають переробленню 10,5% страхових копій документів з паперовою основою, 20% НТД, 0,3% фото-, 1,2% кінодокументів. Найбільша кількість таких копій налічується в ЦДАГО (100%), ЦДІАК (25,3%), ЦДНТА (20%), держархівах Запорізької (38,3%), Київської (25%), Сумської (19,4%), Чернівецької (20,4%) областей.

Галузеві держархіви створення страхового фонду не розпочали, за винятком Галузевого державного архіву Служби безпеки України, де страхове копіювання здійснюється в процесі співпраці з Меморіальним музеєм Голокосту (США).

Зважаючи на необхідність активізації страхового копіювання особливо цінних і унікальних документів з метою гарантованої збереженості зафіксованої в них інформації, колегія **вирішує:**

1. Визнати, що загальний стан створення страхового фонду в державних архівах не відповідає завданням збереженості Національного архівного фонду.

2. Керівникам державних архівних установ:

- забезпечити подання відповідним органам виконавчої влади обґрунтованих пропозицій щодо обсягів фінансування робіт зі створення страхового фонду НАФ під час формування проекту Державного бюджету на 2005 рік;
- передбачити першочергові заходи щодо створення страхового фонду в регіональних програмах розвитку архівної справи і діловодства, фінансування яких здійснюється за рахунок місцевих бюджетів;
- здійснити обстеження технічного стану копій страхового фонду з метою виявлення та взяття на облік тих, які підлягають переробленню;
- вжити заходів щодо поліпшення умов зберігання та своєчасного профілактичного оброблення страхових копій архівних документів;
- організувати уточнення переліків особливо цінних і унікальних документів, на які мають бути створені страхові копії, забезпечити дотримання порядку першочергового здійснення робіт щодо поліпшення фізичного стану внесених до них документів;
- розробити цільові програми створення страхового фонду із зазначенням фондів та кількості справ, які підлягають копіюванню, а також обсягів фінансування, необхідних для придбання сучасного обладнання та забезпечення здійснення цих робіт.

3. Директору УНДІАСД (І. Б. Матяш):

– забезпечити перегляд існуючих критеріїв віднесення документів до особливо цінних та розроблення відповідних рекомендацій для державних архівів;

– організувати вивчення доцільності створення страхового фонду НАФ на електронних носіях як альтернативи рулонній плівці.

4. Директору ДЕКС ЦДА України (О. С. Фролов) забезпечити здійснення підготовчих робіт щодо реконструкції корпусу № 3 комплексу споруд ЦДА України (вул. Солом'янська, 24) та облаштування його для централізованого зберігання документів НАФ.

5. Директору ДЦЗД НАФ (Л. В. Терешук) вивчити можливості надання державним архівам послуг у придбанні обладнання та матеріалів, необхідних для здійснення робіт зі створення страхового фонду НАФ, а також проявлення плівки. Визначити засади такої співпраці.

6. Керівництву, начальнику фінансово-економічного відділу Держкомархіву (Н. Г. Авраменко) врахувати потреби центральних державних архівних установ щодо фінансового забезпечення робіт зі створення страхового фонду в бюджетному запиті до проекту Державного бюджету на 2005 рік.

7. Начальнику відділу зберігання та обліку НАФ Держкомархіву (Г. П. Рижкова) розробити на підставі регіональних програм створення страхового фонду держархівів та необхідних кошторисних обґрунтувань до них відповідний розділ до проекту Державної цільової програми розвитку архівної справи і діловодства.

Головуючий, перший заступник Голови Державного комітету архівів України **К. Є. Новохатський**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

Про організацію виявлення документів до 150-річчя Східної (Кримської) війни 1853–1856 років

від 26 травня 2004 р. № 62

На виконання Указу Президента України від 22 липня 2003 р. № 739/2003, Плану заходів щодо відзначення 150-річчя Східної (Кримської) війни 1853–1856 років, затвердженого Адміністрацією Президента України 24 квітня 2004 р.,

НАКАЗУЮ:

1. ЦДІАК України (Музичук О. В.), ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного (Топішко Н. О.), Держархіву в АР Крим (Гурбова Л. В.), держархівам Дніпропетровської (Юркова В. О.), Миколаївської (Левченко Л. Л.), Одеської (Ніточко І. І.), Полтавської (Білоус Г. П.), Харківської (Ріяко Є. І.), Херсонської (Карпова А. В.), Чернігівської (Воробей Р. Б.) областей, Держ-

архіву м. Севастополя (Крест'яніков В. В.) терміново провести виявлення документів про Східну (Кримську) війну 1853–1856 років та громадські рухи під час цієї війни.

2. До 15 липня 2004 р. переліки виявлених документів, а також копії найцікавіших документів (до 15 копій) направити відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву.

3. До 1 вересня 2004 р. підготувати у зазначених архівах виставки документів.

4. На базі виставкового центру ЦДАМЛІМ України (Кулініч Ю. Я.) підготувати і відкрити до 1 вересня 2004 р. виставку документів за вказаною темою.

5. Згідно з Планом науково-видавничої роботи державних архівних установ України на 2004 рік до кінця року директорам зазначених архівів провести виявлення документів для міжархівного збірника документів “Україна і Східна (Кримська) війна 1853–1856 років”.

6. Покласти персональну відповідальність за організацію роботи з виконання Плану заходів щодо відзначення 150-річчя Східної (Кримської) війни 1853–1856 років на в. о. начальника відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Прилепішеву Ю. А.

7. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
АРХІВІВ УКРАЇНИ

Про затвердження Положення про Галузевий державний архів гідрометеорологічної служби

від 2 червня 2004 р. № 226/64

Відповідно до законів України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” і “Про гідрометеорологічну діяльність” та постанови Кабінету Міністрів України від 31 липня 1995 р. № 570 “Про створення Галузевого державного архіву Державного комітету по гідрометеорології”

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити Положення про Галузевий державний архів гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (додається).

2. Визнати таким, що втратив чинність наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Державного комітету України по гідрометеорології від 23 листопада 1995 р. № 58/229.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державної гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України Ліпінського В. М.

Міністр охорони навколишнього
природного середовища України
С. Поляков

Голова
Державного комітету
Г. В. Боряк

ПОГОДЖЕНО

Міністерство охорони навколишнього
природного середовища України

Перший заступник Міністра

В. Ю. Крук

Заступник Міністра

А. В. Гриценко

Начальник Управління організаційно-аналітичного забезпечення роботи Міністра

А. А. Резніченко

Голова Державної гідрометеорологічної служби

В. М. Ліпінський

Начальник

Юридичного управління

Л. В. Андріуца

В.о. начальника Управління документального забезпечення

Т. Є. Петренко

Начальник Галузевого державного архіву гідрометслужби

Мінприроди України

М. Довгич

Державний комітет
архівів України

Заступник Голови

Державного комітету

Г. В. Портнов

Начальник організаційно-аналітичного відділу

Т. П. Прись

Начальник відділу
формування Національного
архівного фонду
та діловодства

С. В. Сельченкова

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України і Державного комітету архівів України
від 2 червня 2004 р. № 226/64

Положення про Галузевий державний архів гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України

1. Галузевий державний архів гідрометеорологічної служби (далі – ГДА гідрометслужби) Міністерства охорони навколишнього природного середовища України є державною архівною установою, що створена відповідно до законів України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” і “Про гідрометеорологічну діяльність” та постанови Кабінету Міністрів України від 31 липня 1995 р. № 570 “Про створення Галузевого державного архіву Державного комітету по гідрометеорології”.

ГДА гідрометслужби забезпечує приймання, облік, зберігання документів гідрометеорологічних спостережень, що утворилися в результаті діяльності організацій і установ гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та документів інших організацій галузей економіки, віднесених експертизою цінності до Національного архівного фонду, а також використання відомостей, що в них містяться. ГДА є методичним центром з роботи з документами свого профілю, що зберігаються в організаціях і науково-дослідних установах гідрометеорологічної служби та в архівних підрозділах підприємств, установ і організацій України.

ГДА гідрометслужби є самостійним структурним підрозділом, який входить до складу Центральної геофізичної обсерваторії (ЦГО) Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

Галузевий державний архів гідрометслужби ліквідується за постановою Кабінету Міністрів України.

2. У своїй діяльності ГДА гідрометслужби керується Конституцією України, законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, Положенням про Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, Положенням про Державну гідрометеорологічну службу, Положенням про Центральну геофізичну обсерваторію, наказами та розпорядженнями Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, Держгідромету, Центральної геофізичної обсерваторії, іншими нормативними актами та цим Положенням.

З питань організації та методики ведення архівної справи ГДА гідрометслужби керується наказами Державного комітету архівів України (далі – Держкомархів України).

Контроль за збереженістю документів ГДА гідрометслужби, використанням відомостей, що в них містяться, здійснюють Держкомархів України та Міністерство охорони навколишнього природного середовища України.

3. В ГДА гідрометслужби зберігаються документи з:

- метеорології;
- агрометеорології;
- аерології;
- гідрології (поверхневі води суші);
- морської гідрометеорології;
- синоптики;
- геліофізичних показників, в т. ч. актинометричних, теплобалансових, озонметричних, даних спостережень за атмосферою електрикою;
- хімічного та радіоактивного забруднення навколишнього природного середовища, а саме: атмосферного повітря та опадів, поверхневих та морських вод, ґрунту;
- даними, які містять інші параметри стану довкілля в Україні і сусідніх країнах.

Державний облік, реєстрацію і зберігання матеріалів гідрометеорологічних спостережень суб'єктів гідрометеорологічної діяльності незалежно від форми власності здійснює ГДА гідрометслужби.

4. Склад і види документів, що підлягають зберіганням в ГДА гідрометслужби на підприємствах, в науково-дослідних установах і організаціях гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, а також термін їх зберігання визначає експертно-перевірний комісія ГДА гідрометслужби на підставі “Переліку документів, що утворилися в установах Комітету України з питань гідрометеорології із зазначенням строків зберігання”, затвердженого Держкомархівом України і Гідрометкомом України 20 березня 2000 р.

Документи загального діловодства в ГДА гідрометслужби не зберігаються.

5. Порядок надходження та строки передавання документів на державне зберігання до ГДА гідрометслужби визначаються згідно з “Інструкцією про порядок прийому даних на постійне зберігання в ГДА Гідрометкому України”, затвердженою Головархівом України і Гідрометкомом України відповідно 25 грудня 1999 р. та 10 грудня 1999 р.

ГДА гідрометслужби працює відповідно до річного плану, що затверджується Головою Держгідромету, і звітує перед ним про проведену роботу.

6. Основними завданнями ГДА гідрометслужби є:

- внесення до Національного архівного фонду профільних гідрометеорологічних документів і документів про рівень забруднення навколишнього природного середовища, інших документів з гідрометеорологічною інформацією на різних типах носіїв, комплектування ними своїх архівних фондів, їх державна реєстрація, облік, постійне зберігання, а також використання відомостей, що в них містяться;
- проведення експертизи цінності документів, що зберігаються в ГДА гідрометслужби, та подання на погодження центральній експертно-перевірній комісії Держкомархіву України актів про вилучення документів з Національного архівного фонду;
- організаційно-методичне керівництво і контроль за діяльністю архівних підрозділів підприємств, науково-дослідних установ і організацій гідрометеорологічної служби та архівних підрозділів інших підприємств, організацій та установ, що перебувають у зоні комплектування ГДА гідрометслужби;
- впровадження сучасних досягнень науки, техніки, передового досвіду в практику діяльності ГДА гідрометслужби;
- забезпечення згідно із законодавством потреб підприємств, установ і організацій різних галузей економіки та форм власності у профільній гідрометеорологічній інформації та інформації про рівень забруднення навколишнього природного середовища;
- забезпечення додержання законодавства України про Національний архівний фонд та архівні установи.

ГДА гідрометслужби відповідно до покладених на нього завдань:

- 1) організовує та здійснює постійне зберігання, охорону, реставрацію документів Національного архівного фонду свого профілю;
- 2) створює копії для страхового фонду і фонду користування особливо цінних документів, що зберігаються в ГДА гідрометслужби, та профільних унікальних документів незалежно від місця зберігання і форми власності на них;
- 3) проводить державну реєстрацію документів Національного архівного фонду свого профілю незалежно від місця зберігання і форми власності на них;
- 4) веде державний облік документів Національного архівного фонду свого профілю незалежно від місця зберігання і форми власності на них, здійснює контроль за їх збереженістю, обліком та використанням відомостей, що в них містяться;
- 5) організовує роботу, пов'язану з віднесенням профільних документів до Національного архівного фонду або вилученням документів з нього незалежно від місця їх зберігання і форми власності на них;
- 6) визначає джерела комплектування ГДА гідрометслужби профільними документами Національного архівного фонду;

7) веде роботу із власниками документів особового походження або уповноваженими ними установами чи особами щодо передавання цих документів на договірних засадах для зберігання в ГДА гідрометслужби;

8) проводить роботу, спрямовану на виявлення, взяття на облік, повернення, придбання або відтворення в копіях профільних архівних документів, які знаходяться за кордоном;

9) погоджує акти про вилучення для знищення документів підприємств, установ і організацій, що перебувають у зоні комплектування ГДА гідрометслужби, не внесених до Національного архівного фонду;

10) приймає на прохання юридичних і фізичних осіб профільні документи Національного архівного фонду, що є власністю цих осіб, на постійне чи тимчасове зберігання;

11) перевіряє роботу архівних підрозділів в організаціях і науково-дослідних установах гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України з питань зберігання та обліку профільних гідрометеорологічних документів і документів про стан довкілля на різних типах носіїв;

12) організовує роботу щодо виявлення і віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних документів, внесення їх до Державного реєстру національного культурного надбання і страхування;

13) розробляє у межах своєї компетенції інструкції та нормативно-методичні документи з архівної справи, які є обов'язковими для виконання організаціями і науково-дослідними установами гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України;

14) створює та вдосконалює систему довідкового апарату до документів, що зберігаються у ГДА гідрометслужби, здійснює автоматизацію інформаційних процесів;

15) надає в установленому порядку користувачам документи і довідковий апарат, інформує про документи, відомості з яких можуть бути ними використані;

16) забезпечує видачу архівних довідок, копій документів та іншим шляхом задовольняє запити фізичних і юридичних осіб;

17) публікує в установленому порядку документи Національного архівного фонду, випускає довідково-інформаційні видання і посібники з відповідного напрямку діяльності;

18) дає дозвіл на вивезення з України копій документів ГДА гідрометслужби;

19) здійснює грошову оцінку документів Національного архівного фонду, що зберігаються у ГДА гідрометслужби;

20) складає плани розвитку архівної справи ГДА гідрометслужби та забезпечує їх виконання;

- 21) вживає заходів для вдосконалення структури ГДА гідрометслужби;
- 22) здійснює в установленому порядку право власності на документи Національного архівного фонду, що зберігаються в ГДА гідрометслужби;
- 23) надає в установленому порядку на договірних засадах платні послуги юридичним і фізичним особам з використання відомостей, що містяться в архівних документах, виконує за рахунок замовника роботи щодо забезпечення збереженості та впорядкування документів;
- 24) здійснює підвищення кваліфікації працівників ГДА гідрометслужби;
- 25) здійснює разом з науковими установами наукові дослідження з архіво- і документознавства, археографії, впроваджує в практику їх результати, поширює науково-технічну інформацію з архівної справи;
- 26) організовує вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду, впроваджує наукові досягнення і прогресивні методи роботи в архівній справі;
- 27) здійснює інші функції, що впливають з покладених на ГДА гідрометслужби завдань.

ГДА гідрометслужби має право:

- одержувати в установленому порядку від підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, що перебувають у зоні комплектування архіву, профільну гідрометеорологічну інформацію та інформацію про рівні та стан забруднення навколишнього природного середовища, документи та інші матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;
- давати в межах своїх повноважень підприємствам, науково-дослідним установам і організаціям гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України обов'язкові для виконання вказівки з питань, віднесених до його компетенції;
- вимагати від власника документів, від часу створення яких минуло понад 50 років, або в інших випадках, передбачених законодавством, подання цих документів для проведення експертизи їх цінності;
- порушувати в порядку, встановленому законодавством, питання про притягнення до відповідальності працівників архівних установ і користувачів документами Національного архівного фонду та інших осіб, винних у порушенні законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи, а також про відшкодування ними збитків, заподіяних власнику документів Національного архівного фонду або уповноваженій ним особі;
- звертатися до суду з позовом про позбавлення власника документів Національного архівного фонду, який не забезпечує належну їх збереженість, права власності на ці документи;

- залучати для зміцнення своєї матеріально-технічної бази кошти з небюджетних надходжень, обмінювати, надавати для користування на договірних засадах або позичати інвентар та інші матеріальні цінності й ресурси, а також списувати їх з балансу в установленому порядку (за винятком архівних фондів);
- обмежувати в установленому порядку доступ до документів Національного архівного фонду, що зберігаються в ГДА гідрометслужби, або встановлювати особливі умови користування ними;
- скликати в установленому порядку наради з питань, що входять до його компетенції.

Працівники ГДА гідрометслужби мають право для виконання покладених на них службових обов'язків відвідувати архівні підрозділи підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, а також право доступу до їх документів гідрометеорологічного профілю, за винятком тих, що згідно із законодавством спеціально охороняються.

ГДА гідрометслужби очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади директором ЦГО за погодженням з головою Державної гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

Начальник ГДА гідрометслужби має заступника, який за його поданням призначається на посаду і звільняється з посади директором ЦГО.

Начальник ГДА гідрометслужби:

- здійснює керівництво діяльністю ГДА гідрометслужби, несе персональну відповідальність за виконання покладених на ГДА гідрометслужби завдань, визначає ступінь відповідальності свого заступника і керівників структурних підрозділів ГДА гідрометслужби;
- затверджує положення про структурні підрозділи і посадові інструкції працівників ГДА гідрометслужби;
- подає відповідні пропозиції директору ЦГО щодо призначення і звільнення працівників ГДА гідрометслужби;
- готує у межах своєї компетенції методичні вказівки і інформаційні листи та контролює їх виконання;
- вирішує питання про видачу документів Національного архівного фонду, що зберігаються у ГДА гідрометслужби, юридичним особам у тимчасове користування поза державним архівом та про доступ користувачів до роботи над документами;
- вносить пропозиції директору ЦГО щодо заохочення або накладання стягнень на працівників ГДА гідрометслужби.

Для проведення експертизи цінності документів ГДА гідрометслужби утворює експертно-перевірну комісію. Положення та склад експертно-перевірної комісії затверджується Держкомархівом України і Мінприроди України.

ГДА гідрометслужби утримується за рахунок коштів Державного бюджету України. Граничну чисельність, фонд оплати праці працівників, структуру та штатний розпис ГДА гідрометслужби затверджує Міністерство охорони навколишнього природного середовища України у складі штатного розпису ЦГО.

Для здійснення своєї діяльності ГДА гідрометслужби має власний бланк і круглу печатку із своїм найменуванням (без ідентифікаційного коду).

**Про відзначення 90-річчя
від дня народження Ф. П. Шевченка**

від 2 червня 2004 р. № 65

З метою відзначення 90-ї річниці від дня народження видатного українського історика, архівіста, джерелознавця Ф. П. Шевченка, та актуалізації його наукової спадщини

НАКАЗУЮ:

1. Створити оргкомітет з проведення наукових читань, присвячених життю, діяльності та науковій спадщині Ф. П. Шевченка у складі:

Новохатський К. Є. – перший заступник Голови Держкомархіву;

Дубровіна Л. А. – директор Інституту архівознавства та Інституту рукопису НБУВ (за згодою);

Матяш І. Б. – директор УНДІАСД (голова оргкомітету);

Музичук О. В. – директор ЦДІАК України;

Пиріг Р. Я. – провідний науковий співробітник Інституту історії України НАН України (за згодою);

Топішко Н. О. – директор ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного;

Васько Л. М. – заступник головного редактора часопису “Архіви України”;

Лозицький В. С. – директор ЦДАГО України;

Маковська Н. В. – директор ЦДАВО України.

2. Оргкомітету провести наукові читання, присвячені життю, діяльності та науковій спадщині Ф. П. Шевченка, у вересні–жовтні 2004 р.

3. Організувати підготовку спеціального випуску серії “Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела” (Матяш І. Б.), до якого включити: спогади, мемуари про вченого; архівні документи про його життя і діяльність; фотодокументальний розділ; ключові наукові статті вченого; рецензії.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**Про забезпечення виконання Програми підтримки
та збереження культурної спадщини лемків
на період до 2009 року**

від 8 червня 2004 р. № 66

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 20 травня 2004 р. № 12922/4/1-04 та п. 2, 13 Програми підтримки та збереження культурної спадщини лемків на період до 2009 р.

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам ЦДАВО України (Маковська Н. В.), ЦДАГО України (Лозицький В. С.), ЦДКФФА України (Топішко Н. О.), держархівів Волинської (Гика В. М.), Львівської (Кущинда В. І.), Тернопільської (Хаварівський Б. В.) областей провести роботу з виявлення та скласти переліки архівних документів з історії лемків та Лемківщини, а також подій, пов'язаних з примусовим переселенням українців з Польщі в Україну в 1944–1946 та 1951 роках.

Переліки виявлених документів надіслати до Держкомархіву України не пізніше 10 вересня 2004 р.

2. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву України (Прилепішева Ю. А.) вивчити питання організації в Україні та в Республіці Польща виставки документів та фотоматеріалів про Лемківщину з українських та польських фондів (термін до кінця серпня 2004 р.).

3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

**Про започаткування рубрики “Влада очима історії”
на УР-1 та в газетах “Урядовий кур’єр” і “Робітничка газета”**

від 14 червня 2004 р. № 68

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 7 червня 2004 р. № 24878/1/1–04 щодо відкриття рубрики “Влада очима історії” на УР-1 та в газетах “Урядовий кур’єр” і “Робітничка газета”, метою якої є висвітлення українських владних традицій та історії влади в цілому за допомогою документів, що зберігаються у фондах державних архівів України,

НАКАЗУЮ:

1. Директорам ЦДАВО України (Маковська Н. В.) та ЦДІАК України (Музичук О. В.) забезпечити підготовку документальних матеріалів на презентацію рубрики у залі засідань Кабінету Міністрів України (8 поверх) 22 червня 2004 р.

2. Керівникам державних архівних установ України з метою подальшої публікації на сторінках газет “Урядовий кур’єр” і “Робітничая газета” щомісячно подавати до відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва опрацьовані документальні матеріали, що розкривають маловідомі сторінки історії Української державності, зокрема з історії функціонування центральних та місцевих органів влади та управління, містять інформацію про визначних державних діячів, спогади свідків унікальних подій в історії української влади XIX–XX століття.

3. Директорам ЦДАВО України (Маковська Н. В.), ЦДАГО України (Лозицький В. С.), ЦДІАК України (Музичук О. В.), ЦДКФФА України (Топішко Н. О.) забезпечити раз на місяць участь в програмі “Влада очима історії” на УР-1.

4. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва (Папакін Г. В.) та директору ЦДАВО України (Маковська Н. В.) забезпечити координацію роботи державних архівних установ з УР-1 та газетами “Урядовий кур’єр” і “Робітничая газета” з підготовки і подання матеріалів до зазначених ЗМІ.

5. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про проведення практики студентів у ЦДА України та Державному архіві м. Києва

від 21 червня 2004 р. № 69

З метою організації з 5 по 13 липня 2004 р. на базі державних архівів України, розташованих у м. Києві, практики з архівної справи студентів історичного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка

НАКАЗУЮ:

1. Директорам УНДІАСД, центральних державних архівів України (І. Б. Матяш, Н. В. Маковська, В. С. Лозицький, О. В. Музичук, Ю. Я. Кулініч, Н. О. Топішко) та Державного архіву м. Києва (В. П. Купченко) забезпечити проведення занять студентів Львівського національного університету у визначений термін згідно з навчальним планом.

2. Директору УНДІАСД І. Б. Матяш забезпечити проживання керівників практики та студентів у м. Києві.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на відділ кадрового та діловодного забезпечення Держкомархіву (І. М. Калініченко).

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 червня 2004 р. “Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам”, у державних архівних установах м. Києва та Київської області

від 25 червня 2004 р. № 71

1. Оголошується до відома і виконання рішення колегії від 18 червня 2004 р. “Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам”, у державних архівних установах м. Києва та Київської області.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ колегії Державного комітету архівів України

від 18 червня 2004 р.

Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам, у державних архівних установах м. Києва та Київської області

Колегія, заслухавши інформацію зав. сектора зв’язків з громадськістю та засобами масової інформації відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву України Л. І. Апанович, відзначає, що за дорученням керівництва Держкомархіву в ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, ЦДАМЛІМ України та держархівах м. Києва та Київської області методом анкетування проведено обстеження стану впровадження в роботу зазначених архівів Порядку користування документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам.

Аналіз результатів обстеження показав, що більшістю архівів, крім ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного та Держархіву Київської області, на основі цього Порядку розроблено та затверджено керівництвом архівів Порядок користування документами в кожному конкретному архіві.

В основному оформлення користувачів документами НАФ, організація їх роботи у читальних залах архівів, видавання документів НАФ у тимчасове користування юридичним особам за межами архіву, організація копіювання документів НАФ на замовлення користувачів здійснюється відповідно до затвердженого в архіві Порядку.

Ознайомлення користувачів з документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам, відбувається в основному в читальних залах зазначених архівів, загальна площа яких становить 470 кв. м. Щоденно архіви можуть відвідувати 176 користувачів.

Але у зв'язку з підвищенням попиту на використання документної інформації організація відвідування читальних залів архівів не завжди задовольняє користувачів. У першу чергу це стосується ЦДІАК України, де з квітня 2003 року введений попередній запис користувачів на відвідання читального залу.

Практично у всіх архівах обладнання читальних залів та їх технічні засоби для роботи з мікрокопіями документів застарілі та не відповідають сучасним вимогам. Крім ЦДІАК України та ЦДАМЛІМ України, в архівах відсутні автоматизовані бази даних про склад та зміст документів, які в них зберігаються. Відсутнє також електронне робоче місце з виходом до мережі Інтернет.

Графіки роботи читальних залів, затверджені керівництвом архівів, крім ЦДІАК України, не передбачають можливості праці користувачів у суботні дні та вечірні години.

Відповідно до Порядку користувачі, які проводять пошук персональних даних та генеалогічні дослідження за замовленням, повинні підтвержувати родинні зв'язки з особами, стосовно яких проводиться пошук документів, або представляти нотаріально засвідчені доручення від замовників генеалогічних досліджень. У більшості архівів, крім ЦДАГО України, ЦДІАК України та Держархіву Київської області, ці документи користувачами не надаються.

В ЦДАВО України, ЦДІАК України, держархівах м. Києва та Київської області користувачам надаються документи для виготовлення копій власними технічними засобами. Так, у ЦДІАК України за перший квартал 2004 р. організовано роботу 14 знімальних груп.

На замовлення користувачів архіви виготовляють ксерокопії документів, копії фотодокументів, фоно- та відеозаписів.

Станом на 15 травня 2004 р. архівами виготовлено на замовлення користувачів 1 тис. 835 ксерокопій документів з паперовою основою, 2003 копії фотодокументів, 1 год 32 хв 17 с копій фонозаписів, 1831,5 хв копій відеозаписів.

На підставі постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 639 "Про затвердження Переліку платних послуг, які можуть надаватися державними архівними установами" зазначеними архівами в читальних залах виконуються платні послуги.

У цій сфері діяльності ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного та ЦДАМЛІМ України керуються "Цінами (послугами), що виконуються центральними державни-

ми архівними установами на договірних засадах", затвердженими наказом Держкомархіву від 19 січня 2004 р. № 9, який зареєстровано в Мініюсті України 2 лютого 2004 р. за № 145/8744.

У держархівах м. Києва та Київської області надання платних послуг здійснюється відповідно до наказів, зареєстрованих у відповідних управліннях юстиції.

Через читальні зали архівів здійснюються платні послуги з надання документів на копіювання та виготовлення копій документів з паперовою основою, фотодокументів, фоно- і відеозаписів.

На порушення п. 1.5 Порядку користування документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам, Держархівом Київської області надається платна послуга за видавання користувачам описів і оригіналів документів.

Обсяг прибутків за надання платних послуг через читальні зали від загальної суми становить: в ЦДАВО України 62; ЦДАГО України 16, ЦДІАК України 2, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного 100, ЦДАМЛІМ України 0,5, Держархіві м. Києва 15, Держархіві Київської області 92%.

Колегія вирішує:

1. Стан впровадження Порядку користування документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам, у державних архівних установах м. Києва і Київської області вважати задовільним.

2. Директорам ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного (Н. О. Топішко) та Держархіву Київської області (В. П. Даниленко) розробити і затвердити Порядок користування документами архіву, що регламентує користування документами НАФ.

3. Директорам ЦДАВО України (Н. В. Маковська), ЦДАГО України (В. С. Лозицький), ЦДІАК України (О. В. Музичук), ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного (Н. О. Топішко), ЦДАМЛІМ України (Ю. Я. Кулініч), Держархіву м. Києва (В. П. Купченко), Держархіву Київської області (В. П. Даниленко) рекомендувати поновити обладнання і технічне оснащення читальних залів, створити автоматизовані бази даних, доступні користувачеві, про склад і зміст документів, що зберігаються в архівах, вихід до мережі Інтернет.

4. Директорам ЦДАВО України (Н. В. Маковська), ЦДАГО України (В. С. Лозицький), ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного (Н. О. Топішко), ЦДАМЛІМ України (Ю. Я. Кулініч), Держархіву м. Києва (В. П. Купченко), Держархіву Київської області (В. П. Даниленко) упорядкувати графік роботи читальних залів для обслуговування користувачів у вечірні години та при необхідності у суботні дні.

5. Директорам ЦДАВО України (Н. В. Маковська), ЦДАМЛІМ України (Ю. Я. Кулініч), Держархіву м. Києва (В. П. Купченко) вимагати від користувачів, які проводять пошук персональних даних та генеалогічні

дослідження підтвердження родинних зв'язків з особами, стосовно яких проводиться пошук документів, або представлення нотаріально засвідчених доручень від замовників генеалогічних досліджень.

6. Директору Держархіву Київської області (В. П. Даниленко) привести у відповідність до п. 1.5 Порядку користування документів НАФ, що належать державі та територіальним громадам перелік платних послуг, що надаються архівом.

7. Керівникам всіх державних архівних установ у своїй роботі з використання архівної інформації документів НАФ керуватися чинним законодавством, нормативно-правовими документами та рішеннями цієї колегії.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

Про результати конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2003 рік

від 25 червня 2004 р. № 72

Згідно з умовами конкурсу науково-методичних і науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2003 рік та на підставі рішення Методичної комісії Держкомархіву України від 18 червня 2004 р.

НАКАЗУЮ:

1. Присудити першу премію в розмірі 125 грн. із врученням дипломів I ступеня співробітникам відділу інформації та використання документів Державного архіву Чернівецької області: начальнику відділу Никирсі М. Д., головному спеціалісту Масіян Н. Б., декану історичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича Добржанському О. В. за підготовку довідника “Нації та народності Буковини у фондах Державного архіву Чернівецької області (1775–1940)” та співробітникам відділу інформації та використання документів Державного архіву Запорізької області: начальнику відділу Величко О. Г., головному спеціалісту-архіографу Козловій І. В., провідним спеціалістам Бондару В. О., Гончаровій Н. О., Приймак Ю. О. за підготовку збірника статей і документів “Запорізький архів. Студії з історії греків Південної України XVIII–XX ст.”

2. Присудити другу премію у розмірі 100 грн. із врученням дипломів II ступеня завідувачу сектора інформаційних технологій відділу збереженості та обліку документів ЦДІА України, м. Львів Лісовській Є. І. за розроблення методичних вказівок до заповнення картки опису кадастрових карт та головному спеціалісту відділу використання інформації документів

ЦДІА України, м. Львів Кристалович У. Р. за розроблення методичних рекомендацій зі складання картки опису картографічних матеріалів XVI–XVIII ст.

3. Присудити третю премію в розмірі 75 грн. із врученням дипломів III ступеня директору Державного архіву Львівської області Куцинді В. І., заступнику директора цього ж архіву Ключаку В. В., директору дирекції публіцистичних, соціальних і освітніх програм Львівської обласної державної телерадіокомпанії Савчаку П. Й. за підготовку збірника “Голгофа українського народу”, фотомакету виставки документальних матеріалів та серії теле- і радіопередач, публікацій у засобах масової інформації, присвячених 70-річчю голодомору в Україні 1932–1933 рр.; співробітникам Державного архіву Чернігівської області: головному спеціалісту відділу зберігання, обліку та довідкового апарату до документів Коноваленко Л. П., завідувачу відділу інформації та використання документів Полетун Н. М., провідному спеціалісту цього ж відділу Морозовій А. В. за підготовку тематичного переліку “Голодомор 1932–1933 рр. на Чернігівщині мовою документів”.

4. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву (Прись Т. П.) забезпечити виготовлення та вручення дипломів.

5. Фінансово-економічному відділу Держкомархіву (Авраменко Н. Г.) забезпечити виділення коштів для преміювання переможців конкурсу.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 18 червня 2004 р. “Про підготовку бюджетного запиту Держкомархіву України на 2005 р.”

від 25 червня 2004 р. № 74

1. Оголошується до відома і виконання рішення колегії від 18 червня 2004 р. “Про підготовку бюджетного запиту Держкомархіву України на 2005 р.”.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України

від 18 червня 2004 р.

Про підготовку бюджетного запиту
Держкомархіву України на 2005 р.

Заслухавши і обговоривши доповідь начальника фінансово-економічного відділу Держкомархіву України Н. Г. Авраменко про підготовку бюджетного запиту на 2005 рік, колегія констатує, що протягом тривалого часу бюджетне фінансування не задовольняє потреб центральних державних архівних установ. Проте останнім часом позначилася тенденція до покращання ситуації. Зокрема, на сьогодні архіви краще забезпечені коштами на оплату комунальних послуг. Якщо в минулому році на фінансування цих витрат було передбачено 114 тис. грн., то у 2004 р. – 250 тис. грн., Міністерством фінансів України враховано пропозиції Держкомархіву України щодо збільшення фінансування видатків на заробітну плату працівникам центральних державних архівних установ та коштів на проектно-кошторисну документацію для проведення реконструкції комплексу споруд ЦДА України, які будуть внесені до проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України про Державний бюджет України на 2004 рік”.

Разом з тим, недостатньо виділяються кошти на утримання архівних установ. Зовсім не виділяються кошти на капітальні видатки, за винятком тих, що передбачені Програмою розвитку музейної справи на період до 2005 р.

У Державному бюджеті України на 2004 р. не було враховано кошти на виплату заробітної плати за трьома бюджетними програмами на суму 708,0 тис. грн., в т. ч. 191 тис. грн. – нарахування на заробітну плату. Кошти на утримання архівних установ за КЕКВ 5000 забезпечено лише на 30 % потреби. Якщо за програмою “Керівництво та управління у сфері архівної справи” на ці потреби виділено у 2004 р. 112,4 тис. грн., за програмою “Прикладні розробки у сфері архівної справи” – 60 тис. грн., то за програмою “Архівна справа” на 10 архівних установ – 169 тис. грн.

Успіх вирішення питань фінансування архівних установ значною мірою залежить від правильної організації підготовки пропозицій до бюджетного запиту. Починаючи з 2003 р. Міністерством фінансів України вжито низку заходів з метою більш раціонального використання коштів Державного бюджету України.

У разі необхідності включення до проекту Державного бюджету додаткової потреби у коштах установами, які потребують цих коштів, мають

бути подані головному розпоряднику обґрунтовані пропозиції та розрахунки, без яких питання не розглядається, як безпідставне.

Проте деякими центральними державними архівними установами матеріали до бюджетного запиту на 2005 р. надано Держкомархіву України не в повному обсязі, з порушенням вимог, передбачених Міністерством фінансів України, та рекомендацій Держкомархіву України.

Для забезпечення більш повного врахування потреб центральних державних архівних установ у проекті Державного бюджету України на 2005 р. колегія **вирішує**:

1. Начальнику фінансово-економічного відділу Держкомархіву України Н. Г. Авраменко до 23 червня 2004 р. надати центральним державним архівним установам конкретні рекомендації щодо подання пропозицій до бюджетного запиту на 2005 р., до 1 липня 2004 р. узагальнити пропозиції центральних архівних установ та подати зведені матеріали до проекту Державного бюджету України на 2005 р. Міністерству фінансів України.

2. Директорам центральних державних архівних установ подати матеріали до 27 червня 2004 р. до бюджетного запиту на 2005 р. з детальними розрахунками та обґрунтуванням необхідності додаткової потреби у коштах порівняно з виділеними у поточному році асигнуваннями на відповідні видатки.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

У КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

У другому кварталі 2004 р. проведено сім засідань колегії Держкомархіву України, на яких розглянуто такі питання:

14 квітня 2004 р.

Про погодження кандидатури Р. Б. Воробей на посаду директора Державного архіву Чернігівської області.

20 квітня 2004 р.

1. Про стан збереженості документів НАФ у Держархіві м. Києва.
2. Про стан виконання Закону України “Про боротьбу з корупцією”, Національної програми боротьби з корупцією, положень Концепції боротьби з корупцією на 1998–2005 роки.
3. Про нагородження І. Н. Войцехівської, Л. А. Дубровіної, С. Л. Зворського, Р. Я. Пирого, М. А. Притикиної, Л. М. Федорової Почесною грамотою Державного комітету архівів України.

12 травня 2004 р.

Про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України співробітників Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства І. Б. Матяш, Н. М. Христової, С. Г. Кулешова.

18 травня 2004 р.

1. Про практику взаємодії Держкомархіву України і Верховної Ради України.
2. Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву України від 28 жовтня 2003 р. “Про стан архівної справи у Дніпропетровській області”.
3. Про діяльність державних архівів зі створення страхового фонду документів НАФ.
4. Про досвід взаємодії Державного архіву Чернігівської області з комерційними підприємствами, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів.

28 травня 2004 р.

Про відзначення працівників державних архівних установ України грамотами та вітальними листами Державного комітету архівів України.

18 червня 2004 р.

1. Про стан підготовки бюджетного запиту Держкомархіву України на 2005 р.

2. Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам, в архівних установах м. Києва та Київської області.

3. Про роботу з документами про німецьких військовополонених, що надійшли у ЦДАВО України від Міністерства внутрішніх справ України.

25 червня 2004 р.

Про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України заступника директора Державного архіву Чернівецької області П. П. Гріора.

КОНСУЛЬТАЦІ ТА РОЗ'ЯСНЕННЯ

МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Щодо встановлення працівникам архівних установ надбавки за особливі умови роботи

Міністерство праці та соціальної політики України на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 30 березня 2004 р. № 14096/1/104 до листа Державного комітету архівів України подало на опрацювання до заінтересованих міністерств проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про деякі питання оплати праці працівників архівних підрозділів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших підприємств, установ, організацій” з метою встановлення працівникам архівних установ, відповідальним за пошук відомостей і оформлення архівних довідок, необхідних для нарахування та перерахунку пенсій, додаткової надбавки за особливі умови роботи в розмірі до 30 % посадового окладу.

Міністерство фінансів і Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції не вбачають підстав для встановлення додаткової надбавки за особливі умови роботи працівникам архівних установ, підрозділів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших підприємств, установ і організацій, на яких покладено функції здійснення пошуку відомостей і оформлення архівних довідок, необхідних для нарахування та перерахунку пенсій, оскільки надання в установленому порядку юридичним і фізичним особам послуг з використання інформації, що містять архівні документи, відноситься до функціональних обов'язків працівників відповідних архівних установ. Такої ж думки дотримується Міністерство праці та соціальної політики України.

При цьому слід зауважити, що умовами оплати праці працівників архівних установ, визначеними нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, передбачено встановлення працівникам надбавки за виконання особливо важливої роботи (на термін її виконання), що за обставин, викладених в листі Державного комітету архівів України, може застосовуватися для заохочення працівників, на яких покладені функції пошуку відомостей і оформлення архівних довідок, необхідних для нарахування та перерахунку пенсій.

Крім того, керівники архівних установ мають право стимулювати працю працівників відповідно до їх особистого внеску шляхом застосування системи преміювання.

Враховуючи викладене, для прийняття рішення Кабінету Міністрів України щодо встановлення працівникам архівних установ, відповідальним за пошук відомостей і оформлення архівних довідок для нарахування та перерахунку пенсій, додаткової надбавки за особливі умови роботи в розмірі до 30 % посадового окладу необхідності не вбачаємо.

Перший заступник Міністра – керівник апарату **М. Солдатенко**

Про хід впровадження Порядку користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам, у державних архівних установах м. Києва та Київської області

Наказом Держкомархіву України від 8 липня 2003 р. № 92 був затверджений Порядок користування документами НАФ України, що належать державі та територіальним громадам. Дія цього Порядку поширюється на центральні державні архіви, Державний архів в Автономній Республіці Крим, державні архіви областей, міст Києва і Севастополя, архівні відділи районних державних адміністрацій, архівні відділи міських рад, галузеві державні архіви, архівні підрозділи органів державної влади, органів місцевого самоврядування державних і комунальних установ, підприємств, організацій, а також архівні підрозділи державних наукових установ, музеїв та бібліотек.

На основі цього Порядку мав бути розроблений та затверджений керівництвом архіву порядок користування документами архіву, що регламентує користування документами НАФ фізичними та юридичними особами в кожному конкретному архіві.

З метою перевірки стану впровадження в роботу державними архівами даного Порядку відділом інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву був розроблений запитальник про хід впровадження цього Порядку в роботу архівів і надісланий на виконання до архівних установ м. Києва та Київської області.

Обстеження проведено в ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДАМЛМ України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, держархівах м. Києва і Київської області. Аналіз результатів обстеження показав, що в більшості зазначених архівів, крім ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного та Держархіву Київської області, Порядок користування документами архіву був розроблений і затверджений керівництвом архівів. Держархівом м. Києва такий Порядок доведений до відома архівних відділів районних державних адміністрацій м. Києва.

Ознайомлення користувачів з документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам, відбувається переважно в читальних залах зазначених архівів, загальна площа яких становить 470 кв. м. Щоденно архіви можуть відвідувати 176 користувачів.

Однак у зв'язку з підвищенням попиту на використання документної інформації організація відвідування читальних залів не завжди задовольняє користувачів.

Так, читальний зал ЦДІАК України обладнано 29 робочими місцями, в тому числі і в апаратній кімнаті, але щоденно у ньому обслуговується 60 користувачів.

З огляду на великий попит на документну інформацію в ЦДІАК України з квітня 2003 р. введено попередній запис користувачів на відвідування читального залу. Це дозволило дещо врегулювати кризову ситуацію з обслуговування користувачів у читальному залі архіву. Кількість приїжджих користувачів становить 45% загальної кількості. Для них створюються більш сприятливі умови роботи. У міру можливості видавання справ здійснюється у більш стислі строки та більшому, ніж встановлено нормами, обсязі.

Графіки роботи читальних залів зазначених архівів, крім ЦДІАК України, не передбачають роботу користувачів у суботні дні та вечірні години. Графіки роботи читальних залів складаються відповідно до попиту користувачів на документну інформацію, а також згідно з їх пропозиціями, зауваженнями та побажаннями.

У більшості архівів обладнання читальних залів та технічне оснащення застаріле і не задовольняє користувачів. Так, у ЦДІАК України апарати для роботи з мікрокопіями документів “Мікрофот” російського виробництва не мають запчастин, що не дозволяє користувачам інтенсивно працювати з мікрокопіями документів. Крім цих апаратів, використовуються німецькі Пентакти та апарати ізраїльського виробництва. У читальному залі також працює Рідер-принтер виробництва Нідерландів, на якому виготовляються ксерокопії з мікрокопій документів.

У Держархіві Київської області приїжджих користувачів не задовольняє той факт, що документи архіву, які зберігаються у підвальному приміщенні на вул. Солом'янській, 24, видаються раз на тиждень, та найбільше дорікань від користувачів, які не мають змоги працювати з документами, що знаходяться у підвальному приміщенні на вул. Володимирській, 15, через відключення світла з березня 1999 р.

У більшості архівів, крім ЦДІАК України та ЦДАМЛМ України, відсутні автоматизовані бази даних про склад і зміст документів. У ЦДІАК України створюється автоматизована база даних на метричні книги Київського рабинату, яка постійно поповнюється. У ЦДАМЛМ України діє автоматизована база даних на всі фонди особового походження, що зберігаються в архіві. Там також функціонує автоматизована інформаційно-пошукова система, що складається з двох баз даних “Архівні фонди” і “Установа”.

В архівах, де розроблений Порядок оформлення фізичних і юридичних осіб, для роботи в читальних залах, організація їх доступу до документів

НАФ загального користування, видавання документів юридичним особам у тимчасове користування і робота з ними, а також копіювання документів НАФ здійснюється згідно з цим Порядком. Користувач знайомиться зі своїми правами і обов'язками і зобов'язується їх виконувати, про що свідчить підпис у заповненій ним заяві-анкеті.

Щоденні обсяги видавання документів до читальних залів архівів переважно не перевищують встановлені норми. За обліковими документами користувачі звертаються дуже рідко. Оригінали документів видаються користувачам лише у разі відсутності фонду користування.

Не видаються до читального залу оригінали документів у випадках, передбачених Законом України "Про інформацію", а також через необхідність проведення науково-технічного опрацювання, поліпшення фізичного стану, перевіряння наявності документів, перебування документів у тимчасовому користуванні за межами архіву. Підставою для відмови у виданні користувачам документів ЦДАМЛМ України є встановлення фондоутворювачем, власником, уповноваженою особою або правонаступником особливих умов користування документами. Такі дані фіксуються в облікових документах. У таких випадках надається письмове повідомлення. Строк такого обмеження, як правило, не перевищує одного року.

В ЦДІАК України з 10 березня 2004 р. за наказом директора архіву від 9 березня 2004 р. № 10 на виконання Постанови державної санітарно-епідеміологічної служби України в Солом'янському районі "Про застосування адміністративно-запобіжних заходів за порушення санітарного законодавства" від 27 лютого 2004 р. № 39 та Припису Головного державного санітарного лікаря Солом'янського району від 1 березня 2004 р. № 754-ГП тимчасово припинено роботи з нумерації та перегляду справ при видаванні їх користувачам до читального залу та співробітникам архіву для виконання планових завдань. Примірник наказу розміщено на дошці оголошень у читальному залі архіву, а також керівництвом архіву дається усне роз'яснення користувачам під час їх співбесіди з метою оформлення.

В ЦДАВО України, ЦДІАК України і Держархіві Київської області користувачі досить часто подають замовлення на виготовлення копій власними технічними засобами. За перший квартал 2004 р. у ЦДІАК України організовано роботу 14 знімальних груп. Проведення цієї роботи фіксується в спеціальних журналах співробітниками архівів. У ЦДАГО України та ЦДАМЛМ України користувачі з такими проханнями не звертаються, в ЦДКФФА звертаються дуже рідко, в Держархіві м. Києва за домовленістю з керівництвом архіву користувачам дозволяється копіювати документи лише у виняткових випадках і тільки фонди радянського періоду.

Відповідно до Порядку користування документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам, користувачі зобов'язані передавати архіву бібліографічну інформацію про видання, в яких використано до-

кументну інформацію архіву. Більшість користувачів передає до читальних залів архівів один примірник своєї опублікованої роботи, або бібліографічну довідку, але, на жаль, не кожен користувач сумлінно відноситься до виконання цього обов'язку.

Користувачі, які проводять пошук персональних даних осіб, не завжди підтверджують родинні зв'язки з особами, щодо яких вони проводять пошук документів. Користувачі, які проводять генеалогічний пошук на чиясь замовлення, у більшості архівів не надають нотаріально засвідчені доручення від замовників генеалогічних досліджень. Виключення складають ЦДАГО України, ЦДІАК України та Держархів Київської області, де нараховується найбільша кількість генеалогічних досліджень та пошук персональних даних. В ЦДАГО України в окремих випадках, коли користувачі розшукували відомості про репресованих громадян, вони підтверджували свої родинні зв'язки з ними, а також надавали і нотаріально засвідчені копії. В ЦДІАК України під час проведення генеалогічного пошуку користувачі підтверджують свої родинні зв'язки. Під час оформлення до читального залу приватних генеалогістів керівництво архіву вимагає представлення нотаріально оформленого доручення від замовників генеалогічних досліджень. Без цього генеалогіст не допускається до читального залу. Проте користувачі, які здійснюють генеалогічний пошук на чиясь замовлення і отримують від цього прибуток, схильні приховувати справжню мету роботи в читальному залі, подаючи іншу тематику досліджень.

Не завжди користувачі вказують в заяві-анкеті використання документної інформації з комерційною метою. Практично у всіх архівах користувачі зазначають некомерційне користування документами.

Усі зазначені архіви здійснюють видавання оригіналів документів у тимчасове користування за межами архіву в основному за запитамі СБУ, органів прокуратури, фондоутворювачів, з метою участі у спільних виставках, підготовки видань. Видавання оригіналів документів у тимчасове користування за межами архіву здійснюється з письмового дозволу керівництва архіву відділами забезпечення збереженості та обліку документів, давніх актів (ЦДІАК України) за актом встановленого зразка.

Найбільша кількість виданих у 2003 р. оригіналів документів у тимчасове користування за межами архіву зафіксована у ЦДАГО України і становить 106 справ.

Архіви контролюють строки повернення документів, виданих у тимчасове користування, і в основному вони не порушуються. Проте у ЦДАГО України спостерігалися випадки порушень строків повернення від СБУ. У ЦДІАК України виключення становлять 18 сувої Тори, що знаходяться у довгостроковому тимчасовому користуванні у Центральній синагозі м. Києва.

На замовлення користувачів архіви виготовляють ксерокопії, копії фотодокументів та відеозаписів.

Станом на 15 травня 2004 р. архівами виготовлено на замовлення користувачів 1835 ксерокопій документів з паперовою основою, 2003 копії фотодокументів, 1 год 32 хв 17 с копій фоно- та 1831,5 хв копій відеодокументів.

Крім ЦДІАК України, копіювання документів фондів у повному обсязі не проводилося. У ЦДІАК України виключення становить випадок, пов'язаний із зверненням співробітників Києво-Могилянської академії, які за погодженням з Держкомархівом скопіювали власними технічними засобами ф. 167 Київ-Братський монастир.

Зазначеними архівами платні послуги виконуються на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 639 “Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними архівними установами”.

ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДІАК України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного керуються у цій сфері своєї роботи наказом Держкомархіву від 19 січня 2004 р. № 9 “Про затвердження цін на роботи (послуги), що виконуються центральними архівними установами на договірних засадах”. Надання платних послуг у Держархіві м. Києва та Держархіві Київської області здійснюється відповідно до наказів керівництва архівів і зареєстрованих у відповідних управліннях юстиції.

Через читальні зали архівів здійснюються платні послуги з надання документів на копіювання та виготовлення копій документів з паперовою основою, фото-, фоно- і відеозаписів.

На порушення п. 1.5 Порядку користування документами НАФ, що належать державі та територіальним громадам, Держархівом Київської області надається платна послуга за видавання користувачам описів і оригіналів документів.

Обсяг прибутків за надання платних послуг через читальні зали становить: в ЦДАВО України 62%; ЦДАГО України 16; ЦДІАК України 2; ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного 100; ЦДАМЛМ України 0,5; Держархіві м. Києва 15; Держархіві Київської області 92.

Документи, що не належать державі та територіальним громадам, у зазначених архівах не зберігаються.

Зав. сектора зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації **Л. І. Апанович**

ХРОНІКА АРХІВНОГО ЖИТТЯ

У ДЕРЖКОМАРХІВІ УКРАЇНИ

Засідання Методичної комісії Держкомархіву України

У другому кварталі 2004 р. відбулося три засідання Методичної комісії. На два з них винесено чотири важливі нормативно-методичні документи.

Члени Методичної комісії розглянули і схвалили проект “Примірного положення про Трудовий архів”.

Методична комісія розглянула також проект “Положення про порядок передавання кіновідеофотофонодокументів на державне зберігання”.

Обговорено проекти “Рекомендацій щодо проведення генеалогічних досліджень за документами державних архівів України” та “Нормативів чисельності основного персоналу архівних підрозділів райдержадміністрацій, міськрад, органів державної влади, місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також підприємств, установ та організацій, заснованих на приватній формі власності”. Члени Методичної комісії висловили низку зауважень і пропозицій та прийняли рішення доопрацювати дані проекти.

На третьому засіданні розглянуто матеріали, подані державними архівними установами на конкурс науково-методичних та науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії за 2003 р., і прийнято рішення рекомендувати керівництву Держкомархіву присудити згідно з умовами конкурсу заохочувальні премії авторам робіт*.

Головний спеціаліст організаційно-аналітичного відділу **Н. Богунова**

III Всеукраїнська конференція музейників

20–21 травня Асоціацією працівників музеїв технічного профілю, Державним політехнічним музеєм при НТУУ “Київський політехнічний інститут”, Центром пам'яткознавства НАНУ і УТОПІК, Київською міською організацією УТОПІК проведено III Всеукраїнську науково-практичну конференцію “Український технічний музей: історія, досвід, перспективи”.

* Див. наказ від 25 червня 2004 р. № 72.

Оргкомітет форуму очолили Президент Асоціації працівників музеїв технічного профілю, д-р техн. наук Л. О. Гриффен, віце-президенти асоціації, кандидати техн. наук В. О. Константинов, О. М. Корнієнко, заступник Голови Київської міської організації УТОПК Л. К. Афанасьєва.

До Києва приїхало близько 50 директорів, наукових співробітників, працівників музеїв технічного профілю. Конференція висвітлювала історію і сучасний стан діяльності галузевих музеїв та музеїв історії підприємств і установ зі збереження науково-технічної спадщини. На урочистому відкритті були присутні ректор НТУУ “КПІ” М. З. Згуровський, Голова Спілки краєзнавців України, Герой України П. Т. Тронько, який передав до Державного політехнічного музею при НТУУ “КПІ” особисті реліквії – фотопортрет свого друга, відомого конструктора ракетних двигунів А. Ляльки і сувенір, подарований йому колись цим видатним конструктором.

На першому пленарному засіданні виголошувалися вітання з нагоди Міжнародного дня музеїв. З доповідями виступили Т. С. Мітківська (Миколаїв) “Миколаївська морська астрологічна обсерваторія – як пам’ятник науки і техніки”, К. Б. Антонечко (Київ) “Про особливості інформаційних технологій при створенні віртуальних музеїв”, С. В. Федяєв (Часів Яр) “До питання про створення Інтернет-сайту асоціації”, Л. Є. Івасенко (Київ) “Меморіальний кабінет-музей О. К. Антонова”, К. А. Брамський (Київ) “Реформування економіки України і доля пам’яток культури”. К. Антонович висловив своє занепокоєння з приводу загрози закриття Київського музею електротранспорту, в приміщенні якого замінюються труби опалення, натурні експонати складовано посередині, діяльність музею паралізована.

Актуальні проблеми охорони пам’яток і музеїв Києва змістовно висвітлено в доповіді Л. К. Афанасьєвої.

Другого дня робота йшла в секціях “Галузеві та меморіальні музеї”, “Музеї історії підприємств” та “Музеї навчальних закладів”.

У першій секції з доповідями виступили Р. О. Корнієнко “Проблеми і порядок створення меморіальних музеїв і кабінетів діячів в галузі техніки”; В. І. Назаренко “Меморіальний музей академіка О. В. Палладіна – як науково-методичний центр з історії розвитку біохімії в Україні”; М. В. Попова “Виставка пам’яті В. Д. Попова в Педагогічному музеї”; І. О. Пістоленко “Визначення внеску О. М. Кованька у розвиток аеронавтики за допомогою схеми пріоритетності”; В. А. Фалє “До 115-річчя від дня народження І. І. Сікорського”, О. М. Жама “Музею хліба – двадцять років” та ін.

Особливо справив враження виступ В. М. Заяріна про Музей колишньої ядерної могутності в селищі Побузьке на кордоні Кіровоградської та Миколаївської областей. Цей унікальний музей знаходиться на бойовій стартовій позиції шахтної пускової установки і командного пункту запуску

міжконтинентальної балістичної ракети РС-22 “Скальпель”. Він оснащений наземним обладнанням і різними додатковими механізмами ракетного комплексу “ОС”, які збережені. Музей діє за наказом Міністра оборони України на базі 46-ї ракетної дивізії. Музей забезпечує життєдіяльність 12-поверхового підземного КП з унікальною інфраструктурою, що витримує пряме влучення ядерної бомби середнього калібру і може автономно функціонувати протягом 45 діб. У наземних будівлях розміщено музейну експозицію про бойовий шлях 46-ї ракетної дивізії, яка припинила своє існування 20 серпня 2002 р. і стала першим в світовій історії бойовим ракетним формуванням, що ліквідувало власне ядерне озброєння.

Цікавим був виступ заступника директора музею “Київська фортеця” О. І. Ющенко, присвячений реконструкції “Косого Копоніра”, розширенню і оновленню музею і великій роботі зі створення сучасної експозиції з історії України. Відродження фортеці почалося 1995 року спочатку силами співробітників при підтримці Міністерства оборони України і завдяки рішенням Київської міської державної адміністрації про відновлення всіх пам’яток Київської фортеці. Нині музеєм видано яскравий кольоровий буклет, діють оновлені виставки.

Директор Музею історії і розвитку Донецької залізниці В. І. Донченко розповів, що музейну установу, яку він представляє, відкрито 4 серпня 2000 р. напередодні Дня залізничника і на честь 130-річчя Донецької залізниці. Музей знаходиться поруч із залізничним вокзалом – у колишньому паровозному депо станції Юзівка, зведеної 1872 р. На спеціальному майданчику і в будинку депо розташовано натурні зразки унікальної залізничної техніки, а в двох багажних вагонах – історико-документальну експозицію, де представлено старовинні документи, значки, нагороди, інвентар та інструментарій залізничників за різні періоди розвитку залізничного транспорту, уніформи, службові знаки. Працівники музею ведуть екскурсійну діяльність, керівництво промислового туризму фірми “Джерело” м. Києва зарахувало його до обов’язкового туристичного маршруту ретротурів для шанувальників залізниці з-за кордону. Музей має власний сайт в Інтернеті, а допомогу йому надає клуб “Паровоз”, який об’єднує любителів залізничної техніки. Нині опрацьовуються історичні джерела і ведеться пошук маловідомих фактів для написання книги з історії Донецької залізниці. Музей видав чудовий кольоровий буклет, який директор подарував усім учасникам конференції. Всім присутнім продемонстрували відеофільм про музей.

Конференція завершилася автобусною екскурсією до Державного музею авіації, прийняттям підсумкового документу конференції, крім того, всім учасникам був вручений збірник тез доповідей.

Старший науковий співробітник
Державного архіву м. Києва **С. Карамаш**

У ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

У ЦДАГО України

У читальному залі ЦДАГО України розгорнуто документальну виставку, присвячену 60-й річниці депортації кримських татар в східні райони СРСР. Основний корпус документів складають: листування ЦК КПУ з ЦК КПРС, Кримського обкому КПУ з ЦК КПУ, доповідні записки партійних і державних органів за різні періоди секретарям ЦК КПУ М. В. Підгорному, П. Ю. Шелесту, В. В. Щербицькому про відвідування Криму кримськими татарами, кримськотатарський національний рух, факти переселення сімей кримських татар до Криму, використання трудових ресурсів переселенців, звернення кримських татар до громадськості України. Особливе місце в експозиції займають документальні свідчення правоохоронних органів про маловідомі факти з історії руху кримських татар за повернення на Кримський півострів.

Загалом подані документи висвітлюють трагедію кримськотатарського народу, пов'язану з його масовою депортацією, розкривають основні етапи кримськотатарського національного руху, демонструють ставлення керівництва України, місцевих органів влади до розв'язання однієї з найгостріших національних проблем.

Директор архіву **В. Лозицький**

* * *

У ЦДАГО, який акумулює документи новітньої історії, сучасних політичних партій, рухів та громадських об'єднань, особові фонди видатних політичних та громадських діячів України, відбулась передача на державне зберігання до архіву документів за 1943–2000 роки відомого громадського діяча, члена Римського клубу, радника Голови Верховної Ради України, академіка НАНУ, Почесного консула України у Швейцарії Б. Д. Гаврилишина.

Богдан Дмитрович Гаврилишин народився і виріс на Тернопільщині, закінчив середню школу в таборі біженців у Німеччині, Політехнічний інститут в Канаді, магістерську програму з менеджменту і докторат з економіки у Швейцарії. Працював лісорубом, інженером-винахідником, менеджером в Канаді, професором і директором Міжнародного інституту менеджменту, директором Світової академії екології в Женеві. З 1988 р. працював в Україні на громадських засадах. До 1998 року очолював Наглядову раду Міжнародного фонду “Відродження”. Брав участь в роботі урядових делегацій України, Канади, Швейцарії. Нагороджений п'ятьма почесними докторатами, державними відзнаками України та Італії.

У церемонії передачі документів взяли участь відомі політичні та громадські діячі, письменники, історики, архівісти, зокрема С. Білокінь, І. Драч, О. Доній, С. Комісаренко, Р. Круцик, Ю. Кулініч, Д. Павличко, Г. Портнов, Н. Шиманська, І. Юхновський, представники засобів масової інформації.

Відкрив церемонію директор ЦДАГО України В. Лозицький, який коротко ознайомив запрошених з історією створення і діяльністю архіву, зі складом його документальної бази, наголосив на важливості передачі цих документів для збереження та подальшого використання в наукових дослідженнях з політології, історії, культурології, економіки тощо. З промовою-відповіддю до присутніх звернувся Б. Гаврилишин, який обґрунтував причини рішення про передачу документів з власного архіву на державне зберігання. Він висловив надію, що ці оригінальні документи в майбутньому можуть стати джерелом вивчення процесу розбудови державності.

Виступаючи на церемонії Д. Павличко, І. Драч, Н. Шиманська, О. Доній підкреслили значущість цієї події, дали вичерпну характеристику діяльності Б. Гаврилишина на ниві розбудови сучасної України, побажали майбутніх наукових успіхів та наснаги.

До уваги запрошених була представлена виставка документів з приватної колекції Б. Гаврилишина. Серед них оригінали та копії листів від засновника та Президента Римського клубу А. Печчеї, Президента “Saint Gobain” Ж.-Л. Беффа, Голови Інституту досліджень внутрішньої та міжнародної політики Японії С. Окіти, Президента Кіпру Г. Василіу, помічника Президента США З. Бжезинського, губернатора Оттави Ж. Сове, Голови Вашингтонської групи асоціації українсько-американських професіоналів Л. Чопівської-Бенсон, члена Європейського парламенту О. фон Габсбурга, Президента британської групи позапарламентського союзу Д. Рамсі, колишнього Голови Європарламенту Р. Проді, Прем'єр-міністра Великої Британії М. Тетчер та ін.

Передані документи після опрацювання будуть надані у користування дослідникам, які цікавляться новітньою історією України.

Провідний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства **К. Єремєєва**

* * *

У читальному залі ЦДАГО України розгорнуто документальну виставку, присвячену 70-річчю перенесення столиці України з Харкова до Києва.

Серед архівних документів, що експонувались, представлено геологічну і ландшафтну характеристики історичних районів Києва, плани новобудов і заходи щодо упорядкування житлового фонду нової столиці. Крім того, документи, що відбивають процес організації переїзду вищих державних і партійних установ, що відбувся 24 червня 1934 р.: протоколи

засідань пленуму ЦК КП(б)У (18 січня 1934 р.) та XII з'їзду КП(б)У (18–23 лютого 1934 р.), в яких зафіксовано обґрунтування необхідності перенесення столиці України до Києва і прийняття відповідного рішення з цього питання; постанови Політбюро ЦК КП(б)У, Ради Народних Комісарів про розміщення центральних органів управління, прискорення розвитку комунального господарства м. Києва, організацію зустрічі уряду; звітну доповідь Урядової комісії з перенесення столиці України у Київ про виконану роботу за період з 21 січня по 1 червня 1934 р.; календарний план переведення установ і організацій республіканської влади; переліки основних будівельних робіт; листи секретаря ЦК КП(б)У С. Косіора до Й. Сталіна, С. Кірова, В. Молотова з обґрунтуванням необхідності збільшення асигнувань на ремонт урядових будинків, організації енергозабезпечення столиці тощо; характеристику ескізних варіантів проекту урядового центру в Києві на Софіївському майдані.

Особливу увагу привертають фотографії з альбому “Генеральний план реконструкції м. Києва” (1936 р.), що був вивезений німцями під час окупації та повернений в Україну з архіву м. Гріммен провінції Макленбург в 1946 р.

Матеріали виставки викликали чималий інтерес у відвідувачів.

Провідний спеціаліст відділу використання інформації документів **Л. Батрак**

У ЦДНТА України

15 квітня ЦДНТА України взяв участь у круглому столі, приуроченому до Міжнародного дня охорони культурного надбання, який проводив Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури. Співробітники архіву виступили з доповідями. На зустрічі експонувались копії документів архіву.

Директор архіву **О. Машенко**

У Держархіві в Автономній Республіці Крим

13 квітня в Сімферопольському міськвиконкомі відкрито виставку “Документи розповідають”, присвячену 60-річчю визволення Сімферополя від нацистських загарбників, підготовлену архівним відділом Сімферопольської міської ради за документами Держархіву в АРК. На ній було представлено відомості про жертви серед населення і матеріальні збитки, завдані місту, документи підпільного і партизанського руху і перші після визволення документи Сімферопольського міськвиконкому і Сімферопольського гарнізону, фотодокументи.

Виставку відвідали ветерани, які визволяли місто, жителі міста. Виставка експонувалась також на сесії міської ради. Частина документів виставлено у кінотеатрі “Спартак”, де для школярів міста відбувся тематичний показ фільмів про Велику Вітчизняну війну.

Начальник архівного відділу Сімферопольської міськради **В. Юдіна**

* * *

16 травня в Бахчисарайському державному історико-культурному заповіднику відкрито виставку документальних матеріалів, присвячену 60-й річниці депортації з Криму кримських татар і осіб інших національностей. Держархів в АРК провів виявлення документів, підготував комплекти копій цих документів керівництву республіки, Державному комітету архівів України, Бахчисарайському заповіднику.

* * *

21 травня в Кримському краєзнавчому музеї відбулись V Таврійські наукові читання, у яких взяли участь архівісти. З доповідями, присвяченими 60-річчю визволення Криму, виступили головний спеціаліст С. О. Андросов і старший науковий співробітник Т. В. Соболевська.

Начальник відділу інформації і використання документів **Л. Кравцова**

* * *

24–25 травня співробітниками Держархіву в АРК (начальники відділів формування НАФ і діловодства, зберігання, обліку і науково-довідкового апарату, а також провідний спеціаліст відділу організації і координації архівної справи) проведено комплексні перевірки роботи архівних відділів Джанкойської райдержадміністрації і Джанкойської міської ради.

У ході перевірок звернено увагу на завантаженість архівосховищ, необхідність виділення додаткових приміщень для збереження документів НАФ і документів ліквідованих установ з особового складу. Дано рекомендації з ведення облікових документів, організації виставок архівних документів, роботи з установами-джерелами комплектування.

Відбулися зустрічі із секретарем виконкому Джанкойської міської ради Л. Ф. Корнієнко, керуючою справами В. Н. Шмельовою, першим заступником голови Джанкойської райдержадміністрації В. А. Кулібаба, керівником апарату райдержадміністрації Є. В. Черніковою, обговорено питання підключення охоронно-пожежної сигналізації, виділення і обладнання додаткових приміщень, придбання обладнання.

Результати комплексних перевірок розглянуто на засіданні колегії Держархіву в АРК.

Начальник відділу формування НАФ і діловодства **М. Ісаєва**,
начальник відділу зберігання, обліку і науково-довідкового
апарату **З. Кушнір**

* * *

26 травня в м. Красноперекоську проведено спільний семінар з діловодства архівного відділу Красноперекоської міськради, архівного відділу Красноперекоської райдержадміністрації за участю Держархіву в АРК. У семінарі взяли участь директор Держархіву в АРК Л. В. Гурбова, керуючий справами Красноперекоської міськради Т. Л. Філіпчук, керівник апарату Красноперекоської райдержадміністрації І. Сердюк, начальник організаційного відділу Красноперекоської міськради Л. А. Лебедь, начальник архівного відділу Красноперекоської міськради С. А. Ворошилова, начальник архівного відділу Красноперекоської райдержадміністрації Л. П. Губська, а також посадові особи виконавчих органів Красноперекоської міської ради, Красноперекоської райдержадміністрації, спеціалісти діловодних підрозділів. Директор Держархіву в АРК Л. В. Гурбова виступила з доповіддю на тему “Основні вимоги щодо організації діловодства і забезпечення збереженості документів в органах державної влади, місцевого самоврядування, в закладах, організаціях і на підприємствах міста і району”. Розглядалися питання збереження документів у організаціях різних форм власності, передавання документів при зміні керівника, контролю за використанням документів.

Начальник архівного відділу Красноперекоської міськради **С. Ворошилова**

* * *

У травні Державний архів в АРК разом з Нижньогірською та Джанкойською райдержадміністраціями, виконавчим комітетом Джанкойської міськради провів семінари на тему “Основні вимоги щодо організації діловодства і забезпечення збереженості документів у відомчих архівах”. На семінарах розглянуто питання про введення стандарту “Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації” ДСТУ 4163–2003; забезпечення збереження документів у поточному діловодстві й передавання їх до відомчих архівів згідно з “Правилами роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій”. Начальниками архівних відділів зазначених держадміністрацій і міськради детально проаналізовано стан діловодства у відділах та управліннях держадміністрацій, виконкому міськради, сільських та селищних

радах, установах зони комплектування архівних відділів і звернено увагу присутніх на неприпустимість порушення Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” та своєчасну обробку і передавання документів на державне зберігання. Під час роботи семінарів також обговорювалися питання створення трудових архівів сільськими та селищними радами для забезпечення і подальшої роботи з документами ліквідованих підприємств.

Директор архіву **Л. Гурбова**

* * *

6–10 червня в Судаку відбулася Міжнародна наукова конференція, присвячена 200-й річниці заснування німецьких колоній в Криму. В ній взяли участь науковці, архівісти, музейні працівники з Росії, України, ФРН загальною кількістю 50 осіб, серед яких директор УНДІАСД І. Б. Матяш, директор Держархіву в АРК Л. В. Гурбова, начальник відділу інформації і використання документів Кримського держархіву Л. П. Кравцова, архівіст О. В. Карка, директор Держархіву Запорізької області О. С. Тадеєв. Організаторами конференції виступили Міжнародна асоціація дослідників історії і культури російських німців, Кримський етнографічний музей, Держархів в АРК, Кримський фонд “Німці Криму”. Учасників конференції привітав Посол ФРН в Україні Д. Штюдемманн, заст. голови Рескомнаца В. С. Ренпенінг.

До цієї дати співробітники Держархіву в АРК і Кримського етнографічного музею підготували виставку, присвячену історії кримських німців.

Начальник відділу інформації і використання документів **Л. Кравцова**

* * *

З метою поліпшення роботи архівних служб та експертних комісій установ у практику роботи відділу формування НАФ і діловодства Держархіву в АРК увійшло проведення семінарів та нарад перед початком упорядкування документів. 11 червня така нарада відбулась у Кримській філії ВАТ “Укртелеком”. На ній були присутні керівники структурних підрозділів установи. Розглянуто основні положення нової редакції Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” та “Правила роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій”.

Начальник відділу формування НАФ і діловодства Держархіву в АРК М. Є. Ісаєва повідомила присутніх про введення стандарту ДСТУ 4163–2003. У своїй доповіді на нараді вона приділила багато уваги забезпеченню збереженості документів НАФ в архівному підрозділі установи, порядку

проведення експертизи наукової цінності документів з метою визначення складу документів НАФ та роботи експертної комісії установи.

Начальник відділу формування НАФ і діловодства **М. Ісаєва**

* * *

Держархів в АРК взяв участь у семінарі архівних працівників у Миколаєві з питань впровадження Основних правил роботи державних архівів України.

Для участі в нараді співробітники архіву підготували низку питань з проблем фондування, проведення перевірки наявності, розшуку справ, видачі архівних довідок, використання документів, роботи архіву з установами – джерелами комплектування. Члени авторського колективу Основних правил дали вичерпні відповіді на питання.

Архівісти обмінялися досвідом роботи зі складання “Путівника Державного архіву Херсонської області”, організації роботи в міських і районних архівних відділах Одеської області, ведення облікових документів, використання документів, підготовки архівних довідок і роботи читального залу в Держархіві Миколаївської області. Учасники семінару ознайомилися з виставкою документальних матеріалів архіву, проведено також екскурсію по архіву.

Начальник відділу збереженості, обліку і науково-довідкового апарату **З. Кушнір**

* * *

Протягом лютого–червня дев’ять фахівців з Державного архіву в АРК на базі Кримського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій опанували роботу на комп’ютері.

Головний спеціаліст – керівник кадрової служби **С. Шаляєва**

* * *

У рамках проведення заходів, присвячених 60-річчю визволення Криму від нацистських загарбників, архівними відділами райдержадміністрацій і міських рад проведено документальні виставки, шкільні уроки, екскурсії для студентів, учнів профтехучилищ та середніх шкіл. Виставки документів були розміщені в приміщеннях Євпаторійського, Армянського історико-краєзнавчих музеїв, а також у приміщеннях райдержадміністрацій

і архівних відділів. На виставках експонувались документи ветеранів, листи з фронту, фотографії.

Провідний спеціаліст відділу організації та координації архівної справи **Т. Шарова**

* * *

До 60-річчя визволення Криму від нацистських загарбників архівним відділом Білогірської райдержадміністрації спільно з Білогірським історико-краєзнавчим музеєм була організована виставка “Бесценней документов нет”, яка експонувалась у залі Великої Вітчизняної війни музею. На ній представлено документи, листи з фронту, з особових фондів М. М. Коваленка, Ш. І. Токати, уродженців Білогірського району.

Виставку відвідали учні школи і СПТУ-43 Білогірська.

Начальник архівного відділу Білогірської райдержадміністрації **Л. Вахрушева**

У Держархіві Волинської області

14 квітня студенти Волинського інституту імені Липинського Міжрегіональної академії управління персоналом відвідали держархів області, де ознайомились з його роботою, а також оглянули виставки “Унікальні видання архіву” та “Волинь в роки Великої Вітчизняної війни”.

* * *

За документами держархіву області підготовлено телепередачі (про Волинські гусарські полки, 27 квітня, академіка Михайла Кравчука, 11 червня) і радіоінформації (про виставку “Весна Перемоги”, 5 травня, нараду-семінар працівників державних архівів областей західного регіону України, 23 червня).

Директор держархіву області В. Гика дав інтерв’ю на телеканалі ВАТ корпорації “Аверс” про село Грива Камінь-Каширського району, яке виключене з облікових даних у зв’язку з переселенням його жителів у Дніпропетровську область (22 квітня) та газеті “Досвітня зоря” від 26 червня.

Крім того, в пресі з’явилися інформація про виставку в держархіві області (“Досвітня зоря” від 8 травня) і нараду-семінар працівників держархівів областей західного регіону України (“Волинські губернські відомості” від 24 червня).

* * *

* * *

Директор держархіву області В. Гика взяв участь:

– 14–15 квітня в науково-практичній конференції “Минуле і сучасне Волині та Полісся: історія населених пунктів Західного Полісся. Маневиччина”. Підготував виступ на тему “Маневиччина у фондах держархіву області”;

– 19–21 квітня в міжнародній науково-практичній конференції “3’їзд європейських монахів у Луцьку в 1429 р.”, де виголосив вступне слово;

– 22 квітня у презентації першого випуску “Замосцько-Волинських музейних зошитів” у Волинському краєзнавчому музеї, де виступив з привітанням і пропозицією про залучення держархіву області до видання його наступних номерів, яка була схвально прийнята;

– 12 травня в офіційному прийомі в консульстві Польщі у Луцьку з нагоди Дня Конституції та вступу до Європейського Союзу;

– 18–19 травня у III науково-практичній конференції “Волинський музей. Історія і сучасність” до 75-річчя Волинського краєзнавчого музею та 55-річчя Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки, де виступив з доповіддю на тему “Історія Волинського краєзнавчого музею мовою архівних документів”.

* * *

26 квітня провідний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства Р. Ярмолюк взяла участь в роботі курсів підвищення кваліфікації спеціалістів з ведення діловодства та роботи зі зверненнями громадян в районних, міських управліннях Головного управління Пенсійного фонду України у Волинській області. Слухачі були ознайомлені з основними вимогами до складання номенклатур справ, порядком формування документів у справи, змінами та доповненнями до чинного Переліку типових документів.

* * *

19 травня відбулось засідання колегії держархіву області, на якому розглянуто питання “Про стан зберігання документів в установах, що є джерелами комплектування НАФ, списку № 2 та ліквідованих організацій Рожищенського району”. Колегія відзначила значну роботу з поліпшення умов збереження документів як в архівному відділі, так і в установах, однак вказала і на недоліки (відсутність у багатьох установах окремих обладнаних сховищ, протипожежної охорони) і проблеми, що виникають при ліквідації установ, підприємств, організацій та звернулась до райдержадміністрацій з проханням якнайшвидше розв’язати питання створення в районі трудового архіву.

9 червня проведено семінар-навчання працівників діловодних та архівних підрозділів обласних установ, підприємств та організацій на базі ВАТ “Волиньобленерго”. Працівники держархіву області розповіли про сучасну законодавчу та нормативну базу діяльності архівних установ, ведення поточного діловодства та за зверненнями громадян, формування справ відповідно номенклатури, використання архівних джерел. Особлива увага була звернена на проведення експертизи цінності документів в установах, практичні аспекти цієї роботи. Слухачі ознайомились безпосередньо на місці з діяльністю архівного підрозділу ВАТ “Волиньобленерго” та з діловодними процесами в канцелярії підприємства.

* * *

21–23 червня на базі держархіву області відбувся семінар-нарада працівників державних архівів областей західного регіону України з метою обговорення нової редакції, правил роботи державних архівів. У ньому взяли участь представники Держкомархіву України, архівісти Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Хмельницької Чернівецької, Тернопільської, Закарпатської та Волинської областей. Були запрошені також завідувачі архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад області. Вступне слово зробив заступник голови обласної державної адміністрації Степан Родич.

Учасники ознайомились з роботою держархіву області, архівними відділами Луцької і Любомльської райдержадміністрацій та Луцької міської ради, оглянули експозиції музеїв історії сільського господарства Волині – СКАСЕН в селищі Рокині Луцького району і Волинської ікони в місті Луцьку.

Директор архіву **В. Гика**

У Держархіві Дніпропетровської області

27 квітня на базі держархіву області головним спеціалістом архівного відділу Криворізької міської ради Т. С. Лазаревою проведено семінар на тему “Організаційно-методична робота з джерелами комплектування”. У семінарі взяли участь начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад області, спеціалісти держархіву області. Т. С. Лазарева детально зупинилася на методиці керівництва і контролю за підзвітними установами, охарактеризувавши кожний етап роботи: формування списку № 1; надання консультативної та практичної допомоги діловодним, експертним, архівним службам відомств; проведення комплексних, тематичних і контрольних перевірок.

Особливу зацікавленість і всебічне обговорення викликали питання формування списку джерел комплектування архіву. В міському архіві цьому приділяється серйозна увага. До джерел комплектування входять 103 організації, з них 32% – органи місцевого самоврядування, 20% – підприємства гірничо-металургійного комплексу з колективною формою власності. Архівом розроблено умови співробітництва з потенційними джерелами комплектування. Наприкінці кожного діловодного року робота з цією категорією підприємств аналізується, уточнюються і доповнюються умови співробітництва. Проте, як підкреслила Т. С. Лазарева, укласти договір з підприємствами недержавної форми власності вдається не завжди. Частіше співробітництво обмежується питаннями знищення документів тимчасового терміну зберігання.

Поділилася Т. С. Лазарева ще однією проблемою останніх років. Багато документів за рішенням експертних комісій і служб безпеки стають комерційною таємницею. Це стосується насамперед підприємств гірничо-металургійного комплексу і науково-дослідних інститутів, звідки неповнота фондів.

Відзначено і позитивні моменти. Так, власником акцій ВАТ “Кривий Ріг-Цемент” стала голландська компанія “Шенкель-цемент”. Своє знайомство з підприємством нові власники почали з номенклатури справ, інструкції з діловодства, положень про відділи і посадових інструкцій, умов зберігання документів.

Учасникам семінару був наданий методичний матеріал з питань роботи з документами, який розробив архівний відділ для установ і організацій міста.

Начальник відділу організації та координації архівної справи **Т. Коновалова**

* * *

27 квітня у Дніпропетровську відбулась обласна науково-практична історико-краєзнавча конференція на тему “Історія Дніпровського Надпорожжя”. Організаторами виступили: Дніпропетровська облдержадміністрація, виконком міської ради Дніпропетровська, Дніпропетровський національний університет, Дніпропетровський осередок Всеукраїнської спілки краєзнавців, обласний центр охорони історико-культурних цінностей, Історичний музей ім. Д. І. Яворницького, держархів області.

У конференції взяли участь вчені, аспіранти, студенти вищих навчальних закладів міст Дніпропетровська, Запоріжжя, Кривого Рогу, працівники музеїв області, обласного центру охорони історико-культурних цінностей, краєзнавці, архівісти, вчителі шкіл, школярі. Всього на пленарному і секційних засіданнях конференції виступили близько 80 чоловік.

На пленарному засіданні була представлена доповідь д-ра іст. наук, проф. В. В. Іваненка “Регіонально-історичні дослідження в сучасній Україні: науковий та соціокультурний виміри”. Визначним діячем українського національного руху пореформеної доби у Катеринославі була присвячена доповідь д-ра іст. наук, проф. С. І. Світленка. Доповідач запропонував Комісії з перейменування вулиць Дніпропетровська розглянути питання про присвоєння імен діячів українського національного руху вулицям міста. Великий інтерес слухачі виявили до доповіді професора Криворізького технічного університету В. В. Стеценка, присвяченій проблемі виживання населення Дніпропетровська в роки окупації 1941–1943 рр. Критичний стан міста та його населення автор визначає поняттям “гуманітарна катастрофа”.

Подальша робота конференції проходила в семи секціях: “Наддніпрянина – як об’єкт історичного краєзнавства”, “Історія міст і сіл Дніпровського Надпорожжя”, “Історія Катеринослава–Дніпропетровська”, “Визначні історичні постаті Дніпровського Надпорожжя”, “Археологічні старожитності Дніпровського Надпорожжя”, “Освіта, наука і культура Придніпров’я”, “Питання історичного краєзнавства Дніпровського Надпорожжя у школі”.

З огляду на велике суспільно-політичне й виховне значення історико-краєзнавчих форумів конференція рекомендувала зробити їх щорічними; відкрити заповідник “Городок Запорізький Самарь-Богородицька фортеця” з включенням його до краєзнавчих туристичних маршрутів; внести Комісії з перейменування вулиць м. Дніпропетровська конкретні пропозиції щодо перейменування низки вулиць, проспектів, скверів, увічнивши в історичній пам’яті імена діячів українського суспільного руху, освіти, науки, культури; популяризувати результати історико-краєзнавчих досліджень, апробовані на конференції, в системі освіти, в засобах масової інформації, музейній діяльності.

Начальник відділу інформації та використання документів **Н. Юзбашева**

У Держархіві Донецької області

9 квітня відділом формування НАФ та діловодства держархіву області спільно з Управлінням Національного банку України в Донецькій області проведено семінар-нараду з питань організації діловодства та розвитку архівної справи в установах банківської системи області. Серед присутніх на семінарі були керівники діловодних, архівних та адміністративно-господарських служб комерційних банків області.

Розглядалися нормативно-правова база архівної справи та ведення діловодства в установах, що не є джерелами комплектування НАФ. Особливу увагу доповідачі приділили роботі експертних комісій банківських уста-

нов, а саме: питанням розробки положення про експертну комісію, оформленню результатів її діяльності, порядку роботи, повноважень членів комісії та відповідальності за недотримання законодавства в сфері архівної справи.

Співробітники держархіву звернули увагу пристіж на необхідність складання індивідуальної номенклатури справ кожної банківської установи та шляхи впровадження її в діловодство, а також правильність формування документів у справі згідно з розробленою номенклатурою.

Особливе зацікавлення слухачі виявили до питань проведення експертизи цінності документів на паперових і електронних носіях та оформлення її результатів; передавання закінчених у діловодстві справ до відомчого архіву та вимог до обладнання архівних приміщень.

Найбільш дискусійним виявився момент відсутності спеціалізованої архівної установи банківської системи, що дозволила б акумулювати документи чисельних ліквідованих банків з метою захисту соціальних прав та свобод громадян, а також задоволення інформаційних потреб користувачів.

Наприкінці семінару співробітники держархіву області сконцентрували увагу присутніх на те, що вся інформація, знання, відображені в архівних документах, у своїй сукупності є інтелектуальним капіталом нації. Архівні документи в свою чергу є матеріальними носіями інтелектуального капіталу.

Усі учасники семінару прийшли до згоди, що головним об'єктом національних інтересів України в сфері архівної справи є збереженість архівних документів як складової частини загальнодержавних стратегічних інформаційних ресурсів та національного культурного надбання.

У цілому слід підкреслити, що співробітники банків розуміють необхідність удосконалення процесу роботи з документами та забезпечення збереження архівних документів своїх установ для сприяння розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Заступник начальника відділу формування НАФ та діловодства **І. Костенко**

У Держархіві Закарпатської області

У приміщенні держархіву області організовано виставку під назвою "Голокост на Закарпатті", присвячену 60-річчю трагічних подій. До експозиції включено документи сільських та міських народних комітетів області про депортацію, арешти, інтернування та тих, хто пропав безвісно, а також тих, які повернулися з нацистських таборів після Другої світової війни. Представлено також протоколи Уповноваженого Народної Ради Закарпатської України в справах соціальної опіки про надання допомоги громадянам єврейської національності, які повернулися з депортації.

* * *

У середині квітня до першого заступника голови Закарпатської облдержадміністрації С. С. Ревака звернулося з офіційним листом керівництво Саболч-Сатмар-Березької області Угорщини з проханням про сприяння в ознайомленні п. Я. Перені з умовами зберігання та змістом документів фондів Перені та Шенборн, що знаходяться у сховищах структурного підрозділу архіву в м. Береговому. Янош Перені впродовж багатьох років був постійним представником Угорщини в Раді Європи, займав ряд інших високих посад в європейських структурах. З минулого року він очолює один з підрозділів Міністерства закордонних справ Угорщини.

У листі містилося також прохання про сприяння у пошуку інформації про сім'ю Іцхака Лівната, жителя Ізраїлю, уродженця м. Виноградів Закарпатської області.

Я. Перені біля фамільного фонду баронів Перені

22–23 квітня Я. Перені разом з І. Лівнатом та новим Генеральним консулом Угорської Республіки в м. Ужгороді О. Сабо відвідали Берегівський структурний підрозділ держархіву області, де ознайомились з умовами зберігання документів, зокрема ф. 60 "Сімейний фонд баронів Перені", у якому міститься 4 185 справ (чотири описи). З великим інтересом представник роду Перені вперше ознайомився з чисельною унікальною документальною спадщиною свого, відомого в Європі роду.

Декрет імператора Максиміліана I про незаконне надання Емериху де Перені титулу герцога, датований 24 вересня 1517 р. і виданий у м. Бадені. Це єдина у світі, за твердженням Я. Перені, копія декрету, оригінал якого давно втрачено. В угорській історіографії зазначений документ згадується, однак він ніколи і ніде не публікувався. Нині документ вивчається працівниками архіву, здійснюється його переклад з латинської на українську мову.

Значний інтерес у Я. Перені викликали також філософські записки одного з представників роду Перені першої половини XVIII ст. (ф. 60, оп. 1, спр. 614), які також потребують перекладу з латинської мови. Обговорю-

Я. Перені демонструє Декрет імператора Максиміліана I, що стосується його предків

Я. Перені запропонував звернутися з листом до Генерального секретаря Ради Європи щодо розгляду можливості фінансування заходів щодо створення гарантованих умов зберігання документів НАФ, що перебувають у Берегівському підрозділі. Попередньо Я. Перені обіцяв обговорити за певних обставин зазначену проблему особисто з Генеральним секретарем Ради Європи.

Водночас п. Перені вирішив спільно з графинєю Шенборн ініціювати збір у Європі коштів від приватних осіб на спеціальний рахунок для сприяння у справі забезпечення збереження культурних цінностей європейського значення.

У ході зустрічі Я. Перені торкнувся також низки інших питань, зокрема створення на базі Мукачівського замку філіалу Люксембургського культурологічного інституту, на діяльність якого, за

Знайомство з документами у Державному архіві Закарпатської області

валися перспективи їх публікації.

У ході зустрічі відбувся обмін думками щодо перспектив поліпшення умов зберігання документів НАФ. Посилаючись на свої тривалі ділові та особисті контакти в Раді Європи та Євросоюзі, Я. Перені обіцяв відстоювати розв'язання цієї проблеми в європейських структурах.

Водночас п. Перені вирішив спільно з графинєю Шенборн ініціювати збір у Європі коштів від приватних осіб на спеціальний рахунок для сприяння у справі забезпечення збереження культурних цінностей європейського значення. У ході зустрічі Я. Перені торкнувся також низки інших питань, зокрема створення на базі Мукачівського замку філіалу Люксембургського культурологічного інституту, на діяльність якого, за твердженням Я. Перені, європейські структури згодні виділяти кошти; розроблення програми евротуристичного туру по замках Європи, включаючи і замки Закарпаття, реалізація якої сприяла б залученню в Україну іноземних інвестицій.

Я. Перені погодився з висловленою під час зустрічі в архіві думкою щодо пошуків шляхів виходу на п. Сороса з

метою підтримки у справі створення гарантованих умов зберігання документів НАФ у держархіві області, що становлять загальноєвропейську спадщину.

Разом з Я. Перені в держархіві області побував Іцхак Лівнат, житель Ізраїлю, який раніше мав прізвище Вайс Шандор, уродженець м. Виноградів Закарпатської області. У 1944 р., у 13-річному віці його разом із сім'єю було вивезено до концентраційного табору. Він цікавився документами про свою сім'ю, окремі з яких вдалося відшукати.

І. Лівнат пообіцяв надіслати до архіву спогади про м. Виноградів, написані вихідцями з цього міста, а також колекцію поштових листівок минулого століття.

* * *

25 травня 2004 р. в держархіві області проведено семінар для працівників діловодних і архівних служб установ, організацій, підприємств. Його метою було ознайомлення слухачів із законодавчою та нормативно-правовою базою з питань діловодства та роботи архівних служб, положеннями Основних правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та Єдиної державної системи діловодства. Зважаючи на актуальність питань підвищення культури діловодства та необхідності поліпшення умов зберігання документів в установах, держархів області регулярно проводить семінари з підвищення кваліфікації працівників діловодних та архівних служб.

У семінарі взяли участь працівники відповідних служб 21 установи та організації, у тому числі районного рівня. У ході семінару спеціалістами держархіву роз'яснено вимоги до складання організаційно-розпорядчих документів, номенклатури справ, забезпечення збереженості документів у архівних підрозділах установ. Слухачам семінару надано консультації та методичні посібники із зазначених питань.

* * *

У рамках відзначення заходів, приурочених до відкриття Року Польщі в Україні та інформаційного дня Європи, в Закарпатті в приміщенні обласного музично-драматичного театру держархівом області представлено на розгляд громадськості й гостей краю виставки під назвами "Добросусідські зв'язки Закарпаття та Підкарпатського воєводства з фондів Державного архіву Закарпатської області" та "Закарпаття і Європа".

До експозиції першої виставки ввійшли такі документи: повідомлення польського консула в Кошіце про виступ співробітника консульства в Ужгороді у 1926 р. про економічне становище у Польщі та перспективи торгово-економічних зв'язків із Підкарпатською Руссю, лист головного фінан-

сового управління Підкарпатської Русі про встановлення телефонних апаратів на контрольно-пропускних пунктах чехословацько-польського кордону (1928), інформацію начальника жандармської ділянки у с. Торунь, одержану від польського державного службовця Штефана Марінчука про політичне становище у Польщі (1928), прохання польського віце-консула в Ужгороді дозволити залишитися в ЧСР польській громадянці Г. Каратніковій (1928), повідомлення жандармського управління Підкарпатської Русі про порушення поляками чехословацько-польського кордону (1928), інформація держархіву області від 1 липня 2002 р. та 25 липня 2002 р. “Про закарпатсько-польські зв’язки”, адресована колишньому голові облдержадміністрації Г. Г. Москалю та ін.

На другій виставці представлено Декрет імператора “Священної Римської імперії” Максиміліана I про незаконне надання Емериху де Перені титулу “герцога” (1517), Декрет королеви Угорщини Елеонори-Магдалени Терезії про правила повернення маєтків учасникам національно-визвольної війни під керівництвом Ференца Ракоці II (1711), грамоту російського імператора Петра I про діяльність чернецького ордену капуцинів на території Росії (1715), лист англійського адмірала Хоу до Б. Франкліна та Б. Франкліна до адмірала Хоу про причини та наслідки війни Англії проти колишніх 13 американських колоній (1776), лист Франца Шміда до невідомої особи про плани віденського двору залучити Росію до війни проти Туреччини (1785), лист єпископського представника у Відні С. Хаслінгера до Мукачівського єпископа А. Бачинського про смерть російського імператора Павла I (1801), рішення Угорських національних зборів в м. Пешті про призначення Кошута Лайоша вождем угорського національно-визвольного руху (1848), постанови НРЗУ про відкриття прикордонних застав по кордону Закарпатської України з Угорщиною і Румунією (1945) та ін. Навіть у цій незначній частині документів, представлених на розгляд громадськості області та закордонних побратимів, досить чітко відображено історико-культурні та суспільно-політичні взаємовідносини Закарпаття та його закордонних сусідів, що черговий раз доводить: Україна є й залишатиметься повноправною і невід’ємною частиною спільної європейської родини.

З документами виставок ознайомилися сотні учасників, жителів краю та високоповажних гостей із сусідніх держав, а саме: перший заступник міністра закордонних справ України А. Дронь, Генеральний консул України в Пряшеві І. Огнівець, голова Кошицького крайового уряду Словаччини Я. Долні, голова Пряшівського крайового уряду Словаччини Й. Полачко, воєвода Підкарпатського воєводства Польщі Я. Курп та ін.

Директор архіву **М. Делеган**

У Держархіві Кіровоградської області

29 червня – 2 липня представники держархіву області в складі директора Т. В. Чвань, заступника начальника відділу інформації та використання документів О. А. Недбальської, заступника начальника відділу забезпечення збереження документів і фондів Л. В. Равської відвідали Державний архів Херсонської області. Метою зустрічі херсонських і кіровоградських архівістів був обмін досвідом з найбільш важливих та актуальних проблем розвитку архівної справи. В ході розмови були обговорені питання проведення наукових досліджень, використання архівної інформації, укладання путівника, виконання довідок соціально-правового характеру та генеалогічних запитів, комп’ютеризації архівної справи, створення та використання інформаційних систем, переведення архівних документів на електронні носії.

Сторони обмінялися надбаним з цих питань досвідом та практичними порадами.

Велику зацікавленість у кіровоградських архівістів викликала методика організації Держархівом Херсонської області виставок документів.

Уважний та небайдужий підхід до справи, об’єктивне розуміння значення та ролі архівних документів у сучасному житті, оригінальне технічне оформлення дозволяють херсонським архівістам демонструвати на виставках не тільки документальні факти та хронологію подій, а й висвітлювати морально-етичні аспекти життя людини в ході історії.

Не менш цікавим виявився також досвід архівістів Херсона в створенні серії “Бібліотечки архіву”, за допомогою якої найбільш цікава та цінна ретроспективна інформація популяризується, стає більш доступною для широкого загалу.

У кінці зустрічі сторони прийняли рішення про подальше співробітництво з метою поширення наукових зв’язків, що слугуватиме більш оптимальному розвитку архівної справи як в Кіровоградському, так і Херсонському регіонах.

* * *

29 червня в приміщенні держархіву області була проведена нарада-семинар працівників музеїв і бібліотек, що зберігають документи НАФ, в якій взяли участь працівники 12 музеїв і бібліотек, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України та Міністерству культури і мистецтв України. На семінарі були розглянуті питання організації зберігання документів НАФ, ведення обліку та системи облікових документів, державної реєстрації документів НАФ, використання документів у виставковій діяльності, впровадження Основних правил роботи державних архівів України.

Під час обговорення учасники наради-семінару висловили глибоку стурбованість відсутністю єдиних нормативних документів з ведення обліку документів НАФ як в музеях, так і в бібліотеках та належного контролю за організацією зберігання документів.

Для учасників наради-семінару була проведена оглядова екскурсія по архіву.

О. Недбальська, В. Балашов

У Держархіві Миколаївської області

7–8 червня в держархіві області відбулася кушова нарада з питань впровадження Основних правил роботи державних архівів України. У нараді взяли участь представники державних архівів Миколаївської, Одеської, Херсонської, Кіровоградської областей, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад Миколаївської області.

Перший заступник Голови Держкомархіву України К. Є. Новохатський, відкривши нараду, зупинився на структурі, меті, концепції Основних правил і підкреслив, що даний документ – це не просто вдосконалення колишніх союзних правил, а цілком оригінальний вітчизняний продукт, який містить абсолютно нові сучасні категорії з архівної справи.

Тлумаченню окремих розділів Основних правил присвятили свої доповіді спеціалісти Держкомархіву України: Т. П. Прись – начальник організаційно-аналітичного відділу, Г. П. Рижкова – начальник відділу зберігання та обліку документів НАФ, С. В. Сельченкова – начальник відділу формування НАФ та діловодства, Л. О. Драгомірова – представник УНДІАСД. Доповідачі відповіли на всі запитання присутніх та націлили керівників архівних установ проаналізувати процес заповнення форм і надати до Держкомархіву України відповідні зауваження і пропозиції.

Під час роботи наради К. Є. Новохатський зустрівся із заступником голови Миколаївської облдержадміністрації Г. Б. Ніколенком, крім того, разом з директором держархіву Л. Л. Левченко дав інтерв'ю Миколаївському телебаченню.

Представники Держкомархіву та державних архівів відвідали Миколаївський державний архів, ознайомились з досвідом роботи колективу, матеріально-технічною базою, умовами роботи архівного відділу Миколаївської райдержадміністрації, архіву з особового складу управління архівної роботи та урочистих подій Миколаївського міськвиконкому.

Під час наради експонувалась виставка унікальних та особливо цінних документів держархіву області. Про напрями розвитку архівної справи розповідали спеціально підготовлені стенди: “Основні правила роботи державних архівів України: досвід впровадження на Миколаївщині”, “Архівні

відділи райдержадміністрацій та міських рад: досягнення і перспективи”, “Архівні підрозділи установ-джерел комплектування НАФ”.

* * *

Реалізація обласної Програми збереження архівних фондів вимагає розроблення відповідних програм на місцевому рівні. Протягом другого кварталу 2004 р. у Врадіївському, Жовтневому, Веселинівському, Очаківському, Єланецькому, Баштанському, Братському районах Миколаївської області прийнято районні програми збереження архівних фондів на 2004–2007 рр.

Відповідно до рішення Єланецької районної ради від 16 березня 2004 р. з 1 червня розпочав роботу Трудовий архів Єланецького району. Рішенням Первомайської міської ради у зв'язку із збільшенням кількості ліквідованих підприємств і запитів соціального характеру по документах ліквідованих підприємств та з метою виконання районної програми збереження архівних фондів архівному відділу виділено додатково один спеціаліст.

Позитивні зрушення дозволяють розв'язати питання організації тимчасового зберігання соціально значущих документів, що не належать до НАФ, передусім документів з особового складу ліквідованих суб'єктів господарювання.

* * *

Спеціалістами відділу інформації та використання документів підготовлено радіопередачу, присвячену 90-річчю першої радіостанції в Миколаєві та 65-річчю обласного радіо, трансльовану на обласному радіо 9 травня 2004 р. Записана і готова до виходу на екран телепередача, присвячена 60-річчю визволення області від нацистської окупації, 3 квітня на обласному радіо вийшла в ефір передача про події окупаційного періоду.

Головний науковий співробітник відділу Л. І. О कोरोкова підготувала матеріали за документами держархіву області до 90-річчя від дня заснування художнього музею в м. Миколаїв. Трансляція передачі відбулася 8 червня на радіостудії Миколаївського суднобудівного заводу ім. 61 комунара.

Протягом травня проведено дві оглядові екскурсії для учнів Миколаївського юридичного ліцею. На сторінках газети “Южная правда” в червні 2004 р. опублікована стаття до 130-річчя від дня народження В.В.Рюміна, педагога, журналіста, пропагандиста ідей К. Цюлковського.

Начальник відділу організації і координації архівної справи **Н. Колесник**

У Держархіві Тернопільської області

15 квітня в держархіві області відкрилася виставка “Ніхто не забутий”, приурочена до 60-ї річниці визволення Тернополя від нацистських окупантів. У експозиції представлено документи з архівних фондів: Тернопільська обласна комісія сприяння в роботі надзвичайної державної комісії зі встановлення та розслідування злочинів нацистських загарбників, заповіданих ними збитків громадським організаціям, підприємствам, установам, партійний архів Тернопільського обкому КПУ, документи про Велику Вітчизняну війну. Колекція документальних матеріалів про визволення Тернопільської області Радянською Армією, а також книги з фонду бібліотеки архіву. Серед документів довідка про армії, корпуси дивізії 1-го Українського фронту, які брали участь у визволенні Тернополя, склад військ 60-ї армії у березневій операції з 3 березня до 20 квітня 1944 р., описи бойових дій військових армій та з’єднань по визволенню Тернополя.

Цікавий пласт становлять спогади учасників визволення обласного центру, зокрема М. М. Єгорова, Ф. М. Зарівного, М. І. Семако, І. Г. Майби, І. К. Морозова, про ті непрості й героїчні події, що передували визволенню міста.

В окремому розділі представлено документи про збитки, завдані населенню та установам м. Тернопіль, списки військових, які загинули при визволенні міста та поховані на території міста, списки воїнів, похованих на військовому цвинтарі на території церкви на вул. Островського м. Тернополя та в селах Чортківського та Буданівського районів, списки людей, похованих на підходах до Тернополя.

Викликають інтерес довідки про місця масових розстрілів населення в Тернопільській області, підготовлені обкомом КПУ, акт розслідування нацистських злочинів та фотографії про їхні звірства у м. Кременець, с. Улашківці Чортківського району та Копичинському районі, а також книга Івана Мельничука про трагедію с. Молотків Лановецького району.

В експозиції представлено спеціальні випуски газет “Вільне життя” та “Ровесник”, приурочені до 25- та 40-річчя визволення міста та області. На виставці представлена фотографії Тернополя на початку війни та після штурму, вуличні бої, а також вулиці, будинки, парафіяльний костел зруйновані в ході військових операцій.

Прикрашають експозицію плакати, підготовлені архівістами до 20-, 25-, 30-річчя визволення області та міста, серед яких плакат з особистими підписами учасників звільнення міста, які відвідали область у 25-ту річницю визволення.

Доповнюють виставку книги з фонду науково-довідкової бібліотеки про історію Другої світової війни, спогади її учасників та “Книга пам’яті” Тернопільської області.

Архівна виставка “Ніхто не забутий” покликана вкотре нагадати і розповісти про визволення Тернополя і області та вклонитися низько сивочолим ветеранам, які мужньо захищали Вітчизну.

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів **О. Сулима**

* * *

До 100-ліття ювілею Михайла Мороза у держархіві області відкрито виставку, присвячену нашому славному краю.

Михайло Мороз – визначний сучасний український митець. Народився він 7 липня 1904 р. в селі Пліхів на Тернопільщині у селянській сім’ї. Ще підлітком із старшими братами прилучився до визвольних змагань за українську державність. Одержавши середню освіту у Львові, Мороз вступає до Мистецької школи Олекси Новаківського, яка була четвертим факультетом Українського таємного університету. Перша виставка творів М. Мороза відбулася у Львові 1925 р., коли він ще був студентом.

Одержавши стипендію від Митрополита Андрея Шептицького в 1928–1930 рр., він навчається у Паризькій мистецькій академії Жульєна та Академії прикладного мистецтва, де закінчує повний курс теоретичних і практичних студій з монументального малярства при відділі фресок. Після навчання вирушає із своїм професором О. Новаківським в наукову подорож до Італії.

З 1932 р. працює як митець у Львові та асистент Новаківського. Картини М. Мороза виставлялися поруч з такими видатними художниками, як Новаківський і Груш.

Роботи майстра різних періодів всі об’єднані таємничим почуттям внутрішніх роздумів, заглибленням у себе, філософією життєвої мудрості. Митець проявляє себе як портретист і пейзажист.

Справжньою окрасою виставки є його автопортрет та портрети дружини. Крім того, заслуговує на особливу увагу портрет Митрополита Андрея Шептицького. Художник усю увагу зосередив на увіковіченні особливих ознак величності, на понятті наближеного до святості.

Портрет Блаженнішого Патріарха Йосифа Спілого нагадує його наче живого, немов би благословляє і наповняє глибокою вірою у краще майбутнє народу. Оцінюючи великий мистецький доробок Михайла Мороза, Блаженніший Йосиф виділив окрему кімнату в Українському музеї (кімната М. Мороза). Певну цінність на виставці має інформація Бережанського повітового старости про отримання М. Морозом закордонного паспорта у 1931 р. (ф. 231, оп. 1, спр. 1662, арк. 51).

У 1949 р. М. Мороз із родиною переїхав до Америки. Саме картина “Материнство” із зображенням в гуцульському одязі дружини з дитиною, що сидить під хатою, відображає прощання художника з Україною, куди він більше не повернеться. У молодості матері, в її світлій задумі закладена віра у кращу долю рідного краю. В Америці Мороз поступово втягнувся в іншу атмосферу і спосіб життя. Тут він став членом об’єднання Митців українців Америки. Цей період його творчості відображено на виставці у статтях “Довгоочікувана виставка Михайла Мороза” (Теодор Тенер-Юськів), “Михайло Мороз” (В.Стебельський), “Михайло Мороз” (І. Городецький) та ін.

Критики називали Мороза художником з ласки Божої і великим майстром.

Останній розділ виставки присвячений пам’яті Михайла Мороза як великого митця, одного з найкращих кольористів як в діаспорі, так і на його рідній землі. Про це свідчать публікації у журналі “Визвольний шлях”, альманасі Українського Народного Союзу та часописах “Свобода” (США), “Ровесник”, Михайло Мороз багатьма своїми мистецькими образами вирізьбив собі не знищений пам’ятник в серцях всього українського народу та в історії не тільки української, а й світової культури.

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів **Н. Самборська**

Державному архіву Тернопільської області виповнюється 65 років*

Початки архівосховища Тернополя сягають в XVI ст. Всього у фондах архіву понад 787 тис. одиниць зберігань. У цих документах відображено історію не лише українського, а й польського, німецького народів. У науково-довідковій бібліотеці цієї установи є видання українською, російською, польською, німецькою, французькою, італійською, єврейською, готикою, латиною. Найдавніші матеріали зберігають у фонді Почаївської лаври. Звісно вони стосуються її створення та діяльності. Як каже директор держархіву області Б. Хаварівський, документи лаври – цінне джерело інформації про зародження та розвиток промислів, книгодрукування, а також різні аспекти тогочасного економічного й культурного життя. Зберігся також унікальний документ, що підтверджує перебування Т. Шевченка на Тернопільщині.

В державному архіві зберігають цікаві матеріали Тернопільського магістрату, Кременецької міської думи й управи, Тернопільського та

* Друкується за матеріалами газети “Урядовий кур’єр”. – 2004. – 7 квіт.

Бережанського окружних і повітових судів, що розповідають про організацію міського самоврядування, стан господарства, торгівлі, освіти, соціального забезпечення, судові чинники. Численний фонд “Тернопільське воєводське управління” (1920–1939) висвітлює стан господарки та суспільно-політичного життя цього часу. Тут, а також у документах повітових староств, відображені діяльність українських, польських, єврейських товариств і розвиток кооперації. В донесеннях поліції, матеріалах прокуратури, слідчих органів є чимало свідчень про діяльність різних політичних партій та організацій, у тому числі Української військової організації та Організації українських націоналістів на Тернопіллі.

З приходом рад 1939 р. з’являється нове життя архіву. Власне, установа починає відлік своєї діяльності як сховище документів і наукової установи. У вогні Другої світової війни згоріло чимало цінних реліквій, адже відомі випадки, коли стоси архівних матеріалів використовували для спорудження барикад. Багато документів вивезли за межі України. Як кажуть архіваріуси, джерела радянського періоду, попри їхню однобічність і тенденційність, все-таки відображають різні сторони життя нашого краю.

За незалежності України в архіві стали створювати особові фонди знаних людей Тернопілля. Зокрема, діячів культури та літератури Ярослава Геляса, Кирила Куцюка-Кочинського, Павла Загребельного, Бориса Демківа, Іванни Блажкевич, Романа Гром’яка. Поповнилися новими надходженнями фонди громадського діяча та журналіста з Канади, нашого землянина Василя Дідока, репресованих поетів Івана Гнатюка та Степана Сапеляка, а також кардинала Йосифа Сліпого, борця за Українську державу Ярослава Стецька, фізика й математика Миколи Чайковського, кібернетика Ігоря Вітенька, астронома, академіка Івана Климишина, вченого-фольклориста Володимира Гнатюка, художника Івана Марчука...

У добу української державності зацікавленість до архіву дуже зросла. І не лише в науковців, краєзнавців, а й у людей, що називається, пересічних. Зайнялися генеалогічними пошуками. Управління Служби безпеки України в Тернопільській області передало на зберігання фільтраційні, трофейні справи (1941–1953) на громадян, які перебували в нацистській неволі. Тож тепер тисячі колишніх оstarбайтерів, а також українців-переселенців з нинішніх польських територій, репресовані й реабілітовані звертаються до цієї установи за довідками. Лише торік таких документів видали майже десять тисяч. Це копітка, важка, але конче необхідна робота. Директор архіву бідкається, що довідкова робота навіть трохи замінила наукову. Та попри все архівісти пропагують історичні надбання на сторінках періодики, проводять науково-практичні конференції, готують збірки, виставки, буклети, плакати. Вже побачили світ понад тридцять книжкових видань серії “Корінь і корона”. Готують доповнене видання “Путівника по Державному архіву Тернопільської області”.

Особливу зацікавленість у краєзнавців, науковців, а то й ушанувальників історії викликає науково-довідкова бібліотека архіву. І це не дивно. Тут понад 40 тис. одиниць друкованої продукції. Серед них унікальні видання – першодруки Біблії, псалтирі XVI–XVIII ст., енциклопедії та енциклопедичні довідники, статистичні збірники, література з історії краю, УПА, державних установ. Є й значна кількість літератури та періодики, виданої нашою діаспорою. Чи не найбільше до цього доклалися видатні в українському закордонні діячі Роман Смик, Тарас Гунчак, Василь Дідюк, Степан Ярмусь, Ярослав Івахін...

Архів – дім, в якому зберігають пам'ять народу. Як зробити так, аби кожен документ залишився неушкодженим, не зник, не зіпсувався, залежить не лише від архівістів. “Нас хвилюють факти самовільного знищення чи втрат документів, – каже Богдан Хаварівський. – Особливо йдеться про матеріали ОУН-УПА. На державне зберігання потрапив лише один фонд, а їх, за моїми даними, понад двадцять. Щоб заробити гроші, а не схоронити для нащадків, не тільки спритні ділки, а навіть деякі патріотично налаштовані особи, ладні продати будь-кому і будь-де документальні реліквії”.

Узагалі Держархів Тернопільської області ось уже 65 років – у пристосованому приміщенні монастиря домініканців. Звісна річ, не може відповідати умовам зберігання документів Національного архівного фонду України. Сховища перевантажені матеріалами. Тож упродовж кількох років не можуть тернопільські архіваріуси прийняти на державне зберігання нові надходження. Не відповідає вимогам температурно-зволожувальний режим, немає систем кондиціонування повітря, система опалення стара, в аварійному стані, що може призвести до пошкодження або втрати великого масиву цінних документів. Вже тепер деякі фонди архіву, що занесені до Всесвітнього переліку бібліотечних та архівних фондів, перебувають під загрозою знищення.

Вітер часу мчить нестримно в історію. І як важливо не розгубити – не розсіяти пам'яті народної. Про це має подбати і архів. Але держава повинна потурбуватися і про цю установу. Принаймні тернопільський факт про це засвідчує.

М. Шот

* * *

У приміщенні держархіву області відбулася презентація книги “За честь і славу, за народ”, випущена редакцією Книги пам'яті Тернопільщини. У презентації, організованій держархівом області, взяли участь представники облдержадміністрації, громадських організацій, працівники архіву, наукові працівники. Це вже третє видання із серії “Реабілітовані історією”. До неї ввійшли спогади уродженців Тернопільського району, учасників національно-визвольних змагань, короткі біографічні довідки про україн-

ських Січових стрільців, членів ОУН і вояків УПА, політв'язнів та репресованих в роки тоталітарного режиму. Матеріали розміщено за відповідними розділами, а поіменні списки в алфавітному порядку. Це дозволяє читачеві легко знайти те, що його цікавить.

У книгу ввійшло багато архівних матеріалів, які вдало доповнюють хроніку подій багаторічної давності. Так, в розділі “Мовою документів” вперше опубліковано імена замордованих влітку 1941 р. у Тернопільській в'язниці українських патріотів, подано низку документів, які засвідчують злочиння більшовицького режиму в західних областях України, зокрема на Тернопільщині.

Своїми думками про видання поділилися начальник управління у справах преси та інформації Є. Безкоровайний, редактор Книги пам'яті Тернопільщини Є. Гасай, колишній політв'язень С. Проць, науковці Р. Мотейко і П. Сорока. Відзначалося, що Тернопільщина досі не має цілісної історії діяльності українського збройного підпілля і такі видання із серії “Реабілітовані історією” зможуть дещо повніше розкрити процеси підпільної боротьби українських патріотів, відтворити хроніку репресій. І відродно, що до цієї важливої пошукової роботи активно прилучилися архівні працівники, краєзнавці, багато громадських організацій, усі, кому не байдужа минавшина нашого краю, його славна, нерідко трагічна історія.

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів **А. Грицишин**

* * *

У держархіві області була розгорнута виставка документів з особового фонду актора і режисера народного артиста УРСР П. І. Загребельного. Павло Іванович Загребельний народився 27 червня 1934 р. у с. Рождественське Драбівського району Черкаської області, у 1961 р. закінчив Київський театральний інститут ім. Карпенка-Карого, акторський факультет. Цього ж року пішов працювати актором у Тернопільський музично-драматичний театр ім. Т. Шевченка. Не залишаючи сцени, закінчив режисерський факультет Київського театального інституту. Після закінчення в 1973 р. став режисером Тернопільського театру, з 1974–1987 р. – головний режисер, з 1987 р. – актор драми цього ж театру. За високі акторські та режисерські здобутки в 1980 р. П. Загребельному присвоєно найвище звання – народний артист Української РСР.

На виставці експонуються документи біографічного характеру (автобіографія, родинні листи, вітальні телеграми, листівки, записні книжки). Як актор П. Загребельний створив низку яскравих високохудожніх образів – Лавріна Запорожця (“Незабутне” за О. Довженком), Тараса Бульби (“Та-

рас Бульба” за М. Гоголем), Платона (“Дикий ангел” О. Коломійця), Матія (“Ой піду я в Бориславку” за І. Франком). Світлини із цих вистав представлено на виставці.

П. Загребельний не був пасивним споглядачем життя, він мав чітко визначену громадську і людську позицію, намагався всебічно осмислити і оцінити поставлені перед ним проблеми. І все це разом зробило його яскравою особистістю і Режисером з великої літери, одним з визначних діячів театру. Саме цей бік його діяльності висвітлюють режисерські примірники, постановочні й календарні плани вистав, зауваження під час репетицій, звукові та шумові партитури до вистав.

Кращі його спектаклі були мистецьким явищем для всієї України – “Голубі олені” О. Коломійця, “Без язика” О. Корнієнка, “Тарас Бульба” М. Гоголя, “Моя професія – сеньйор з вищого світу” Д. Скарначчі і Р. Тарабузі та ін.

50-річчя актора широко відзначалося у театральному світі, про що свідчать почесні грамоти та вітальні листи друзів.

Роздуми П. Загребельного, якому 27 червня виповнилося б сімдесят років, про буття, український театр, місце актора в суспільстві допомагають нам зрозуміти його не лише як актора і режисера, а й як людину та громадського діяча.

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів **Н. Самборська**

У Держархіві Херсонської області

Держархів області планомірно впроваджує нові Основні правила роботи державних архівів України. 17–18 травня архівістами на базі Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій проведено семінар-практикум, на який були запрошені начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад. Вступне слово про нові вимоги, правове підґрунтя і структуру правил виголосила директор архіву А. В. Карпова.

Протягом двох днів начальники архівних відділів отримали теоретичні та практичні знання з усіх видів діяльності. Архівіст відділу організації та координації архівної справи Н. М. Кузова ознайомила присутніх з базами даних держархіву області (“Фондовий каталог Держархіву Херсонської області”, “Джерела формування НАФ держархіву області”, “Рішення Херсонського облвиконкому”, “Вигнані до Німеччини”, “Репресовані”).

Після закінчення були вручені свідоцтва.

* * *

19 травня згідно з планом роботи Херсонської облдержадміністрації в держархіві області відбулась нарада з питань розвитку архівної справи в області в світлі вимог Основних правил роботи державних архівів України. В нараді взяли участь перший заступник голови Державного комітету архівів України К. Є. Новохатський, заступники голів райдержадміністрацій, міських рад, відповідальні за архівну справу в регіоні та начальники архівних відділів. З доповіддю про проблемні питання в роботі державних архівних установ області та шляхи їх вирішення виступила директор держархіву області А. В. Карпова. Сучасні завдання архівних установ України висвітлив К. Є. Новохатський. В обговоренні взяли участь заступник директора держархіву області Т. А. Кузьменко, начальник архівного відділу Генічеської райдержадміністрації Т. П. Малашта, начальник державного архіву Херсонської міськради Л. М. Амплеева, головний спеціаліст регіонального відділення Фонду державного майна України області Є. Б. Буданов.

Ще одна важлива для архівістів області подія була винесена на нараду – презентація нового видання “Путівника Державного архіву Херсонської області”, яке представила Л. В. Виноградова, член редколегії, заслужений працівник культури України.

Виставка документів держархіву області ознайомила присутніх з історією розвитку районів та населених місць регіону, починаючи з кінця XVIII ст.

Запрошені на нараду кореспонденти ЗМІ висвітлили цю подію в місцевій пресі, в радіо- та телепередачах.

Після наради відбулась зустріч першого заступника голови Держкомархіву України К. Є. Новохатського із заступником голови облдержадміністрації В. О. Лебедем, на якій обговорювались проблеми і перспективи подальшого розвитку архівної справи в області.

* * *

27 травня в держархіві області відбулась чергова колегія. На порядку денний винесено питання про роботу архівного відділу Нововоронцовської райдержадміністрації (за підсумками комплексної перевірки), про стан виконання законодавства щодо забезпечення збереженості документів НАФ та місцевих програм збереження бібліотечних та архівних фондів на 2000–2005 рр. в архівних установах області, про організацію роботи з надання платних послуг архівними установами низової ланки.

Під час обговорення першого питання про проблеми завантаженості архівосховищ та створення в районі трудового архіву поінформувала начальник архівного відділу Нововоронцовської райдержадміністрації Н. В. Гусинська. Особлива увага при обговоренні другого питання приділя-

лась наявності та виконанню в районах та містах області регіональних програм збереження архівних фондів. З усіх питань, розглянутих на колегії, прийнято рішення.

Начальник відділу організації і координації архівної справи **Т. Івашенко**

* * *

Внаслідок розвитку ринкових відносин, приватизації, реорганізації, банкрутства і ліквідації установ, організацій, підприємств виникла необхідність забезпечення збереженості архівних документів, що утворилися в ході їх діяльності.

З метою запобігання втратам документів, що необхідні для захисту соціальних інтересів громадян, ще 2001 р. при архівному відділі Генічеської райдержадміністрації створено спеціальну архівну установу, що утримується за рахунок районного бюджету. Проте невдовзі відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, прийнятого в липні 2002 р., її ліквідовано.

Законодавчі акти, прийняті Верховною Радою України і Кабінетом Міністрів України в 2001–2003 рр. стосовно НАФ і архівних установ, визначили завдання архівного відділу райдержадміністрації і органів місцевого самоврядування в частині збереження архівних документів (у тому числі не віднесених до НАФ).

Зокрема, відповідно до доповнення до статті 38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, внесеного Верховною Радою України 6 березня 2003 р., до повноважень сільських, селищних і міських рад віднесено централізоване тимчасове зберігання архівних документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових або інших правовідносин юридичних і фізичних осіб на відповідній території та інших архівних документів, що не належать до НАФ. Таким чином, збереження архівних документів, що не належать до НАФ – є власним повноваженням виконавчого комітету ради. Це і стало підставою для створення міських, селищних і сільських архівів для тимчасового централізованого зберігання зазначених архівних документів.

Архівним відділом райдержадміністрації розроблено методичні рекомендації про порядок виконання повноважень виконавчого комітету з питання зберігання архівних документів та примірні нормативні документи: положення про архів; функціональні обов’язки архівіста; перелік посад і порядок проходження документів у діловодстві стосовно архівної справи, “Правила роботи архіву для тимчасового зберігання документів, що не належать до Національного архівного фонду”. Всі ці документи надіслано до виконкомів рад. Для їх глибокого вивчення і впровадження у практичну діяльність спочатку проведено наради, семінари з головами, головними бухгалтерами, секретарями рад. Ця робота мала методичний та консульта-

тивний характер, при цьому враховувалися індивідуальні умови кожного виконкому.

Як наслідок з ініціативи архівного відділу та за постійної підтримки районної державної адміністрації з лютого 2004 р. зусиллями виконкомів рад створено архіви в 17 виконкомах із 20 існуючих; в одинадцяти з них введено посади архівістів, а в шести покладено обов’язки на інших працівників виконкомів.

Для цієї категорії працівників архівним відділом проведено семінари, практичні групові та індивідуальні заняття, на яких вивчалися обов’язки і права трудового архіву, склад його документів, порядок приймання-передавання документів, принципи і критерії та порядок проведення експертизи цінності документів, правила науково-технічного опрацювання, фондування і обліку документів архіву, порядок користування архівними документами, питання забезпечення збереженості архівних фондів.

З метою найбільш ефективного використання бюджету робочого часу запропоновано його планування з урахуванням норм виробітку, затверджених Держкомархівом України, і надано форми планово-звітної документації, розроблені архівним відділом.

За період існування міського, селищних і сільських архівів шість з них прийняли 3628 справ і працюють з ними, виконуючи запити громадян, решта готуються до прийому документів на зберігання.

На нашу думку, такий підхід до організації цієї справи в інтересах усіх зацікавлених сторін: громадянам-заявникам зручно, архівістам простіше шукати необхідні відомості у менших документальних масивах, архівний відділ має більше можливостей зосередитися на виконанні основного свого призначення – збереженні документів НАФ та й місцева влада може наочніше пересвідчитися у важливості збереження документів.

Начальник архівного відділу Генічеської райдержадміністрації **Т. Малашта**

У Держархіві Черкаської області

20 травня архівний відділ Уманської міської ради провів четвертий у цьому році семінар на тему “Актуальні питання розвитку архівної справи і діловодства в світлі вимог законодавства України про Національний архівний фонд”, в якому взяли участь відповідальні за діловодство і архівні підрозділи 30 установ, підприємств та організацій м. Умані. Начальник архівного відділу В. В. Варчак ознайомила присутніх з метою семінару – підвищення кваліфікації працівників служб документального забезпечення управління установ з огляду на зміни нормативно-правової бази діяльності архівних установ. На семінарі виступили: заступник директора Держ-

архіву Черкаської області М. З. Белік, який зупинився на питанні дотримання вимог законодавства до НАФ, що є запорукою подальшого розвитку архівної справи та діловодства в м. Умані та ефективності роботи архівного відділу міськради і архівних підрозділів установ; начальник відділу організації і координації архівної справи архіву Н.В. Шипович, яка акцентувала увагу учасників семінару на практичних питаннях підготовки документів НАФ на державне зберігання, ролі експертних комісій установ, впровадження ДСТУ 4163–2003, дотримання вимог Правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій.

Щорічно відділ проводить 6–8 подібних семінарів з метою підвищення кваліфікації працівників установ, підприємств та організацій і вважає це одним із пріоритетних напрямків роботи з установами.

Начальник архівного відділу Уманської міськради **В. Варчак**

* * *

Протягом січня–травня відповідно до рекомендації Головного управління державної служби України на базі Черкаського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій Черкаської облдержадміністрації проводились навчання державних службовців держархіву області за програмою постійнодіючого семінару підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів структурних підрозділів облдержадміністрації і територіальних органів державної влади з навчального модуля “Ділова українська мова”. Лекції, практичні заняття, тестування із знання української мови проводили висококваліфіковані викладачі філологічного факультету Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Закінчивши навчання, державні службовці успішно склали залік з навчального модуля “Ділова українська мова” та отримали свідоцтва.

Начальник відділу організації і координації архівної справи **Н. Шипович**

* * *

Напередодні 50-річного ювілею Миколи Пантелеймоновича Бабака, своєрідної, високообдарованої людини, в держархіві області організовано виставку літературних і художніх творів, що складають частину його особового фонду. Починаючи з 1986 р. художні та поетичні твори М. Бабака стали відомі широкому громадському загалу чому сприяла активна участь митця у республіканських та міжнародних виставках. Серед чисельного

переліку різноманітних уподобань Миколи Пантелеймоновича слід відзначити унікальну колекцію його приватного архіву. Йому вдалося зібрати близько 300 експонатів Шевченкового краю, показ яких склав частину проекту галереї “Родовід” – “Українська старовина із приватних збірок” 2001 р. Оскільки сам він за фахом художник, то не одну ікону із своєї колекції реставрував власноруч.

Збирання старовинних фотографій – ще одне хобі Миколи Бабака. А є ще й улюблена професія – живопис, від графіки до трансавангарду. Його твори експонувалися в Національному художньому музеї (м. Київ), Черкаському художньому музеї, галереї “Градобанку” (м. Київ), Міністерстві культури України, Міністерстві культури Росії, значна кількість картин у приватних колекціях України, багатьох країн світу. В Миколи Бабака є і заповітна мрія – сподівання на те, що з часом всі колекціонери будуть мати свою “творчу келію” в Музеї сучасного мистецтва, залишаючись її повноправними господарями.

Поезія та художні твори М. Бабака цікаві й унікальні, їм притаманна нетрадиційна манера письма.

Директор архіву **Т. Клименко**

МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

Засідання Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів у Києві

5–7 травня у Києві на базі санаторного комплексу “Пуша-Озерна” відбулася низка важливих міжнародних архівних заходів. На виконання відповідного розпорядження Кабінету Міністрів України Державний комітет архівів України організував зустріч фахівців з архівно-юридичних проблем – членів Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів. Ця міжнародна організація, що створена у 1948 р. під егідою ЮНЕСКО, є професійним об’єднанням державних архівних служб та національних архівів практично всіх країн світу. Україна входить до МРА з 1956 р.

Основна робота МРА проходить у регіональних відділеннях, комітетах та професійних секціях. Україна входить до двох регіональних відділень (Європейського та Євразійського). Представники нашої держави нині працюють у п’яти комітетах і секціях МРА.

Одним з провідних органів Міжнародної ради архівів є Комітет з правових питань (ICA/CLM). За своїм значенням він поступається лише Програмовому комітету, який визначає всі загальні основи діяльності цієї міжнародної організації, що об’єднує архівні служби і національні архіви всього світу.

За складом він є найрепрезентативнішим серед усіх інших комітетів. Його членами є представники країн Європи (Бельгія, Велика Британія, Італія, Німеччина, Литва, Польща, Росія, Румунія, Словаччина, Україна, Фінляндія, Франція, Швейцарія, Швеція); Америки (США та Канада); Азії (Китай, Малайзія, Палестина) і Африки (Еритрея, Кенія, Туніс).

Завдання комітету полягає у вивченні, професійній оцінці, розробці критеріїв та підходів до законодавчих актів, які регулюють архівну справу, діловодство, в тому числі електронне, а також доступ до ретроспективної інформації. У центрі уваги комітету знаходяться питання правових засад реституції архівних документів, долі переміщених архівів та їх юридичного статусу.

Нинішній склад комітету сформовано на попередньому Міжнародному конгресі архівів (Мадрид, 2000). Очолює його досвідчений архівіст професор К. Гранштрюм (заступник Національного архівіста Швеції). Під його керівництвом за останні чотири роки розроблено низку важливих міжнародних документів, у тому числі – рекомендації щодо основ законодавства

про архіви і діловодство, засади дотримання авторського права під час роботи з архівними документами, визначення автентичності електронних документів та їх юридичного статусу тощо. Очікується, що на XV Міжнародному конгресі архівів (Відень, серпень 2004 р.) вони будуть схвалені як офіційні документи Міжнародної ради архівів та ЮНЕСКО.

Україну обрано місцем проведення цього останнього перед конгресом засідання не випадково. Це свідчить про позитивну оцінку розвитку в нашій державі законодавства в галузі архівної справи та діловодства. Йдеться, зокрема, про прийняття у 2001 р. другої редакції Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, ухвалення Законів України “Про електронні документи і електронний документообіг” та “Про електронний цифровий підпис” (2003), підготовку законопроекту “Про діловодство”, адаптацію світових стандартів доступу до ретроспективної інформації тощо.

До Києва прибули представники архівів одинадцяти країн – Андорри, Великої Британії, Литви, Палестини, Польщі, Румунії, Словаччини, США, Фінляндії, Швейцарії та Швеції, – які протягом двох днів брали участь у засіданні комітету, а також разом з українськими фахівцями провели 7 травня міжнародний семінар “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції”.

Того ж дня за участю представників Польщі, Словаччини та Фінляндії відбувся Перший європейський семінар архівних консерваторів і реставраторів під назвою “Архіви і катастрофи”. На ньому обговорено досвід відновлення архівних документів після пожеж, повеней та захист документальної спадщини від біологічних ушкоджень. Усі ці питання залишаються дуже актуальними для України з огляду на низку природних і техногенних катастроф останнього часу, що завдали непоправної шкоди Національному архівному фонду.

Усі міжнародні заходи проводились за підтримки Кабінету Міністрів України. 5 травня 2004 р. перше засідання Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів у Києві урочисто відкрив Віце-прем’єр-міністр України Д. Табачник.

Засідання Комітету збереження архівів у Таллінні

6–10 травня в м. Таллінні відбулося засідання Комітету збереження архівів у помірному кліматі Міжнародної ради архівів, на якому було розглянуто питання зміни структури МРА, підготовки звітної доповіді голови Комітету на засіданні Круглого столу, що відбудеться 24 серпня 2004 р., внеску членів комітету в розробку керівних принципів використання архівних документів та моделі огляду оцінки пошкоджень і збитків архівів, збереження фотодокументів. М. Т. Варламофф (Франція) наголосила на

важливості співпраці Національних комітетів з Міжнародним комітетом Синього Щита (ICBS), членом якого вона є також, та запропонувала внести пропозиції щодо підготовки Інструкції з відновлення втрачених і пошкоджених документів. Г. Албрехт-Кунсері (Угорщина) внесла пропозицію щодо розробки Інструкції з копіювання архівних документів за допомогою ксерокса, сканера, цифрової відеокамери та фотоапарата. Т. Клименко (Україна) виступила з повідомленням про надзвичайну трагедію, що сталася 10 квітня 2003 р. в Україні, – пожежі в архівосховищі Кам'янець-Подільського міського архіву та наголосила на необхідності отримання допомоги в розв'язанні питання врятування та відновлення втраченого комплексу документів, а також репрезентувала нові розробки УНДІАСД: галузеві стандарти України “Фотодокументи. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги”, “Кінодокументи. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги” та “Правила пожежної безпеки для державних архівних установ України”. М. Дуровіч (Чеська Республіка) представив свою нову книгу із забезпечення збереженості архівних документів.

Після закриття засідання комітету біля нового приміщення Національного історичного архіву в м. Тарту були посаджені дві ялинки – на честь вступу Естонії до Європейського Союзу, одну з яких назвали “Комітет”.

Директор Держархіву Чернігівської області **Т. Клименко**

Урочисте передавання бази даних на колишніх радянських військовополонених періоду Другої світової війни

19 травня у приміщенні ЦДАМЛМ України (вул. Володимирська, 22,а) відбулося урочисте підписання акту про передавання і презентація бази даних на колишніх радянських військовополонених офіцерів.

Згадана інформаційна база містить відомості про 57690 осіб командного складу Радянської Армії, які перебували у нацистському полоні впродовж 1941–1945 рр. Крім того, державним архівним установам передаються понад 171 тис. копій архівних документів, дотичних цій тематиці, з різних архівосховищ Німеччини, Росії та Білорусі. Така масштабна акція здійснюється в рамках реалізації Угоди про співпрацю між Державним комітетом архівів України та Об'єднанням “Саксонські меморіали” (ФРН), підписаної 19 лютого 2004 р. в Берліні. Угода передбачає обмін інформацією про місця поховання військовополонених періоду Другої світової війни – як колишніх радянських, так і німецьких солдатів та офіцерів, які перебували у полоні в 1941–1945 рр.

Згадана угода є частиною великого міжнародного гуманітарного проєкту щодо висвітлення долі всіх жертв військового протистояння двох

тоталітарних режимів – радянських та німецьких військовополонених і інтернованих періоду Другої світової війни, яка вже кілька років проводиться під егідою Міністерства культури і засобів масової інформації та Міністерства внутрішніх справ ФРН. У ньому беруть участь відповідні органи Російської Федерації, Білорусі, а з цього року до проєкту приєдналась Україна.

Благородною метою зусиль істориків та архівістів ряду країн є повернення імен досі анонімної області історії, яка звикла оперувати цифрами, а не конкретними долями.

Ювілейні Сковронківські читання

Кінець травня серед архівної спільноти країн Центральної і Східної Європи традиційно позначений проведенням у Польщі міжнародних архівних конференцій, відомих ще як “Сковронківські читання”. 28–29 травня 2004 р. у Варшаві відбулася X Міжнародна конференція архівів країн Центральної і Східної Європи на тему “Архіви серед установ пам'яті”. В роботі конференції взяли участь 45 архівістів та науковців із 16 країн: Білорусії, Болгарії, Естонії, Ізраїлю, Литви, Молдови, Німеччини, Польщі, Росії, Словенії, Словаччини, Угорщини, України, Хорватії, Чехії, Швеції. Зокрема українська делегація прибула у складі трьох осіб: Голова Державного комітету архівів України, д-р іст. наук, проф. Г. В. Боряк, директор УНДІАСД, д-р іст. наук, проф. І. Б. Матяш, директор ЦДАМЛМ України Ю. Я. Кулінич.

Урочистий характер Сковронківських читань-2004 підкреслювався не лише їх проведенням у Резиденції Бельведер та ґрунтовною підсумковою доповіддю заступника Генерального директора державних архівів Польщі проф. В. Стемпяка про роль читань у європейському співробітництві, а й участю керівників архівних служб Литви, Молдови, Росії, України, Чехії та інших країн. Оргкомітет на чолі з незмінним керівником Генеральним директором державних архівів Польщі проф. Д. Наленч забезпечив необхідні умови для обговорення важливих питань міжнародного співробітництва та розв'язання спільних проблем співпраці “установ пам'яті” – архівів, музеїв та бібліотек. Концепція ювілейних читань передбачала аналіз теоретичних і правових питань (28 травня) та обговорення практичних питань, презентацію програми “Відновлення історичної пам'яті Польщі” та проєкту “Спільна архівна спадщина” (29 травня).

Блискучі виступи А. Берната (“Архіви, бібліотеки, музеї: що нас єднає, що розділяє”) і В. Козлова (“Архіви, бібліотеки, музеї в системі установ історичної пам'яті на прикладі Росії”) не лише викликали бурхливу дискусію, а й створили справді науковий тон засідання, яке відбувалося за головуванням Г. Боряка. Не менш цікавими та інформаційно насиченими були

дповіді В. Ісака (“Місце і роль національного архіва Республіки Молдова в системі інших установ пам’яті”), Б. Мартін-Вебер (“Доступ до архівної інформації – послуги он-лайн Федеральних архівів”), Т. Горяєвої (“Архіви культури: проблеми збирання та використання”) та ін.

Упродовж двох днів під час напруженої конструктивної роботи учасники конференції обговорили історичні й правові питання, збирання, опрацювання й доступу до архівних, бібліотечних і музейних колекцій. Йшлося також про проблеми обмеження доступу до окремих фондів та використання новітніх комунікаційних технологій під час користування архівною інформацією. Наголошувалося, що в умовах формування інформаційного суспільства розв’язання цієї проблеми має особливе значення.

Присутні були одностайні в необхідності продовження практики проведення наукових зібрань архівістів країн Центральної і Східної Європи. Нагадаємо, що задум проф. Є. Сковронька передбачав такі зібрання впродовж десяти років з метою поглиблення співпраці архівів Центральної, Східної і Південної Європи, їхню інтеграцію з архівами іншої частини континента. Щорічні архівні зібрання у Польщі засвідчили адекватне задуму ініціатора конференцій виконання покладеної на них місії. Відтак загальне схвалення зустріло рішення про їх продовження та вибір теми Сковроньківських читань-2005 – “Архіви і нетрадиційні носії”.

Директор УНДІАСД, д-р іст. наук, проф. **І. Матяш**

Зустріч у Придністров’ї

З 25 травня по 1 червня в рамках святкування Днів слов’янської культури й писемності у м. Тирасполі проходили урочистості з нагоди 5-річчя діяльності Товариства істориків-архівістів Придністров’я та Державної архівної служби Придністров’я. На запрошення Голови товариства до Тирасполя прибули Голова правління Спілки архівістів України, заслужений працівник культури України, директор ЦДАМЛМ України Ю. Я. Кулініч та директор Державного архіву Вінницької області, канд. іст. наук С. Д. Гальчак.

У ході зустрічі був проведений круглий стіл на тему “Товариство істориків-архівістів Придністров’я й питання збереження історико-культурного надбання Придністров’я”. Українські архівісти ознайомилися з роботою своїх колег.

Державна архівна служба Придністров’я була створена на базі державних архівів Придністров’я та м. Бендери у травні 1991 р. На сьогодні архівний фонд Придністров’я становить близько 1,5 млн од. зб. управлінської, науково-технічної, аудіовізуальної, електронної документації за 1944–2004 рр., а також метричні книги районів і міст Придністров’я за 1824,

1846–1924 рр. Джерелом комплектування є більше 500 підприємств, організацій, установ. Правовою базою архівної справи є Закони Придністров’я “Про культуру” (1997), “Про охорону та використання пам’яток археології, історії, культури” (1997), “Про обов’язковий екземпляр документів” (1999), “Про вивезення та ввезення культурних цінностей” (2002), “Про інформацію, інформатизацію та захист інформації” (2004), “Про електронний документообіг і електронні цифрові підписи” (2004), “Про документальне забезпечення управління” (2004). Питання захисту архівних документів відображені у Карному та Адміністративному кодексах Придністров’я (2002).

Архівна справа Придністров’я будується на основних принципах вітчизняного архівознавства з урахуванням міжнародного досвіду в рамках Міжнародних угод держав СНД з використання Архівного фонду та міжнародних норм доступу до ретроспективної інформації. Архівістами Придністров’я встановлено тісні зв’язки з державними службами Росії, України, Білорусі та ін. Управління архівною справою Придністров’я здійснюється на принципах централізації і відноситься до відання вищого виконавчого органу Придністров’я. У 2000 р. Державна архівна служба Придністров’я ввійшла до складу Адміністрації Президента Придністров’я на правах самостійного відомства.

В 1999 р. Державна служба Придністров’я виступила ініціатором створення Товариства істориків-архівістів Придністров’я. 21 травня 1999 р. відбулася установча конференція, в роботі якої взяло участь близько 200 осіб: працівники державних архівів, музеїв, викладачі університету, викладачі суспільних дисциплін системи народної освіти, бібліотечні працівники, краєзнавці, представники засобів масової інформації, спеціалісти служб документального забезпечення міністерств та відомств.

Державна реєстрація товариства була здійснена 27 грудня 1999 р. Перші підсумки діяльності підбито в травні 2000 р. на конференції істориків-архівістів, де прозвучав звіт про співробітництво товариства з державними архівами, музеями, про концепцію історичної освіти, про стан історичної науки, про публікації членів товариства в історико-краєзнавчих та наукових виданнях, професійні контакти з колегами з Росії та України.

Найважливішими етапами п’ятирічної діяльності товариства стали: підписання у Тирасполі в лютому 2000 р. угоди з Міжнародною асоціацією працівників культури та мистецтва, в грудні 2000 р. – укладення в Мінську угоди про співробітництво з Товариством архівістів Білорусі, в березня 2001 р. – підписання у Москві Тимчасової угоди з Російським товариством істориків-архівістів.

Основною формою діяльності товариства є Придністровські історичні читання, які проводяться в два етапи: конкурси історичних творів та міжнародні науково-практичні конференції. Матеріали кожних Придністровських

читань видаються окремим збірником. Перші читання “О. В. Суворов очима сучасників та нащадків” пройшли у 2000 р. В наступному році відбулися другі читання, присвячені 10-річчю відродження Чорноморського козацтва й проходили під назвою “Чорноморське козацтво: історія і сучасність”. До 210-річчя м. Тирасполя та входження Придністров’я до складу Росії в рамках третіх історичних читань (2002) відбулася Міжнародна науково-практична конференція “Тирасполь на межі століть”.

На сьогодні товариство нараховує понад 900 членів, його членами також є колективи — архіви, музеї, бібліотеки та інші установи й організації.

З привітанням від українських архівістів та інформацією про діяльність Спілки архівістів України виступив Голова правління САУ Ю. Я. Кулініч. Про діяльність обласного осередку САУ розповів С. Д. Гальчак, який активно співпрацює з Товариством істориків-архівістів Придністров’я.

Гості ознайомилися з архівними та музейними установами міст Тирасполя та Бендер.

У діяльності архівістів України та Придністров’я є багато спільного, тому результатом цієї змістовної, цікавої та плідної зустрічі стала “Угода про співробітництво між Товариством істориків-архівістів Придністров’я та Спілкою архівістів України”, підписана 27 травня 2004 р. Головою правління САУ Ю. Я. Кулінічем та Головою правління Товариства істориків-архівістів Придністров’я Р. Г. Тодорашко. Текст цієї Угоди найближчим часом буде опубліковано у “Віснику САУ”.

Голова правління Спілки архівістів України **Ю. Кулініч**

Публікації державних архівних установ

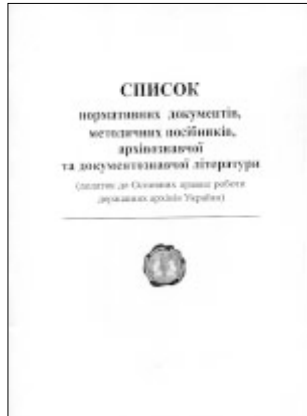
Основні правила роботи державних архівів України / Авт. кол.: Г. В. Боряк, О. П. Володіна, Л. О. Драгомірова, Л. А. Дубровіна, Т. М. Захарченко, Я. С. Лозниця, І. Б. Матяш, К. Є. Новохатський, Г. В. Папакін, Г. В. Портнов, Т. П. Прись, Г. П. Рижкова, Т. М. Рокитенець, К. Т. Селіверстова, С. В. Сельченкова, З. О. Сендик, Н. М. Христова, А. М. Шелест, А. К. Шурубуря; Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. — К., 2004. — 336 с.

Це зведений нормативно-методичний документ, що регламентує відповідно до сучасних реалій діяльність провідних ланок загальної системи архівних установ України як цілісного комплексу взаємопов’язаних архівних технологій. Правила схвалено колегією Держкомархіву України від 3 лютого 2004 р. і є чинними на території України. Колегія вирішила вважати такими, що втратили чинність для архівних установ України “Основные правила работы государственных архивов СССР” (М., 1984).

Прийняття правил є вагомим внеском у розбудову нормативно-правової бази у цій сфері, подальше реформування архівної справи. Цей документ в українській архівістиці є першим документом такого жанру і такого рівня складності. Авторському колективу вдалося розв’язати низку складних питань теорії, методики і практики архівної справи.

Розраховано на архівістів, науковців, викладачів, студентів.

Список нормативних документів, методичних посібників, архівознавчої та документознавчої літератури (додаток до Основних правил роботи державних архівів України)

Складається з трьох частин – нормативної, методичної та наукової, що поділяються на рубрики відповідно до розділів “Основних правил”.

Нормативно-правові, нормативно-методичні документи та методичні посібники подано в обсязі, що відповідає чинній нормативній базі. Їх використання має здійснюватися з урахуванням відповідних норм Основних правил та у частині, що не суперечить цим нормам та іншим чинним нор-

мативним документам більш високого рівня. Нормативні документи та методичні посібники іноземного походження внесено до відповідних рубрик третьої частини списку.

Інформацію про нормативно-методичні документи та методичні посібники, розроблені державними архівами, подано у покажчику, внесеному до списку під № 123. Використання цих документів і посібників у практичній роботі слід здійснювати в частині, що конкретизує відповідні норми Основних правил.

Наповнення третьої частини списку орієнтовано переважно на висвітлення питань прикладного характеру з урахуванням можливостей доступу до рекомендованої літератури.

Акт відновлення української державності 30 червня 1941 року та діяльність похідних груп ОУН. Бібліографічний покажчик / Уклад. Є. В. Філь; Державний архів Тернопільської області, Юридичний інститут ТАНГ. Кафедра історії держави і права. – Тернопіль, 2004. – 54 с.

Бібліографічний покажчик присвячено маловивченій в українській історіографії темі – Акту відновлення української державності 30 червня 1941 р. та діяльності похідних груп ОУН. До покажчика ввійшли книги, статті, документи та матеріали, що видавалися в діаспорі учасниками та очевидцями тих подій

і науковцями в час незалежності України. Матеріали згруповано у шести розділах: публікації про Акт відновлення української державності 30 червня 1941 р.; ювілейні публікації з нагоди Акту 30 червня 1941 р.; перелік періодичних видань; документальні тексти; видатні люди про Акт 30 червня 1941 р. світлини, ілюстрації.

Для науковців, політиків, державних діячів, учителів, студентів, усіх, хто цікавиться історією України та українським державотворенням.

Анотований реєстр описів фондів ЦДНТА України. Довідник / Упоряд.: Л. М. Казначевська (відп. упоряд.), О. М. Мащенко, Н. В. Миргород, О. В. Десненко; Державний комітет архівів України, Центральний державний науково-технічний архів України. – Харків, 2003. – 232 с. – (Архівні зібрання України. Серія “Спеціальні довідники”)

У довіднику містяться дані про склад і зміст документів ЦДНТА України. Наведено загальні відомості про фонди. Інформація буде цікавою для тих, хто вивчає історію науки і техніки в Україні. Представлено також документи фондів з нереалізованими до кінця науково-технічними ідеями, що закладені в них.

Для науковців, спеціалістів різних галузей виробництва, аматорів.

Архівіст. Інформаційний вісник Державного архіву Сумської області / Редкол.: Л. Я. Зайка (гол. ред.), Ю. О. Олійник (заст. гол. ред.), Н. В. Лобко, В. А. Марченко, Л. М. Гричановська; Державний архів Сумської області. – Суми, 2004. – Вип. 1 (17). – 8 с.; Вип. 2 (18). – 8 с.

У номері 1 (17) вміщено матеріали про розширені колегії Держкомархіву України та Держархіву Сумської області за підсумками роботи в 2003 р.; до 65-річчя утворення Сумської області; до дня Соборності України; вірші начальника архівного відділу Конотопської міської ради Л. І. Глушко.

У номері 2 (18) вміщено матеріали до 60-річчя перемоги у Великій Вітчизняній

війні; до знаменних і пам'ятних дат Сумщини; до історії роду Огієвських; поздоровлення ветеранам Великої Вітчизняної війни, ювілярам та іменинникам, і, як завжди, літературна сторінка.

Для архівістів, істориків, краєзнавців.

Віхи історії. Збірка документів з історії розвитку органів реєстрації актів цивільного стану Рівненської області / Упоряд. Л. А. Леонова; Державний архів Рівненської області, Рівненське обласне управління юстиції. – Рівне, 2004. – 82 с.

У збірці висвітлюється історія органів реєстрації актів цивільного стану на Рівненщині, що проводилась з кінця XVII ст. Тривалий час це були метричні книги, які велись при церквах єдиною книгою на всі села парафії.

Метричні книги зайняли належне місце у доказових джерелах, бо подають найдавнішу правдиву інформацію. У них містяться записи про народження, хрещення дітей, дані про

шлюб, вік наречених, дати смерті та їх причини, місце поховання. Метричні книги є вагомим джерелом для пізнання проблематики імен та вивчення популярних прізвищ в кожному населеному пункті.

У відділах реєстрації актів цивільного стану області на обліку знаходиться 1888 метричних книг, безпосередньо у відділі реєстрації актів цивільного стану обласного управління юстиції – 326. Відділом реєстрації актів цивільного стану передано в держархів області 1611 метричних книг православних церков, 28 книг синагог та євангельсько-лютеранських парафій до 1925 р. включно.

З встановленням радянської влади на території області функції реєстрації актів цивільного стану проводили органи державної влади. Архівний фонд відділів реєстрації актів цивільного стану області становить понад 25 тис. книг.

Реєстрацію актів цивільного стану громадян в області забезпечують 16 відділів реєстрації актів цивільного стану районних управлінь юстиції, 2 відділи реєстрації актів цивільного стану міських управлінь юстиції та 347 виконкомів сільських, селищних рад.

Подано витяги з метричних книг, постанови, розпорядження та рішення виконкому Рівненської облради з даної тематики, звіти органів реєстрації актів цивільного стану, інші цікаві документи.

Для істориків, архівістів, генеалогів.

Галузевий державний архів Служби безпеки України. 10 років. Буклет / Галузевий державний архів Служби безпеки України. – К., 2004. – 14 с.

Галузевий державний архів Служби безпеки України входить до системи архівних установ країни. Його складовими є архіви Центрального управління та регіональних органів Служби безпеки України. Загальна кількість одиниць зберігання перевищує 1,2 млн., значна кількість яких внесена до Національного архівного фонду України.

Буклет підготовлено до 10-річчя створення архіву. В ньому подано коротку історію архіву, структуру, характеристику фондів та документальних колекцій, що зберігаються, основні напрямки діяльності, пріоритетними з яких є використання документів, міжнародне співробітництво та видавнича діяльність. Наведено адресу, телефони, режим роботи архіву та читального залу.

Для користувачів документної інформації архіву.

Государственный архив в Автономной Республике Крым. Буклет / Сост. Л. П. Кравцова; Государственный архив в Автономной Республике Крым. – Симферополь, 2004. – 6 с.

Коротко подано історію створення архіву, характеристику фондів та колекцій документів, що зберігаються в архіві. Розповідається про напрямки діяльності архіву: організаційно-методичне керівництво архівними відділами міськрад і райдержадміністрацій; комплектування; облік та забезпечення схоронності документів, створення науково-довідкового апарату; використання документної інформації. Наведено адресу, телефони, режим роботи архіву та читального залу.

Для користувачів документної інформації.

Державний архів Херсонської області. Путівник / Авт.-упоряд.: В. Баранюк, В. Боровик, Л. Виноградова, А. Карпова, Ю. Колик, О. Марущак, Л. Митницька, А. Назарова, З. Орлова, О. Стукалова, О. Шинкаренко; Державний комітет архівів України, Державний архів Херсонської області. – К., 2003. – 738 с. – (Архівні зібрання України. Серія “Путівники”)

Путівник містить відомості про документи Національного архівного фонду України, які знаходяться на зберіганні в Державному архіві Херсонської області. Описові статті включають дані про фондоутворювачів, історію створення і функціонування фондів,

склад і зміст основних документальних масивів.

Для широкого кола дослідників.

Запорізький архів. Студії з історії греків Південної України XVIII–XX ст. Збірник статей і документів / Авт.-упоряд.: О. Г. Величко, В. О. Бондар, Н. О. Гончарова, І. В. Козлова, Ю. О. Приймак; Державний архів Запорізької області. – Запоріжжя, 2003. – 140 с.; іл.

У збірнику представлено статті та документи з історії грецького населення Південної України другої половини XVIII – першої половини XX ст. Автори-упорядники на базі архівних документів із фондів Державного архіву Запорізької області висвітлюють окремі питання з історії заселення та освоєння

південних степів України греками у XVIII–XIX ст., суспільно-політичного, соціально-економічного та культурно-освітнього життя грецького населення в 20-ті рр. XX ст. та здійснення масових репресій щодо представників грецької громади в 30–50-ті рр. XX ст.

Для науковців, краєзнавців, студентів, усіх, хто цікавиться історією національних меншин в Україні.

З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ / Редкол.: Ю. Данилюк (гол. ред.), С. Кокін (перший заст. гол. ред.), С. Богунов (заст. гол. ред.), О. Рубльов (заст. гол. ред.), Р. Подкур (відп. секр.); Головна редакційна колегія науково-документальної серії книг “Реабілітовані історією”, НАН України, Інститут історії України, Служба безпеки України, Державний комітет архівів України, Всеукраїнська спілка краєзнавців. – К., 2003. – № 1 (20). – 468 с.

Науковий і документальний журнал видається з серпня 1994 р. Виходить двічі на рік. У цьому номері вміщено матеріали з історії тоталітаризму. Зокрема, про репресивні аспекти політичної боротьби 1920-х рр.; про здійснення контролю органами ВУЧК-ГПУ-НКВД над компартійно-державною номенклатурою УСРР у 1920–1930-ті рр.; про опір українського селянства політиці правлячого режиму наприкінці 1920-х рр. Висвітлюються питання особи у контексті історії; маловідомі історичні події; деякі аспекти державно-церковних відносин у 20–30-ті рр. XX ст.; цікаві факти з історії спецслужб. У довідковому розділі друкуються списки громадян, розстріляних органами НКВС у в'язницях міст Києва та Ізмаїла на початку Великої Вітчизняної війни. Вміщено рецензії на нові видання, хроніку та інформацію.

Для істориків, архівістів, усіх, хто цікавиться історією.

Митрополит Андрей Шептицький: життя і діяльність. Документи і матеріали. 1899–1944. Т. 3: Митрополит Андрей Шептицький і греко-католики в Росії. У двох книгах. Кн. 1. Документи і матеріали. 1899–1917 / Упоряд.: Ю. Аввакумов, О. Гайова; Центральний державний історичний архів України, м. Львів; Постуляція для справи беатифікації і канонізації слуги Божого Андрея Шептицького, Рим-Львів; Інститут історії церкви Українського католицького університету. – Львів, 2004. – 924 с.; іл.

У збірнику публікуються документи, що зберігаються в Центральному державному

історичному архіві України у Львові і висвітлюють діяльність митрополита Андрея (Шептицького) в Росії; особливо ті, які стосуються греко-католицького руху серед росіян. Більшість документів збірника або взагалі не була досі опублікована, або публікувалася неповністю чи з неточностями. До цієї, першої книги збірника ввійшло 240 документів за період від 1899 до 1917 рр. Здебільшого – це листи російських греко-католиків до митрополита Андрея та його листи-відповіді. Помітну частину публікацій складає кореспонденція галицького архієрея з православними єрархами та старообрядцями. До збірника включено також кілька листів глави УГКЦ, що стосуються російських справ, до римських пап і посадовців Римської курії. Окремий розділ збірника складають “Додатки”, у яких вміщено офіційні програмні документи католицької і православної церков тієї епохи, а також низка маловідомих і забутих журнальних публікацій, що становлять інтерес для передісторії греко-католицизму в Росії та розуміння історичного контексту подій.

Польща та Україна у тридцятих–сорокових роках ХХ століття. Невідомі документи з архівів спеціальних служб. Т. 3: Польське підпілля. 1939–1941. Від Волині до Покуття / Упоряд.: З. Гайовнічек, Б. Гронек, С. Кокін, П. Кулаковський, М. Маєвський, В. Пристайко, О. Пишніков, В. Худзій; Державний архів Служби безпеки України, Архів Міністерства внутрішніх справ і адміністрації Республіки Польща, Інститут національної пам'яті – Комісія з переслідування злочинів проти польського народу. – Варшава; К., 2004. – Ч. 1. – 792 с.; іл.

Третій том повністю присвячений боротьбі, яка протягом 1939–1941 рр. точилася у Західній Україні між радянськими органами держбезпеки і різними угрупованнями польського національно-визвольного підпілля.

Подано невідомі раніше документи НКВС, що стосуються порівняно малодосліджених польськими й українськими істориками подій, які відбувалися на тогочасних землях Західної України – на території довоєнних Волинського, Львівського, Станіславського та Тернопільського польських воєводств, а відтак на землях, що простяглися від Волині на півночі до Покуття на півдні.

Книжка складається з восьми розділів, присвячених різним напрямкам підпільної боротьби. В ній не дається оцінка подій, а лише факти і документи.

Вміщено матеріали, що, безсумнівно, проливають світло на невідомі до цього часу факти спільної історії Польщі й України, будуть корисними дослідникам новітньої історії, які займаються цією нелегкою проблематикою.

Документальні, джерелознавчі та довідкові видання інших установ України

Поменник Софії Київської. Публікація рукописної пам'ятки другої половини ХVIII – першої чверті ХІХ ст. / Упоряд. О. Прокоп'юк; НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського, Київська духовна академія Української православної церкви Київського патріархату, Український центр біографічної некрополістики, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Інститут рукопису. – К., 2004. – 264 с.; іл. – (Серія “Некрополістика в Україні”. – Вип. 3(8).

У виданні вперше публікуються тексти унікальної пам'ятки української рукописної спадщини. Поменник – це книга, до якої заносили імена віруючих для поминання їх у храмі, – є комплексним, багатоаспектним і складним історичним джерелом. Вміщені в Поменнику поминальні записи репрезентують важливу й різнобічну історичну інформацію.

Для істориків, археографів, просопографів, некрополістів та всіх, хто цікавиться історією України.

Андрієнко Л. Справа ця важлива й необхідна: [Про арх. відділ Переяслав-Хмельницької міської ради] // Переяславська Рада. – 2003. – 19 груд.

Андрусенко С. А. Налагодження архівної справи – обов'язок кожного керівника: [Бесіда з нач. арх. відділу Фастівської міської ради С. Андрусенко / Розмову вела Н. Баннікова] // Перемога. – 2003. – 29 жовт.

Артеменко О. Україна – Канада: історія відносин в архівних документах: [Про новий збірник “На скрижалях історії” (кн. I серії “Україна – Канада: історія і сучасність”)] // Дзеркало тижня. – 2003. – 5 – 11 лип.

Буркуш С. Запорука успіху: [Про арх. відділ Іршавської РДА Закарпатської обл.] // Нове життя. – 2003. – 22 листоп.

Влада очима історії: [У Будинку уряду України проведено презентацію нової рубрики “Влада очима історії”, у якій взяв участь перший заст. голови Держкомархіву України К. Новохатський] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 23 черв.

Даниленко В. Володимир Міяковський: архівіст, науковець, патріот (1888–1972) // Київська правда. – 2003. – 21 серп.

Дериземля Н. Про Національний архівний фонд і архівні установи: [Начальник арх. відділу Недригайлівської РДА Сумської обл. про нову редакцію Закону України “Про НАФ і арх. установи”] // Голос Посулля. – 2003. – 20 груд.

Засідання Міжнародного комітету з правових питань архівної справи [відбулось у Києві 5–7 травня 2004 р.] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 7 трав.

Захарченко Л. За документами – долі людей: [Про арх. відділ Сумської міськради] // Суми і сумчани. – 2003. – 16 жовт.

Каптюх Т. Огляд розвитку архівної справи [у Верхньорогачицькому районі Херсонської обл.] // Рідний край. – 2003. – 13 верес.

Коваль І. Люди творять історію, а зберігає її архів: [Про Держархів Черкаської обл.] // Молодь Черкащини. – 2003. – 16 жовт.

Ковач А. Для кращого збереження архівних документів: [Про арх. відділ Виноградівської РДА Закарпатської обл.] // Новини Виноградівщини. – 2003. – 23 груд.

Кравець Ю. Архівні вимоги для всіх прийнятні: [Про дотримання умовами, підприємствами та організаціями Макарівського району Київської обл. Закону України “Про НАФ та арх. установи”] // Макарівські вісті. – 2003. – 18 жовт., 21 жовт.

Кутіщова В. Без архіву немає історії: [Про арх. відділ Нижньосірогозької РДА Херсонської обл.] // Червоний промінь. – 2003. – 15 лист.

Лавринищова І. Збереження минулого заради майбутнього: [Про арх. відділ Цюрупинської РДА Херсонської обл.] // Вісник Олешшя. – 2003. – 24 груд.

Маруцак О. Архіви в інформаційному просторі: [Про Держархів Херсонської обл.] // Ефір. – 2003. – 25 груд.

Музичук О. Підмурівок свідомості нації: [Про ЦДІАК України] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 7 верес.

О заховореннях советских военнопленных: [Німеччина передала Україні документи про долю 57 тис. військовополонених, що загинули в концтаборах під час Другої світової війни] // Сьогодні. – 2004. – 26 мая.

Повернення раритетів: [До Нац. музею історії України передано від імені Прем'єр-міністра України В. Януковича колекцію особистих листів М. Грушевського] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 20 лип.

Про створення особистого фонду Августина Волошина: [У Держархіві Закарпатської обл.] // Новини Закарпаття. – 2004. – 20 трав.

Радяться фахівці архівної справи: [Про проведення в Києві засідання Міжнар. комітету з правових питань арх. справи] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 6 трав.

Сторінки історії краю: [Про діяльність арх. відділу Великоберезнянської РДА Закарпатської обл.] // Карпатська зірка. – 2003. – 7 лист.

Субота В. Є рідкісний примірник: [Про відділ рідкісних видань і рукописів Харківської держ. наук. б-ки ім. В. Короленка] // Культура і життя. – 2003. – 24 верес.

У пошуках паперів гетьмана Мазепи: [У Санкт-Петербурзі віднайдено частину архіву Івана Мазепи] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 14 серп.

Хоменко А. Архівні документи: [Про проведення експертизи цінності документів установ Великоберезнянського району Закарпатської обл.] // Карпатська зірка. – 2003. – 12 верес.

Шевченко Л. За документами – історія держави, колективу, людської долі: [Начальник арх. відділу Згурівської РДА Київської обл. розповідає про нову редакцію Закону України “Про НАФ і арх. установи”] // Згурівська районна газета. – 2003. – 25 жовт.

Шот М. Дім, в якому зберігають пам'ять народу: [З нагоди 65-річчя Держархіву Тернопільської обл.] // Урядовий кур'єр. – 2004. – 7 квіт.

Що обіцяє минуле. Державному архіву СБУ виповнилось 10 років: [Бесіда з заст. нач. Держархіву СБУ С. Кокіним, співроб. СБУ С. Шевченко, д.і.н. Ю. Шаповалом / Розмову вела Л. Івшина, Г. Шеремет, К. Гудзик та ін.] // День. – 2004. – 2 квіт.

Якель Р. Архивные долги: [Про обговорення проблеми реституції арх. документів на XV Міжнар. конгресі архівів] // Зеркало недели. – 2004. – 11 сент.

Про передачу рідкісних видань з архіву управління Служби безпеки України у Закарпатській області до Держархіву Закарпатської області:

Історикам і бібліофілам – від Служби безпеки // Європа – центр. – 2004. – 28 серп.

Повернення частини нашої історії // Трибуна. – 2004. – 28 серп.

Те, що МДБ вилучало, СБУ повертає // Срібна земля. – 2004. – 26 серп. – 1 верес.

Черепаня В. Архівні фонди поповнили раритети // Новини Закарпаття. – 2004. – 21 серп.

Історія очима архівістів

Балышев М. Автор проектов для дороги: [Невідомі проекти О. М. Бекетова з фондів ЦДНТА України] // Южная магистраль. – 2003. – 13 июня.

Балышев М. Алексей Николаевич Бекетов в истории г. Харькова: [Співробітник ЦДНТА України про архітектора О. Бекетова] // Объектив-НО. – 2003. – 29 трав.

Балышев М. Как в нашем городе начиналась электроэнергетика: [У рубриці “Говорят архивы” до 350-річчя Харкова представлена проектна документація з фондів ЦДНТА України] // Слобода. – 2003. – 10 черв.

Балышев М. Отложен на неопределенное время: [У рубриці “Говорят архивы” до 350-річчя Харкова представлена проектна документація з фондів ЦДНТА України] // Слобода. – 2003. – 3 черв.

Балышева О. Храм и вера Алексея Бекетова: [Опубліковано документи з особового фонду архітектора О. М. Бекетова ЦДНТА України] // Слобода. – 2003. – 8 квіт.

Баранюк В. День Соборности України: [Гол. спец. Держархіву Херсонської обл. про нац. відродження краю у 1917–1920 рр.] // Таврійський край. – 2003. – 23 січ.

Гусинська Н. До 225-річчя м. Херсона [Нач. арх. відділу Нововоронцовської РДА Херсонської обл.] // Вісті. – 2003. – 17 верес.

Смелянова Т. Постала з руїн: [Документи ЦДКФФА України про відбудову України після визволення від німецько-фашистських загарбників] // Урядовий кур’єр. – 2004. – 21 серп.

Жалівецва Г. Отак кувалось визволення: [До 60-річчя визволення Херсонщини] // Сільські новини. – 2003. – 8 листоп., 29 листоп.

Жалівецва Г. Як виник наш район?: [Нач. арх. відділу Горностаївської РДА Херсонської обл. до 80-річчя утворення Херсон. округу та р-нів] // Сільські новини. – 2003. – 1 берез., 22 берез.

Журба О. Зустріч через роки: [Нач. арх. відділу Березанської міськради Київської обл. про історію пед. освіти в Березані] // Березанські відомості. – 2003. – 27 груд.

Задля кращої інформованості: [Публікація циркуляру київського, подільського і волинського ген.-губ. М. Клейгельса з фондів ЦДІАК України / Підгот. Г. Долженко] // Урядовий кур’єр. – 2004. – 7 верес.

Іщук Н. Діяли закони військового часу: [Нач. арх. відділу Фастівської РДА Київської обл. про післявоєнну відбудову господарства району] // Перемога. – 2003. – 7 листоп.

Кантюх Т. Зміцнюється авторитет держави: [Зав. арх. відділу Верхньорогачицької РДА Херсонської обл. до 12-ї річниці Незалежності України] // Рідний край. – 2003. – 6 верес.

Кантюх Т. Шляхами державотворення. З історії національно-демократичної ідеї на Херсонщині // Рідний край. – 2003. – 16 серп.

Карел М. З історії сільськогосподарського виробництва с. Червоний Ранок: [Нач. арх. відділу Крелевецької РДА Сумської обл. до 80-річчя утворення району] // Крелевецький вісник. – 2003. – 6 серп., 13 серп.; 3 верес.

Карел М. Так писала районка: [Підбір публікацій районної газети за 1943–1944 рр., підготов. нач. арх. відділу Крелевецької РДА Сумської обл.] // Крелевецький вісник. – 2003. – 9 трав.

Карпова А. 75 років з ім’ям “Наддніпряньська правда”: [Директор Держархіву Херсонської обл. про історію газети “Наддніпряньська правда”] // Наддніпряньська правда. – 2003. – 28 лют.

Козлов А. Просветитель Сибири [Провід. спец. Держархіву Сумської обл. про митрополита Сибірського та Тобольського Філофея (1650–1727 рр.)] // Ваш шанс. – 2003. – 3 дек.

Козлов А. Сухановы: сумская ветвь. Неизвестные страницы жизни: [Про історію родини сумських підприємців Суханових] // Ваш шанс. – 2003. – 25 июня.

Козлов А. Так пропадает История...: Здание бывшего Сумского реального училища – на краю гибели: [З історії Сумського реального училища] // Ваш шанс. – 2003. – 17 сент., 24 сент.

Кулініч О. Билися по-геройському: [Нач. арх. відділу Тростянецької РДА Сумської обл. до 60-річчя визволення району] // Наш Тростянець. – 2003. – 16 серп.

Кулініч О. Релігійні відносини на Тростянецьчині // Круглий двір. – 2003. – 2–8 січ.

Лобко Н. Наші воїни принесли сумчанам волю: [Про визволення Сум у вересні 1943 р. розповідає провід. спец. Держархіву Сумської обл.] // Суми і сумчани. – 2003. – 28 серп.

Маковська Н. Скарбниця пам’яті народної: [Директор ЦДАВО України представляє документи 1918–1920 років з фонду Ради Міністрів Укр. держави] // Урядовий кур’єр. – 2004. – 20 лип.

ЮВІЛЕЇ

Махайова О. Величні Харитоненки: [Про історію родини Харитоненків розповідає нач. арх. відділу Краснопільської РДА Сумської обл.] // Перемога. – 2003. – 25 черв., 28 черв.

Маценко О. А без води...: [Директор ЦДНТА України про проблеми постачання Харкова якісною питною водою протягом XIX–XXI ст.] // Слобода. – 2003. – 15 лип.

Муценко Л. 59 років тому...: [Нач. арх. відділу Богуславської РДА Київської обл. про визволення Богуславщини в січні-лютому 1944 р.] // Вісті Богуславщини. – 2003. – 14 лип.

Нововоронцовський район: Календар ювілейних пам'ятних дат на 2003 рік [Підготовл. арх. відділом Нововоронцовської РДА Херсонської обл.] // Вісті. – 2003. – 12 лют.

Притика Л. Архівні документи свідчать: [Про історію адм.-територ. устрою Конотопського району Сумської обл. розповідає нач. арх. відділу РДА] // Сільські горизонти. – 2003. – 28 лют.; 5 берез.

Трубач О. Відгомін окупації: [Зав. арх. відділу Каланчацької РДА Херсонської обл. про післявоєнне відновлення господарства району] // Слава праці. – 2003. – 1 листоп.

Фесенко Н. Українська соборність: [Нач. арх. відділу Глухівської РДА Сумської обл. про День Соборності України] // Глухівщина. – 2003. – 22 січ.

Шинкаренко О. Справжній українець – Микола Аркас: [Гол. спец. Держархіву Херсонської обл. про життєвий шлях М. Аркаса] // Наддніпрянська правда. – 2003. – 26 берез.

Старший науковий співробітник сектора науково-технічної інформації науково-інформаційного відділу УНДІАСД **Р. Романовський**

Завідувача відділу мікрофільмування і забезпечення збереженості плівкових носіїв інформації Державного центру збереження документів Національного архівного фонду **Ольга Степанівна Щур** відзначила свій 50-річний ювілей. Її сердечно вітали керівництво Державного комітету архівів України, колектив центру, чисельні друзі та колеги. Майже 20 років працює Ольга Степанівна на архівній ниві, забезпечуючи фізичне збереження документальної спадщини українського народу. Досконало оволоділа методикою виконання всіх видів робіт з мікрофільмування та збереження плівкових носіїв інформації. Їй притаманні ділові й організаторські здібності, почуття відповідальності, майстерність фахівця, глибокі знання з професійних питань, які вона широко передає підлеглим.

Вітаючи з ювілеєм, зичимо Ользі Степанівні Щур міцного здоров'я, натхнення і нових здобутків.

* * *

Начальник відділу інформації та використання документів Державного архіву Чернівецької області **Марія Дмитрівна Никирса** відзначила ювілейну дату – 55 років. Її сердечно вітали Чернівецький міський голова, голова Чернівецької профспілкової організації працівників державних установ, начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, колеги, друзі.

На ювілейному вечорі директор держархіву області Л. С. Анохіна відзначила, що М. Д. Никирса працює на посаді начальника відділу 28 років. Вона – автор близько 100 публікацій, 40 фотогазет і документальних виставок; автор-упорядник “Короткого довідника фондів архіву”; співупорядник збірника документів “Народне віче Буковини: 1918–1993”, путівника “Чернівці”, довідника “Документальна скарбниця Буковини: до 90-річчя створення архіву”; перекладач документів з німецької мови до збірника “Споконвічна українська земля”, співавтор видання “Нації та

народності Буковини у фондах Державного архіву Чернівецької області (1875–1940)”. Результати її роботи вищої якості, професійні вміння високорозвинені, ініціативна, відповідальна.

За внесок у розвиток архівної справи в Чернівецькій області М. Д. Никирсі продовжено термін перебування на державній службі.

Вітаючи з ювілеєм, бажаємо Марії Дмитрівні Никирсі міцного здоров'я, невичерпної енергії, успіху в копіткій і благородній справі відновлення історичної правди української держави.

* * *

17 червня 2004 року архівісти Центрального державного історичного архіву України, м. Київ сердечно вітали **Діану Максимівну Топчій** з 75-річчям від дня народження. До цієї дати необхідно додати ще одну – 47 років служіння архівній справі.

Свій трудовий шлях Діана Максимівна розпочала 1957 року, після закінчення Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка в ЦДІА УРСР у м. Києві. Чи сподівалася тоді випускниця університету, що в цій установі вона працюватиме все своє життя?

Пройшовши шляхами професійного зросту – від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу науково-

довідкового апарату, який вона очолювала понад 30 років, – основну свою діяльність Діана Максимівна пов'язала з каталогізацією архівних документів, створенням та веденням каталогів в архіві, досконало освоїла теорію і методику роботи з документами XIX – початку XX ст. Нею розроблено схему класифікації документної інформації в систематичних каталогах державних архівів. Створена за її участі система каталогів ЦДІАК України, що складається з тематичного, географічного та іменного, сьогодні налічує понад 650 тисяч карток на документи архіву, майже кожному з яких вона тримала в руках.

Д. М. Топчій – автор численних публікацій у пресі, зокрема в “Архівах України”. В її доробку нормативні та науково-методичні розробки з питань каталогізації документальних матеріалів фондів жандармських управлінь та охоронних відділень, удосконалення каталогів архіву та ін. Більш ніж сорок років вона охоче передає свій досвід не лише співробітникам нашого архіву, а й інших архівів України.

Діані Максимівні притаманні організаторські здібності, висока кваліфікація фахівця, чіткість та своєчасність виконання завдань, глибокі знання теорії та практики архівної справи. Вона – активна учасниця громадського життя колективу, добра людина, товариш, оточена повагою і любов'ю колег і друзів. За сумлінну працю багаторазово відзначалася керівництвом архіву, Держкомархівом України. Нагороджена медалями “В пам'ять 1500-летия Киева” (1982), “Ветеран праці” (1985), нагрудним знаком “Отличник архивного дела” (1988), Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2002).

2003 року Діана Максимівна вийшла на пенсію, але продовжує працювати в архіві, передаючи свій досвід молодому поколінню архівістів.

Вітаючи з ювілеєм, зичимо Діані Максимівні міцного здоров'я, щастя, злагоди й добробуту в сім'ї.

ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА ЛОЗЕНКО

(22.05.1939–21.04.2004)

За місяць до свого 65-річчя раптово пішла з життя Людмила Іванівна Лозенко, уродженка Києва, історик-архівіст за освітою і покликанням, оптиміст і романтик за станом душі.

Від листопада 1956 до травня 1995 рр., тобто майже сорок років, Людмила Лозенко працювала в системі державних архівних установ. Вона прийшла до Головархіву України, де 1978 року обійняла посаду старшого інспектора оргметодичного відділу, вже маючи за плечима досвід практичної архівної роботи – спочатку в Київському обласному державному архіві, потім – у Київському міськдержархіві, Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва УРСР, Центральному державному архіві Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР. Її зростанню як фахівця сприяло закінчення в 1964 році заочного відділення Московського державного історико-архівного інституту.

Від 1982 року, часу призначення начальником відділу використання і публікації документів Головархіву України, і до 1995 року, часу звільнення у відставку у зв'язку з досягненням граничного віку проходження державної служби, Л. І. Лозенко активно займалася питаннями організації використання інформації архівних документів, підготовкою багатьох виставок, здійснювала важливу й відповідальну роботу з виконання запитів, що над-

ходили з-за кордону, в тому числі з розшуку військових злочинців, координувала питання співпраці державних архівів України та органів прокуратури, суду й слідства, зокрема Австралії, Великої Британії, Канади, США, досліджувала проблеми розшуку й повернення в Україну архівних документів, фондів і колекцій, насамперед з російських архівів, проводила самостійну наукову роботу, зокрема працювала над довідником по особових фондах архівів, бібліотек і музеїв України, займалася розробленням правил роботи дослідників у читальних залах державних архівів.

Тривалий час Л. І. Лозенко входила до складу редакційної колегії часопису “Архіви України”. Підготовлені нею статті та повідомлення нерідко з'являлися як на його сторінках, так і в інших виданнях. За її участю було підготовлено й випущено в світ збірники архівних документів “Промышленность и рабочий класс Украинской ССР. 1933–1941” (у двох томах) (К., 1977) та “Культурне будівництво в Українській РСР. 1917–1927” (К., 1979), а також довідник “Государственные архивы Украинской ССР” (К., 1988).

Л. І. Лозенко творчо й натхненно працювала до останніх днів життя. Продовженням уже розпочатої в Головархіві діяльності стала робота в Національній комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей. Із 2 лютого 2002 р. вона стала співробітником відділу фондів Національного музею літератури України, де займалася науково-технічним упорядкуванням документальної спадщини відомого лексикографа, перекладача, письменника Миколи Лукаша. Як і раніше, лишалися широкими коло її спілкування, інтереси, творчі плани. А перелік праць збагатили в останні роки ще й казки та притчі, написані для улюбленої онуки. Та, на жаль, лишилося ще багато не реалізованого, не здійсненого, відкладеного на пізніший час...

Світлу пам'ять про Людмилу Іванівну Лозенко завжди берегти будуть її рідні, колеги, друзі.

АДРЕСИ

електронної пошти та веб-сторінок архівних установ
(на офіційному сайті Держкомархіву України)
<http://www.archives.gov.ua>

Державний комітет архівів України
mail@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Український науково-дослідний інститут архівної справи
та документознавства**
undiasd@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Центральний державний архів
громадських об'єднань України**
cdago@online.com.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Центральний державний історичний архів України, м. Київ
cdiak@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Центральний державний
історичний архів України, м. Львів**
archives@cl.lv.ukrtel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного
tsdkffa@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ЦДНТА України
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ЦДАМЛМ України
CDAMLMU@ukrpack.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Науково-довідкова бібліотека
центральных державних архівів України**
ndb@archives.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів в Автономній Республіці Крим
archiv@home.cris.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Вінницької області
vinda@vc.uktel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Волинської області
davo@fk.lutsk.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Дніпропетровської області
dado@adm.dp.ua

Державний архів Донецької області
donarc@skif.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>
<http://home.skif.net/~donarc/>

Державний архів Житомирської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Закарпатської області
archim@urh.uktel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Запорізької області
dazo@infocom.zp.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Державний архів
Івано-Франківської області**
daifo@il.if.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Київської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Державний архів
Кіровоградської області**
dakiro@romb.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Луганської області
arhiv@is.com.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Львівської області
dalo@mail.lviv.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Миколаївської області

archiv@mykolayiv-oda.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Одеської області

gaoo@te.net.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Полтавської області

archiv@pi.net.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Рівненської області

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Сумської області

pm@arxiv.sumy.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Тернопільської області

dato_bogd@tr.ukrtel.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Харківської області

gaho@urk.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Херсонської області

obl-arhiv@oda.kherson.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Хмельницької області

dahmo@hm.ukrtel.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Кам'янець-Подільський
міський державний архів**

office@arhiv.kp.km.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Черкаської області

chda@pub.nensi.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Чернівецької області

state_archive@sacura.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Чернігівської області

cnarch@mail.cn.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

<http://arch.rbone.ci.net.ua>

Державний архів м. Києва

archiv@archiv.kyiv-city.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів м. Севастополя

gosarhiv@bios.iuf.net

<http://www.gosarhiv.sevastopol.iuf.net/>

<http://www.gosarhiv.sev.net.ua>

Державний архів

Міністерства внутрішніх справ України

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Галуzeвий державний архів

Міністерства оборони України

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Галуzeвий державний архів

Комітету України

з питань гідрометеорології

vlo@gda.freenet.kiev.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Служби безпеки України

Web-сторінка: www.sbu.gov.ua/structure/dep13.shtml

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Галуzeвий державний архів

Держкомгеології України –

Державний інформаційний геологічний фонд

prim@geainform.merlin.net.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Галуzeвий державний архів

фінансових посередників

Фонду державного майна України

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний картографо-геодезичний фонд України

geofond@kiev.farlep.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Історико-архівне управління Міністерства
закордонних справ України**

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут археології НАНУ

arhaeol@mail.kar.net

sekretar@iananu.kiev.ua

Web: <http://www.kar.net/~archaeol>

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАНУ

alex@gilan.uar.net

Web: <http://www.gilan.uar.net/nasu/sil.html>

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології імені М. Т. Рильського**

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського**

nlu@csl.freenet.kiev.ua

Web: <http://www.nbu.gov.ua>

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут архівознавства

manus@csl.freenet.kiev.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут рукопису

manus@csl.freenet.kiev.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника

Відділ рукописів

manuscr@lsl.lviv.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Харківська державна наукова бібліотека

імені В. Г. Короленка

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Одеська державна наукова бібліотека

імені М. Горького

ognb@ognb.odessa.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Наукова бібліотека Львівського
державного університету імені Івана Франка**

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Наукова бібліотека Одеського
національного університету імені І. І. Мечникова**

libosu@paco.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Центральна наукова бібліотека Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна**

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ВІСНИК

Державного комітету
архівів України

(квітень–червень 2004 року)

Випуск 2 (18)

Підписано до друку 11.10.04. Формат 60 × 84/16.
Папір ксероксний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 8,38.
Ум. фарбо-відб. 8,38. Обл.-вид. арк. 9,27.
Наклад 800 прим. Зам. № 700.

Надруковано ДЦЗД НАФ
03680, МСП, Київ, вул. Солом'янська, 24

